

Dyrkningsforsøg med Rødkløver 1898—1910.

Ved E. Lindhard.

54. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

De heri omhandlede Forsøg danner en umiddelbar Fortsættelse af en ældre Forsøgsrække med Rødkløver, som strækker sig fra 1880 til 1899, og for hvilken afdøde Forsøgsleder *N. P. Nielsen* har gjort Rede i Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 10. Bind, Side 159 og følg. Formaålet har været at undersøge Dyrkningsværdien under vore Forhold af det Kløverfrø fra forskellige Avlssteder, som kommer i Markedet, for derigennem at vejlede Landmanden og Frøhandleren ved Indkøb af Frø. For at opnaa dette Formaal, er der i den omhandlede Periode anstillet Forsøg med over 400 Rødkløverprøver fra forskellige Avlssteder, samt med et større Antal Partiprøver fra en Del af de store og største Frøpartier, der i dette Tidsrum er solgte her i Landet. Det overvejende Antal af Frøprøver fra forskellige Avlssteder er i denne, ligesom i den foregaaende Periode, leveret af Markfrøkontoret »Trifolium«. Partiprøverne er udtagne ved Forsøgsvirksomhedens Foranstaltning fra en Del af vore større Firmaers Frølagere.

Forsøgene er udførte gennem hele Perioden ved Lyngby, Tystofte og Askov Lermark samt gennem en Del af Perioden tillige paa Askov Sandmark, ved Vester Hassing, Tylstrup og Aakirkeby.

Beretningen er udarbejdet af Forsøgsleder *E. Lindhard*.

Bestyrerne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Vort aarlige Forbrug af Rødkløverfrø angives til ca. 4.2 Mill. Pd.¹⁾, hvoraf 3.7 Mill. Pd. Tidlig Rødkløver og 0.5 Mill. Pd. Sildig Rødkløver. Der avles endnu lidt Frø af Sildig Rødkløver her i Landet, men ogsaa af denne Varietet indføres det meste,

¹⁾ *K. Dorph-Petersen*: Om Avl af Græs- og Kløverfrø, Side 6, Aarhus 1908.

saa at næsten hele vort Forbrug, eller ca. 4 Mill. Pd. Frø, aarlig maa indkøbes fra Udlandet. Vor Forsyning med Sædefrø af denne vigtige Kulturplante er saaledes afhængig af det aarlige Marked. Det har derfor været en af Forsøgsvirksomhedens største Opgaver at undersøge, hvorledes Kløveren fra de vigtigste frøproducerende Lande trivedes under vore Forhold, — hvor det bedste Frø var at finde, og hvor det næstbedste fandtes i Tilfælde, hvor det bedste for tidligt slap op. Opgaven er vanskeliggjort derigennem, at der har fundet ret store Forskydninger Sted i Kløverfrøproduktionen, idet store Landomraader, som t. Eks. Schlesien, der tidligere eksporterede meget Frø, nu næppe hvert Aar kan dække sit eget Forbrug; desuden derigennem, at Avlens Størrelse er underkastet ret store Svingninger fra Aar til Aar, snart rigelig paa eet Sted og sparsom paa et andet og snart omvendt.

I 1870erne havde den tidlige schlesiske Kløver vundet Indpas paa Herregaardene, hvor den dyrkedes i Blanding med Rajgræsarterne, medens Sildig Rødkløver endnu dominerede i Øernes Bondebrug, hvor den dyrkedes i Blanding med Timothe. Hver Mand avlede Frø til eget Brug af denne Blanding, som gammel Skik var, medens Frøet af Tidlig Rødkløver næsten alt indførtes. Paa dette Tidspunkt dækkede Hjemmeproduktionen sikkert endnu langt den største Del af Forbruget. I den forløbne Tid er Dyrkningen af Tidlig Rødkløver tiltaget, men Dyrkningen af Sildig Rødkløver aftaget samtidig med Frøavlens, saaledes at Frøforbruget af den sidste nu kun udgør ca. $\frac{1}{8}$ af vort samlede Forbrug af Rødkløverfrø. Aarsagerne til denne Forskydning maa søges i følgende Forhold: Tidlig Rødkløver giver tidlig Foraarsgræsning og fortrinlig Sommergræsning efter Høslæt. Den egner sig for Dyrkning i Blanding med tidlig modne Græsarter. Med Mejeribrugets voksende Krav til god og regelmæssig Sommergræsning blev denne Græsmarksplante mere og mere almindelig. Sildig Rødkløver stillede mindre Fordringer til Jordens Kulturtilstand, trivedes godt paa kolde, udrænede Jorder, gav en stor og sildig Høslæt, men ringe Genvækst og egnede sig mindre godt for Afgræsning. Med Dræning, Mergling og stigende Kultur mistede den Terræn. Hjemmefrøavlens af Sildig Rødkløver gav egentlig et tilfredsstillende Resultat. Men Tiden var Husflid og Bierhverv imod, og de Landbrug, der avlede Kløverfrø til eget Brug, blev færre

og færre. Af disse forskellige Grunde tiltog Dyrkningen af Tidlig Rødkløver paa Sildig Rødkløvers Bekostning, saaledes at *P. Nielsen* i Begyndelsen af 1880'erne kunde udtale¹⁾, at Tidlig Rødkløver »dyrkes i alle mere vel drevne Jordbrug«. Heldigvis har dog saa mange Landmænd paa dette Punkt været konservative, at den sildige danske Rødkløver gennem fortsat Frøavl er bleven bevaret for Efterslægten.

De første Forsøg, der af *P. Nielsen* blev udlagte paa Ørslev Skolelod²⁾, 1877, gav følgende Resultat, der kun kunde bidrage til at fremskynde den foran skildrede Udvikling:

Ørslev 1878—1879.		Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld.:		
	Antal Prøver	1. Aar	2. Aar	Begge Aar
Tidlig Rødkløver ...	14	157	93	250
Sildig Rødkløver ...	8	103	56	159

Ved intet senere Forsøg er der opnaaet tilnærmelsesvis saa store Afgrøder af Tidlig Rødkløver, om den end ogsaa ved senere Forsøg ved Ørslev stod højt i Udbytte sammenlignet med Sildig Rødkløver. Men i den følgende Forsøgsperiode gav Sildig Rødkløver ved Tystofte, Askov og Lyngby gennemsnitlig det største Høudbytte.

Ogsaa i andre europæiske Lande har man i den forløbne Tid anstillet Dyrkningsforsøg med Rødkløver. Skønt ingen af disse Forsøg har strakt sig over et langt Aaremaal, og skønt det Antal Prøver, der har været undersøgt, i Reglen ogsaa har været forholdsvis ringe, frembyder de dog stor Interesse i denne Forbindelse. En Regel, der kun giver Plads for faa Undtagelser, er den, at man i hvert Land finder de stedlige Sorter bedst. I Norge stoler man kun paa Norsk og Svensk Sildigkløver. I Sverige regnes Schlesisk Rødkløver og Former af lignende Haardførhed kun i Skaane for paalidelige³⁾, medens Svensk Sildigkløver staar højest i Udbytte. I Tyskland, hvor Opmærksomheden næsten udelukkende har været henvendt paa Tidlig Rødkløver, staar ved det tyske Landbrugsselskabs Forsøg⁴⁾ Schlesisk og Pfalsisk Kløver øverst, Italiensk, Fransk,

¹⁾ *Møller-Holst*: Landbrugs-Ordbog. Kløver, Side 469.

²⁾ Landmandsblade, 1880, Side 246.

³⁾ *Hernfrid Witte*: Årsredogörelse för förädlingsarbeterna med vallväxter under 1909. Svenska Utsädesföreningens Tidskrift, 1910.

⁴⁾ *Gisevius*: Anbauversuche mit Rotklee. Arbeiten d. deutschen Landw.-Gesellschaft Nr. 83.

Engelsk og Hollandsk Kløver er ikke haardføre nok. Værdien af Nordamerikansk Kløver er stadig omstridt i Tyskland. I Holland fremhæves Værdien af de hurtig voksende og frodige, men noget kuldeskære, indenlandske Sorter¹⁾. I Østrig fremhæves den steiriske Kløver, medens Italiensk Kløver heller ikke her er haardfør nok²⁾.

Disse Forsøg og Erfaringer støtter den Opfattelse, at Rødkløveren har adskillige geografiske Sorter, der med Hensyn til Nytteegenskaber, Tidlighed, Varighed, Frodighed, Haardførhed, Modstandsevne mod Sygdomme m. m. er væsentlig forskellige, om end hver enkelt saadan »Sort« indeholder en Blanding af flere Typer og mangler distinkte Sortskarakterer. Noget andet er, om man altid kan vente fra det samme Landomraade at modtage Frø af samme Sort. Herom skulde Forsøgene give nogen Oplysning. Paa Forhaand kan det antages, at Sikkerheden for at faa samme Sort Frø er størst i Lande, der altid producerer Frø nok til eget Forbrug, og mindst i Lande, der jævnlig indfører større eller mindre Mængder af fremmed Saasæd.

Det er vanskeligere at opnaa gode Resultater af Markforsøg med Rødkløver end med de fleste af vore øvrige Kulturplanter. Det enkelte Forsøg er langvarigt, idet Kløveren, hvis Resultatet skal kunne tjene til Vejledning for Praksis, maa udlægges i Dæksæd; og for at dens Varighed skal kunne bedømmes, maa Marken derefter henligge i to Aar til Forsøg. Men da Kløverens forskellige Former langtfra lykkes lige godt paa al Slags Jord, maa der samtidig udføres Forsøg under forskellige Jordbundsforhold. Og da Kløverens Haardførhed under vanskelige Vinterforhold er en af de Egenskaber, som det er af særlig Interesse at faa undersøgt, maa Forsøg tillige udføres gennem en længere Aarrække, for at man kan faa et Skøn over, hvor hyppigt de forskellige Sorter lider Vinterskade. Da endelig Forsøgets Formaal er at undersøge Værdien af det Frø, der produceres inden for flere udstrakte Landomraader, maa der paa hvert Landomraade mange Prøver til, for at Resultaterne kan give fornøden sikker Vejledning. Det vil heraf forstaas, at Forsøgene nødvendigvis har maattet strække sig over lang Tid og om-

¹⁾ Dr. Otto Pitsch, Wageningen: Deutsche Landw. Presse, 1903, Nr. 38 o. f.

²⁾ Th. R. v. Weinzierl: Anbauversuche mit amerikanischen Rothklee- und Luzernesaaten, Pb. Nr. 186, Wien, 1899.

fatte mange Prøver, og at ogsaa Beretningen, naar alle Sagens Sider skal alsidigt belyses, maa blive noget voluminøs.

Alle de Vanskeligheder, der har været med at faa Forsøgene gennemførte, er dog ikke hermed udtømte. De alvorligste har været de ondartet hærgende Plantesygdomme, som ofte har ødelagt Kløverbstanden og gjort Forsøgsarbejdet illusorisk. Værst er maaske Kløverens Bægersvamp, *Sclerotinia Trifoliorum*, mod hvilken man aldrig paa Forhaand kan værges sig, idet den optræder tilsyneladende lige ondartet, uden Hensyn til, hvor længe Marken har været kløverfri. Angrebet kommer i tilfældig fordelte Pletter, og selv den omhyggeligste Parcellfordeling skærmer ikke mod de Forstyrrelser, som derved forvoldes. Det ser ud, som om Svampen breder sig lettere og volder mere Fortrød paa hurtig voksende, tidlige Varieteter af Rødkløveren end paa langsomt voksende og sildige Varieteter, uden at dette dog er sikkert konstateret.

En anden farlig Snylter er Kløveraalen, *Tylenchus devastatrix*; selv i 8—9-aarige Sædsifter, som kun havde Kløver een Gang i Rotationen, har den meget ofte angrebet Kløveren saa stærkt i 2. Brugsaar, at det har været nødvendigt af den Grund helt eller delvis at kassere Forsøget. Ogsaa over for denne Snylters Angreb synes de forskellige Sorter at vise forskellig Modstandsevne.

Kløverens Skivesvamp, *Pseudopeziza Trifolii*, kan vel svække men ikke dræbe Planterne. Men ligesom de foregaaende Snyltre angriber den ikke alle Sorter lige stærkt.

Disse og flere Sygdomme kan saaledes alle foruden direkte at forstyrre eller afbryde Forsøget komme til at øve forskellig Indflydelse paa de enkelte Sorters Udbytte og bidrage til, at Forholdet mellem Sorterne forrykkes fra det ene Forsøg til det andet.

Forsøgene begyndtes i 1898, i hvilket Aar den første Mark blev lagt ud, og sluttedes i 1910, i hvilket Aar den sidste Mark blev høstet. De er gennem hele Perioden udførte paa Askov Lemark og ved Tystofte og Lyngby Forsøgsstationer, fra 1900 til 1905 ved Vester Hassing, fra 1905 paa Askov Sandmark og fra 1906 ved Tylstrup og ved Aakirkeby. Tabel 1 giver en Oversigt over Omfanget af Forsøgene, i hvilken $\times$ betyder, at Forsøget er benyttet, —, at det er kasseret som ubrugeligt.

Tabel 1. Oversigt over Forsøgenes Fordeling.

× = benyttede, — = kasserede Forsøg.

Udlægsaar	Lyngby		Tystofte		Askov Lermark		Askov Sandmark		Tylstrup	
	1. Aar	2. Aar	1. Aar	2. Aar	1. Aar	2. Aar	1. Aar	2. Aar	1. Aar	2. Aar
1898	×	×	×	×	×	×				
1899	—	—	—	—	—	—				
1900	×	×	×	×	×	×				
1901	×	—	×	×	×	×				
1902	×	—	×	—	×	—				
1903	×	×	—	—	×	×				
1904	—	—	×	×	×	×				
1905	—	—	×	—	×	×	×	—		
1906	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—
1907	×	×	×	×	×	—	×	—	×	—
1908	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—

Desuden er der ved Vester Hassing udført 4 Forsøg paa Lermark og 3 paa Sandmark og ved Aakirkeby 3 Forsøg, men disse har været mindre omfattende end de foran nævnte og indgaar ikke i Hovedopgørelsen.

I alt har Forsøgene omfattet over 500 forskellige Frøprøver, der har været dyrkede paa ca. 6000 enkelte Parceller. Da der paa hver Parcel gennem to Brugsaar er høstet 3 à 5 Afgrøder og disse i Reglen er vejede to Gange, vil det forstaaes, at Tal-materialet er stort, for stort til, at Resultaterne direkte kan fremgaa af Detailobservationerne. Fremstillingen er derfor baseret paa Gennemsnitstal. For yderligere at simplificere Fremstillingen er kun Høudbyttet behandlet i Beretningen, medens Afgrødernes Grønvægt er udeladt.

I Beretningen er Stoffet ordnet saaledes: Først gøres kort Rede for Forsøgsstationernes Klima og Jorbundsforhold m. m., dernæst meddeles Resultaterne fra de enkelte Forsøg i kronologisk Orden, og der gives en samlet Oversigt over Resultaterne paa hvert enkelt Forsøgssted. Et Sammendrag af Resultaterne fra samtlige Forsøg, sammenlignet med Resultaterne fra den foregaaende Forsøgsperiode, findes Side 49. Derefter er optaget en Redegørelse for Smaaforsøg med forskellig Saamængde, med Saasæd af forskellig Størrelse samt for Forholdet mellem Saasædens Kvalitet og Udbytte for et mindre Antal Prøver og for Frøavl med Rødkløver gennem 18 Aar. Resultaterne af Forsøg

med Partiprøver er opgjorte for sig, Side 64. Til sidst gives en Beskrivelse af Rødkløverens Hovedtyper og en kort Redegørelse for Kløverens Udbytte for hvert enkelt af de Landomraader, som har leveret Frø til Forsøgene. Beretningen slutter med et almindeligt Resumé.

Tabel 2. Oversigt over Vejrforholdene.
Gennemsnit for 1898—1910.

	Nedbør i mm			Varme i C ^o		
	Lyngby	Tystofte	Askov	Lyngby	Tystofte	Askov
December ..	46.7	37.0	58.2	1.0	1.6	1.4
Januar.....	45.8	32.5	49.6	0.2	0.7	0.8
Februar ...	37.4	29.8	43.8	÷ 0.5	0.3	0.2
Marts.....	38.1	29.1	37.3	1.4	1.0	1.9
April	48.8	34.1	48.7	5.1	5.4	5.3
Maj	45.8	38.8	49.0	10.6	10.8	10.4
Juni.....	63.8	59.5	62.0	14.7	15.1	14.2
Juli	52.2	51.5	65.7	16.4	16.8	15.7
August.....	72.0	64.9	91.1	15.3	15.8	14.8
September .	48.8	36.8	61.8	12.4	12.8	12.2
Oktober ...	45.9	46.8	71.6	8.4	9.0	8.5
November .	48.7	37.9	59.6	3.7	4.5	3.9
Vinter	129.4	99.8	151.6	0.2	0.9	0.8
Foraar	132.7	102.0	135.0	5.7	6.0	5.9
Sommer ...	188.1	175.9	218.8	15.5	15.9	14.9
Efteraar ...	143.4	121.5	193.0	8.1	8.8	8.2
Hele Aaret.	593.6	498.7	698.4	7.4	7.9	7.4

Til Oplysning om Forsøgsstationernes Vejrforhold i Almindelighed i Forsøgsperioden hidsættes Tabel 2. Nedbør og Middelvarme for de enkelte Aar er meddelt i Tabellerne 42—46, Side 92—95. Den 13-aarige Periode, som Gennemsnittet omfatter, har for alle Forsøgssteder haft kendelig mildere Vinter end den forudgaaende Aarrække. Saaledes var:

Temperatur i C. ^o :	Decbr.	Jan.	Febr.	Marts
Tystofte ¹⁾ , 40 Aars Normal til 1899....	0.9	÷ 0.4	÷ 0.1	1.4
Askov, Gennemsn. for 1886—1897.....	0.2	÷ 1.7	÷ 1.7	0.6

Altsaa var ved Tystofte i den sidste Periode de enkelte Maaneder henholdsvis 0.7, 1.1, 0.4 og 0.5 Grader over Normalen, medens Askov havde 1.2, 2.5, 1.9 og 1.3 Grader højere Temperatur end i den foregaaende 12-aarige Periode. Vintre med alvorlig Skade paa Kløveren synes dog ikke at have været hyppigere i den foregaaende end i denne Periode.

¹⁾ Beregnet af Meteorologisk Institut.

Om **Jordbundsforholdene** skal bemærkes:

Lynghby har højt liggende og let lermuldet Jord med Grus- og Lerunderlag.

Tystofte har lermuldet Jord med sandblandet Ler- og Mergelunderlag, god Bygjord.

Askov Lermark har lettere lermuldet Jord med sandblandet Lerunderlag, af Naturen noget kold og kalkfattig, men i god Kultur.

Askov Sandmark har høj og tør, men sund, sandmuldet Jord med Sandunderlag.

Tylstrup har kalkfattig Sandmuld med Underlag af sten-frit Sand.

Vester Hassing: Sandmarken havde tør og mager Sandmuld med Sandunderlag. Forsøgene led en Del under Sandflugt. Lermarken havde lermuldet Jord, der led under mangelfuld Vandaflledning, Ukrud og Kalkmangel.

Aakirkeby: dyb Lermuld i stærk Gødningskraft.

Ogsaa **Driftsforholdene** er lidt forskellige. Ved Lynghby er Forsøgene udlagte i Byg efter Roer fra 1898 til 1906 incl., i Havre efter Byg i 1907 og i Havre efter Roer i 1908. Ved Tystofte er udlagt i Havre efter Blandsæd indtil 1904 og i Havre efter Rodfrugter fra 1905 til 1908. Paa Askov Lermark er udlagt i Havre efter Rodfrugter og paa Askov Sandmark i Byg efter Rodfrugter. Ved Tylstrup er udlagt i Havre efter Rodfrugter og ved Aakirkeby i Havre efter Kartofler.

Saamængden har i alle Forsøg været 20 Pd. Frø pr. Td. Ld. Efter at Dæksæden er saaet og nedfældet med Harve og Tromle, er Parcellerne afsatte og Kløverfrøet i Blanding med halvfugtigt Sand, hvilket letter Fordelingen, saaet med Haanden. Det er derefter nedfældet med Haandharve og Tromle. Der er herigennem erfaringsmæssigt naaet en bedre Fordeling af Frøet og en mere ensartet Nedfældning end i alm. Praksis og dermed en tættere og mere regelmæssig Plantebestand, end 20 Pd. Frø under almindelige Forhold vil give. Parcellerne i Forsøget har ligget umiddelbart op til hinanden. I de første 6 à 7 Aar blev de indbyrdes afgrænsede ved en ganske smal Græskant af Timothe eller Draphavre. I de senere Aar er man gaaet over til at adskille dem ved en smal, ubevokset Stribe, hvis Areal regnes med til Parcellen.

Dæksæden er afhugget med kort og jævn Stub og straks

fjernet fra Forsøgsarealet. Om Efteraaret er Kløveren afhugget i Udlægsmarken, selv om Afrøden har været meget lille, og hvor der har været en større Afrøde, er denne vejret.

Fra 1898 til 1906 er Forsøgene med Tidlig Rødkløver og Sildig Rødkløver paa hvert Forsøgssted saaet inden for hver sin Afdeling af den samme Mark, og disse to Afdelinger er slaaede hver for sig, naar Hovedmassen af Prøverne var i fuld Blomstring. Men da man, efter at dette Tidspunkt er naaet, undertiden maa vente paa gunstigt Vejr for Slaaning, er det ikke undgaet, at denne en Gang imellem er faldet noget sent, derimod næppe nogen Sinde for tidligt. Og dette har været lidt til Skade for de tidligste Sorter i Forsøget.

Kløveren er slaaet i tørt Vejr, naar Afrøden har været fri for Dug og anden Væde. Den er afhugget med saa jævn og kort Stub som mulig. Grønafrøden er vejret i frisk Tilstand umiddelbart efter Leen. Den er derefter tørret til Hø, og for at undgaa Forstyrrelser fra tilfældige Variationer i Tørringsgraden, er Tørringen drevet saa vidt som mulig, indtil Høet praktisk taget har opnaaet konstant Vægt, med et Vandindhold af ca. 15 pCt. Naar Vejret har været stærkt tørrende og Afrøden lille, har hele Avlen kunnet vejres til Hø paa Stedet. Men er Afrøden stor, vil Parcellens Plantebestand let lide ved denne Fremgangsmaade. Ved ustadigt Vejr vil der desuden let spildes en Del Blade og Blomsterdele, før Vejringen er fuldendt. For at undgaa denne Ulempe har man i Reglen enten vejret Afrøden fra 1 à 2 Parceller af hver Prøve inden for Forsøget eller lagt mindre Prøver, i Reglen paa 5 Pds. Størrelse, til Tørring i Hus. Ved Askov har man i de senere Aar fulgt den Fremgangsmaade at udtage meget store Prøver i Marken, straks at skære disse i Hakkelse og af denne efter Sammenblanding at udtage mindre Prøver til kunstig Tørring. Disse er da tørrede til konstant Vægt, og paa Grundlag af denne Tørstofbestemmelse er Udbyttet beregnet med 15 pCt. Vand. Om der saaledes end er gaaet noget forskelligt frem, alt efter Vejrforhold og andre Arbejdsvilkaar, ved de enkelte Stationer, saa er der i det enkelte Forsøg fulgt samme Fremgangsmaade for alle Prøver, saaledes at disse indbyrdes kan sammenlignes. Hvor Høbestemmelsen af de enkelte Prøver viste lidt for vilkaarlige Variationer indbyrdes, er der ved Beregning af Høavlen gaaet frem paa den Maade, at den gennemsnitlige

Høprocent er beregnet holdvis for alle Prøver med samme Tidlighed og omtrent samme Grønvægt og Frødighed; paa Grundlag af denne Høprocent er Høudbyttet for de enkelte Prøver atter beregnet. Herved er muligvis i enkelte Tilfælde nivelleret lidt paa Forsøgets Resultater, men grovere Fejl er samtidig undgaaede. Grønvægten alene vilde meget vel kunne benyttes som Sammenligningsgrundlag mellem ens udviklede og samtidig høstede Prøver i samme Forsøg, men saa snart Resultaterne fra forskellige Aar eller forskellige Steder eller blot tidligere og senere Prøver fra samme Forsøg skal sammenlignes, svigter Grønvægten som Sammenligningsgrundlag. Høprocenten for udvendig tør Kløver i fuld Blomstring ligger vel hyppigst omkring 30 pCt., men den kan svinge efter Jordbunds- og Vejrforhold fra 20 til 40 pCt. Paa en tør og solvarm Dag vil allerede Forskellen i Høprocent fra Morgen til Aften være meget kendelig. Af disse Grunde er Opgørelsen baseret paa Høudbyttet.

I. Resultaterne fra de enkelte Forsøg.

1898. Ved Lyngby, Tystofte og Askov blev der i 1898 udlagt Forsøg med 38 Prøver Tidlig Rødkløver og 7 Prøver Sildig Rødkløver, foruden nogle Prøver, som ikke var udsaaede paa alle Forsøgssteder. Forsommeren var i Udlægsaaret meget fugtig, saa Frøet spirede godt i samtlige Forsøg. Den paafølgende Vinter var mild, og der sporedes ingen Vinterskade paa Kløveren, end ikke paa de mindst haardføre Prøver. Men Sommeren blev meget tør, saa 1. Slæt i 1899 kun blev lille og 2. Slæt helt eller delvis mislykket.

Tabel 3 gengiver Høudbyttet i 1. Brugsaar for hvert Avlssted og for hvert Forsøgssted for sig. I denne og de følgende Tabeller er Tallene for Overskuelighedens Skyld afrundede til hele Centner Hø pr. Td. Ld., idet Decimaler paa 0.5 og derover er forhøjede til 1, medens mindre Brøker er bortkastede. Men denne Afrunding er først foretaget, efter at alle Gennemsnitstal er beregnede, hvilket kan medføre den tilsyneladende Unøjagtighed, at det beregnede Gennemsnit for alle Forsøgssteder ikke i alle Tilfælde er det nøjagtige Gennemsnit af de anførte afrundede Tal for de enkelte Forsøgssteder. Forsøgsstationerne opføres i Tabellerne i Orden fra Øst til Vest. Resultaterne skal omtales i samme Orden.

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Antallet af Fællesparceller 3 à 4, i enkelte Tilfælde var der kun een Parcel. Kløveren

overvintrede godt, men allerede Maj Maaned var tør med kun 14 mm Nedbør. Juni gav knap 14 mm, og da 1. Slæt fandt Sted, for Tidlig Rødkløver 20. Juni og for Sildig Rødkløver 23. Juni, havde Tørken standset Kløveren i Væksten. 1. Slæt var dog ret god, men da fremdeles Juli og August var tørre, blev 2. Slæt, slaaet 10. August, meget lille og delvis mislykket, saa Forsøget maatte kasseres. Der er kun ringe Forskel i Kløversorternes Udbytte, de tidligste og mindst haardføre Sorter staar paafaldende højt.

Tabel 3. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1898.
Houdbytte i 1. Brugsaar, 1899.

Avlssted	Antal	Prover	Gennemsnit		Lyngby		Tystofte		Askov Lermark			
			Antal Parceller	Ctn. Hø	Antal Parceller	Ctn. Hø	Antal Parceller	Ctn. Hø	Antal Parceller	Ctn. Hø		
				pr.		pr.		pr.		pr.	Td.	Ld.
			Td. Ld.	Td. Ld.	Td. Ld.	Td. Ld.	1. Slæt	2. Slæt				
			1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Sildig Rødkløver.												
Sverige	2	10	48	2	49	4	49	4	47	6	53	
Norge	1	7	42	3	43	3	41	1	40	3	43	
Kurland	1	9	52	4	52	3	48	2	54	9	63	
Bøhmen	2	19	55	9	58	6	55	4	51	10	61	
Polen	1	9	44	4	44	3	42	2	47	8	55	
Tidlig Rødkløver.												
Rusland	10	81	45	34	47	29	42	18	45	20	65	
Polen	2	17	44	7	49	6	39	4	43	18	61	
Danmark	1	6	47	1	53	3	40	2	49	23	72	
Bøhmen	1	9	43	4	44	3	39	2	47	18	65	
Mæhren	1	9	46	4	44	3	48	2	48	18	66	
Rhinegnen ...	5	36	49	15	50	12	48	9	46	21	67	
Nordamerika .	4	29	48	13	52	9	42	7	50	18	68	
Ungarn	3	27	44	12	46	9	40	6	44	21	65	
Siebenbürgen .	1	9	46	4	47	3	43	2	46	20	66	
Holland	2	17	45	8	48	5	42	4	43	20	63	
Frankrig	8	70	44	30	46	24	46	16	41	21	62	

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 3, for enkelte Prøver kun 2. Maj Maaned var mere fugtig end ved Lyngby, men Juni til Gengæld endnu tørrere; Nedbøren var kun 5 mm. Allerede i 1. Slæt viste der sig tydelige Angreb af Kløveraalen. Samtidig var Marken saa stærkt gennemmineret af Markmus, at Forsøgene derved led Skade. 1. Slæt af samtlige Prøver blev slaaet 4. Juli. De tidlige Prøver var paa dette Tidspunkt begyndt at visne, medens de sildige endnu var friske. Overensstemmelsen mellem Fællesparcellerne var ikke god, og Forskellen mellem Kløverprøverne synes

i visse Tilfælde noget tilfældig. 2. Slæt blev paa Grund af Tørke i Forbindelse med Kløveraalsens Angreb saa medtagen, at den maatte kasseres som Forsøg.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 2, i enkelte Tilfælde er kun anvendt een Parcel. Og saa ved Askov var Tørken generende, idet Juni Maaned kun gav 5 mm Nedbør, men Maj var passende fugtig. Samtlige Prøver, der blev slaaede 21. Juni, var kendelig trykkede af Tørken. 2. Slæt, der høstes 5. August for de tidlige og 25. August for de sildige Sorter, blev nogenlunde regelmæssig, om end kun lille.

Da Vinteren saaledes har været mild og Vækstperioden for tør paa alle Forsøgssteder, stemmer Resultaterne indbyrdes i Hovedtrækkene godt overens. Det er karakteristisk for Aaret, at de tidligste og lidet haardføre Sorter fra Rhinegnen, Ungarn, Holland og Frankrig staar fuldt paa Højde med de mere haardføre Sorter fra Rusland, Polen o. s. v. samt at Sildig Rødkløver i 1. Slæt næppe er Tidlig Rødkløver overlegen. Tørken har sandsynligvis skadet de langsoimt voksende Sorter forholdsvis mest i dette Tilfælde. Det kan endnu bemærkes, at den amerikanske Kløver staar højt i Udbytte, den synes i det hele at taale Sommertørke godt.

Tabel 4. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1898.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1900.

	Antal Prøver	Gennemsnit	Lyngby	Tystofte	Askov Lermark
Sildig Rødkløver.					
Sverige	2	—	—	14	18
Norge	1	25	41	15	18
Kurland	1	28	52	14	18
Bøhmen	2	23	49	10	10
Polen	1	26	50	11	18
Tidlig Rødkløver.					
Rusland	10	19	40	10	7
Polen	2	18	44	5	5
Danmark	1	21	38	17	7
Bøhmen	1	20	44	10	5
Mæhren	1	17	41	5	5
Rhinegnen	5	17	39	8	4
Nordamerika	3	24	45	14	13
Ungarn	3	18	42	8	4
Siebenhürgen	1	18	42	7	6
Holland	2	12	32	3	1
Frankrig	8	15	38	5	2

I 2. Brugsaar, 1900, blev kun 1. Slæt høstet. Ved Askov og Tystofte har nærmest været Misvækst. Af Tidlig Rødkløver har de sildigste Former holdt sig lidt bedre end de tidlige, og Sildig Rødkløver har givet en lille Afgrøde. Lyngby har ret gode Afgrøder, og Sildig Rød-

kløver har holdt sig lidt bedre end Tidlig Rødkløver. I Gennemsnitsudbytte staar Amerikansk Kløver paa Højde med de sildige Sorter.

1899. I dette Aar blev udlagt et Forsøg af lignende Omfang som i 1898 paa hver af de samme tre Stationer. Frøet spirede tilfredsstillende, men Sommertørken ødelagde paa alle tre Steder Plantebestanden fuldstændig.

1900. Forsøget omfattede paa alle Stationer 39 Prøver Tidlig Rødkløver og 10 Prøver Sildig Rødkløver. Spiringsforholdene var gunstige i Udlægsaaret; Kløveren kom godt og regelmæssigt op og stod godt, efter at Dæksæden var fjernet, men Vinteren blev haard, og der var alvorlig Vinterskade ogsaa paa Rødkløveren; alle mindre haardføre Sorter var om Foraaret stærkt udtyndede. Sommeren 1901 gav kun smaa til middelstore Afrøder. Udbyttet i 1. Brugsaar er gengivet i Tabel 5.

Tabel 5. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1900.
Høudbytte i 1. Brugsaar, 1901.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Lyngby				Tystofte				Askov Lermark				
		Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Tidligheid 1—10	Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			
			1. Slæet	2. Slæet	I alt			1. Slæet	2. Slæet	I alt		1. Slæet	2. Slæet	I alt		1. Slæet	2. Slæet	I alt	
Sildig Rødkløver.																			
Danmark	3	31	72	16	88	9.7	15	74	20	94	9	58	22	80	7	83	8	91	
Sverige	3	31	70	17	87	9.0	15	81	25	106	9	54	17	71	7	76	9	85	
Norge	3	29	73	14	87	10.0	13	81	18	99	9	59	19	78	7	79	4	83	
Bøhmen	1	11	59	16	75	8.0	5	67	20	87	3	44	20	64	3	66	7	73	
Tidlig Rødkløver.																			
Rusland	7	77	45	26	71	5.6	40	51	32	83	21	38	26	64	16	46	21	67	
Danmark	2	21	43	30	73	5.5	10	53	37	90	6	44	32	76	5	32	20	52	
Bøhmen	6	64	41	25	66	3.3	32	49	31	80	18	29	22	51	14	45	23	68	
Nordamerika . .	10	103	36	22	58	4.1	50	52	33	85	30	33	18	51	23	22	17	39	
Ungarn	4	41	33	22	55	3.3	20	40	29	69	12	20	17	37	9	39	20	59	
Stjermark	1	10	31	23	54	4.0	5	41	30	71	3	17	18	35	2	35	21	56	
Holland	3	30	26	19	45	1.0	15	35	25	60	9	9	11	20	6	33	21	54	
England	6	62	18	15	33	2.2	30	28	21	49	18	15	17	32	14	10	9	19	

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 5. Der blev udlagt i Byg, og Kløveren voksede om Efteraaret usædvanligt frodigt til. Udbyttet blev bestemt i det sildige Efteraar og Høet for samtlige Sorter beregnet til 18 pCt. af Grønvægten. Udbyttet var i Gennemsnit for de samme Prøver og Parceller som i Tabel 5:

Lyngby 1900.

Ctn. Hø
i Udlægsaaret

Sildig Rødkløver.

Danmark	4.4
Sverige	1.6
Norge	1.1
Bøhmen	3.3

Tidlig Rødkløver.

Rusland	5.7
Bøhmen	6.6

Ctn. Hø
i Udlægsaaret

Tidlig Rødkl., forts.

Danmark	7.1
Nordamerika	7.8
Ungarn	8.4
Steiermark	5.2
Holland	12.6
England	11.0
Chile	18.4
Italien	6.0

Her i Udlægsmarken giver kun de mest hurtig voksende Sorter en Afgrøde af Betydning. Forskellen mellem Sorterne bliver derved meget stor, Yderpunkterne er 1 Ctn. Hø af Norsk Sildigkløver og 18 Ctn. Hø af Chilensisk Tidligkløver.

Kløveren led en Del Skade af Vinteren og da navnlig de Sorter, som gav højeste Afgrøde i Udlægsmarken. Det fugtige Vejr i Juni medførte en sildig Slæt, idet Kløveren først blev slaaet 4.—7. Juli. Grønafgrøden var stor, men Høprocenten usædvanlig lav, gennemsnitlig under 20 pCt., saaledes at Høafgrøden kun blev middelstor. 2. Slæt, som høstedes 10. September, er forholdsvis stor. I Udbytte staar Dansk og Amerikansk Kløver højest blandt de tidlige Sorter. Følgende har lidt kendelig Vinterskade og i den Orden, som de nævnes, nemlig: Engelsk, Hollandsk, Steirisk, Ungarsk. Engelsk Kløver gav omtrent halvt saa stort Udbytte som Dansk, men Chilensisk og Italiensk endnu betydelig mindre. Blandt Sildigkløver-Sorterne har de sildigste, Norsk og Svensk, staaet højest, den tidligste og mindst haardføre, Bøhmisk Rødkløver, staaet lavest, selv naar 2. Slæt medregnes.

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 3. Ogsaa her var Forsøget vellykket. I Udlægsmarken groede Kløveren godt til, den blev slaaet i det sildige Efteraar, men Afgrøden blev ikke vejlet. Vinterskade er navnlig iagttaget paa Prøver fra Holland, England, Ungarn og Steiermark. Forsøget blev slaaet 1. Gang fra 21. til 24. Juni og vejlet paa Marken i grøn Tilstand og som Hø. Grøn-foderudbyttet var stort, men det gav, ligesom ved Lyngby, gennemsnitlig under 20 pCt. Hø, saa Høudbyttet nærmest er lille. Ved 2. Slæt er Tidlig Rødkløver slaaet 12. August og Sildig Rødkløver 3. September. Denne betydelige Forskel i Tiden mellem 1. og 2. Slæt har bidraget til, at Sildig Rødkløver forholdsvis giver saa stor Efterslæt.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 2 à 3. Bestanden i Udlægsmarken var god, men ogsaa her har Vinteren udtyndet Plantedækket; desuden var der spredte Angreb af Kløveraall i Forsøget. Tidligkløveren blev slaaet 1. Gang 2. Juli og Sildigkløveren 13. Juli. Afgrøden var jævnt god. 2. Gang blev Tidlig Rødkløver slaaet 23. August og Sildig Rødkløver 23. September, Afgrøderne blev smaa paa Grund af Tørke i August. Engelsk Kløver

har lidt mere af Vinteren end ved de andre Stationer, Hollandsk derimod mindre. Dansk og Amerikansk Rødkløver, der i Marken har ligget Side om Side, har i den ene af to Parcelrækker »lidt meget af Svamp og Kulde«. Det kan saaledes skyldes Bægersvampens Angreb, at Kløveren fra disse Avlssteder staar saa meget daarligere her end ved de andre Stationer. Ligesom ved Lyngby har der her været dyrket en Prøve af Italiensk Rødkløver; den frøs om Vinteren fuldstændig bort.

Medens alle Forsøg i 1898 og 1899 var prægede af den milde Vinter og den tørre Sommer, er saaledes Forsøgene 1900 og 1901 prægede af den strænge Vinter, og med Undtagelse af de afvigende Resultater for Dansk og Amerikansk Rødkløver paa Askov Lermark stemmer de tre Forsøg godt overens.

Ved Gennemsnitsresultaterne er vedføjet en Karakter for Tidlighed. I Marken er Tidligheden bedømt efter en Skala fra 1 til 10, hvor 1 = tidligst og 10 = sildigst. Gennemsnitstallene er atter omregnede, saaledes at den tidligste Sort er sat til 1 og den sildigste til 10. Som det ses, er de tidligste Sorter gennemgaaende de mindst haardføre.

Tabel 6. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1900.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1902.

	Antal Prøver	Gennemsnit	Lyngby	Tystofte	Askov Lermark
Sildig Rødkløver.					
Danmark	3	37	43	24	45
Sverige	3	43	51	27	51
Norge	3	42	54	27	44
Bøhmen	1	39	44	24	50
Tidlig Rødkløver.					
Rusland	7	26	31	26	23
Danmark	2	26	33	29	14
Bøhmen	6	28	33	28	24
Nordamerika	10	30	39	33	19
Ungarn	4	27	31	27	22
Stejermark	1	24	36	22	13
Holland	3	23	24	19	26
England	6	12	18	9	7

2. Brugsaar, Tabel 6, viser jævnt gode Afgrøder af de varigste Sorter, medens de mindre varige eller saadanne, som allerede i 1. Brugsaar var stærkt udtyndede, kun giver ringe Udbytte, saaledes de nævnte danske og amerikanske Prøver paa Askov Lermark. Mærkværdig varig viser sig i dette Tilfælde Kløveren fra Ungarn og Steiermark. Kløveraalen er optraadt ret ondartet ved Tystofte, hvor een Parcelrække var ødelagt af denne Snylter og af den Grund helt maatte udelades af Opførelsen, medens de benyttede Parceller led under svagere Angreb. Ogsaa i Askovmarken er Aalen optraadt.

1901. Forsøget omfattede 29 Prøver af Tidlig Rødkløver og 8 Prøver af Sildig Rødkløver, som var udsaaede ved alle Stationer, foruden mere tilfældige Prøver, der kun blev dyrkede paa 1 à 2 Forsøgssteder. Spiringsforholdene var gunstige i Udlægsmarken, og Kløveren kom paa alle Stationer over Efteraaret, uden at der blev bemærket Angreb af Bagersvamp. Vinteren var ikke særlig haard, dog udtyndede Frosten de vest- og sydeuropæiske Sorter noget ved Lyngby, hvor disse i Udlægsmarken havde været stærkt udviklede. Foraaret var koldt, Maj Maaned tillige meget fugtig og Sommeren kølig. Kløveren voksede godt til og gav paa alle Forsøgssteder en middelstor til stor, men sildig 1. Slæt. Efterslætten var ved Askov og Lyngby trykket noget af Eftersommerens tørre og kolde Vejr. Udbytteresultaterne er gengivne i Tabellerne 7 og 8.

Tabel 7. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1901.
Høudbytte i 1. Brugsaar, 1902.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Lyngby				Tystofte				Askov Lermark				
		Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Tidligthed 1—10	Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			
			1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Sildig Rødkløver.																			
Danmark	3	39	72	13	85	10.0	21	60	11	71	12	75	14	89	6	80	15	95	
Sverige	1	13	59	11	70	9.1	7	50	10	60	4	63	12	75	2	64	13	77	
Bøhmen	4	45	70	13	83	9.2	21	60	11	71	16	71	13	84	8	79	14	93	
Tidlig Rødkløver.																			
Rusland	4	47	52	27	79	2.8	24	45	21	66	15	61	29	90	8	49	31	80	
Galizien	2	24	52	26	78	3.7	12	46	19	65	8	67	31	98	4	46	27	73	
Polen	1	12	54	26	80	2.6	6	44	19	63	4	65	31	96	2	54	28	82	
Danmark	1	12	55	29	84	4.3	6	48	24	72	4	65	33	98	2	51	31	82	
Schlesien	1	11	51	23	74	2.6	5	48	18	66	4	57	26	83	2	46	26	72	
Bøhmen	9	106	56	27	83	3.3	53	50	26	76	35	63	28	91	18	54	29	83	
Nordamerika . .	3	35	50	24	74	3.4	19	51	23	74	10	57	27	84	6	42	23	65	
Ungarn	3	31	50	26	76	3.6	14	44	18	62	11	63	35	98	6	41	26	67	
Holland	1	12	49	27	76	1.0	6	38	22	60	4	63	29	92	2	45	30	75	
Frankrig	2	22	43	20	63	1.8	10	35	15	50	8	54	22	76	4	41	24	65	
Chile	2	13	50	23	73	2.6	4	37	14	51	5	65	30	95	4	48	25	73	

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal i Reglen 6 for de tidlige og 7 for de sildige Sorter. I Udlægsmarken var Plantedækket om Efteraaret tæt og ensartet, og Kløversorterne gav alt efter Frodighed og Tidlighed en Høafgrøde af 0.2 til

11 Ctn. pr. Td. Ld. Høet er beregnet, idet Grønafrøden er tillagt 18 pCt. Hø. For de enkelte Avlssteder var Resultatet:

Lyngby 1901. Ctn. Hø
i Udlægsaaret

Sildig Rødkløver.

Danmark	1.5
Sverige	1.3
Norge	0.2
Bøhmen	4.4

Tidlig Rødkløver.

Rusland	2.5
Galizien	2.9
Polen	2.1

Ctn. Hø
i Udlægsaaret

Tidlig Rødkl., forts.

Danmark	3.3
Schlesien	3.5
Bøhmen	5.9
Nordamerika	6.7
Ungarn	5.4
Holland	7.5
Frankrig	6.3
Chile	11.1

Ifølge Stationens Optegnelser tog de syd- og vesteuropæiske Prøver nogen Skade af Vinteren. Men i den følgende Sommer voksede de saa godt til, at Vinterskaden ikke blev særlig kendelig paa Udbyttet. Kløveren var sent paa Gled, og 1. Slæt blev først afhugget fra 4. til 7. Juli. Blandt de sildige Sorter staar de tidligste, Dansk og Bøhmisk, højest i Udbytte, men de naaer ikke de bedste Sorter af Tidlig Rødkløver. Fransk og Chilensk Kløver staar særlig lavt.

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal med faa Undtagelser 4. Kløveren spirede godt i Udlægsmarken og led ingen Frostskaade i den følgende Vinter. Under det gunstige Sommervejr blev Udbyttet stort baade ved 1. og 2. Slæt. Tidlig Rødkløver blev slaaet 1. Gang 3. Juli og Sildig Rødkløver 8. Juli, 2. Slæt fandt Sted 25. September. Ved 1. Slæt sporedes ingen Angreb af Kløveraalen, men i Sommerens Løb bredte den sig en Del og ødelagde enkelte Parceller. Tidlig Rødkløver gav en god 2. Slæt, og i samlet Høudbytte er 8 af de 11 tidlige Sorter endogsaa Dansk Sildigkløver overlegen. Amerikansk Kløver staar ligesom ved Askov, men i Modsætning til Lyngby lavt i Udbytte. En Prøve Italiensk Kløver som var med i dette Forsøg gav kun en Høafgrøde paa 51 Ctn.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 2. Kløveren overvintrede godt og gav en lignende frodig Vækst, som ved de øvrige Stationer. Kun for de mere kuldske Sorter fra Syd- og Vesteuropa og for Nordamerikansk Kløver var Væksten ujævn. Forholdet mellem Tidlig og Sildig Kløver er ogsaa her forrykket til Gunst for Tidligkløveren. Svensk Sildigkløver, som er den sildigste, staar tilbage i Udbytte for de bedre tidlige Sorter. Italiensk Rødkløver gav ligesom ved Tystofte et ringe Udbytte.

I Hovedgennemsnittet er Sildig Rødkløver forholdsvis lav, men Tidlig høj. Avlsstederne Danmark, Bøhmen og Polen har givet bedre Resultater end Rusland, medens Schlesien kun har et daarligt Resultat at opvise. Dette Avlssted er kun repræsenteret ved een Prøve af overgemt Frø.

2. Brugsaar, høstet 1903 (Tabel 8), har kun givet Afgrøder ved Askov og Tystofte; ved Askov er dog Flertallet af de tidlige Sorter gaaet fuldstændig bort. Ved Tystofte er Forskellen mellem tidlige og sildige Sorter paafaldende ringe; blandt de første staar Nordamerikansk Rødkløver højest.

Tabel 8. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1901.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1903.

	Antal Prøver	Gennemsnit	Tystofte	Askov	Lermark
Sildig Rødkløver.					
Danmark	3	27	25		28
Sverige	1	28	29		27
Bøhmen	4	25	30		19
Tidlig Rødkløver.					
Rusland	4	16	19		12
Galizien	2	15	23		6
Polen	1	10	20		0
Danmark	1	16	22		11
Schlesien	1	16	23		10
Bøhmen	9	15	23		6
Nordamerika	3	16	29		4
Ungarn	3	13	22		3
Holland	1	10	18		2
Frankrig	2	4	8		0
Chile	2	6	13		0

1902. Forsøget omfattede 42 tidlige og 13 sildige Prøver, som blev udsaaede ved alle tre Stationer. Udlægsmarkerne var gode og Vinteren 1902—03 gunstig for Overvintringen. Aaret gav en varm Marts og en kold April; Maj og Juni var tørre, men Kløverens 1. Slæt udvikledes dog nogenlunde normalt. Juli og August var usædvanlig vaade og kolde, og Aaret blev et af de vaadeste i Perioden. Kløveren led en Del under Angreb af Kløveraalen. Resultaterne for 1. Brugsaar er opgjort i Tabel 9. For 2. Brugsaar foreligger ingen Resultater.

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 4. Kløverens Vækst i Udlægsmarken i Efteraaret 1902 var ikke særlig livlig, og der blev ingen Anledning til at foretage en Afgrødebestemmelse her. I April Maaned 1903 blev Kløvermarken undersøgt med Hensyn til Forekomsten af Bægersvamp, idet angrebne Planter blev optalte inden for 1 Kvdfd. paa to Steder i hver Parcel og paa 2 Parceller for hver Prøve. Gennemgaaende var 1—3 Planter pr. Kvdfd. angrebne. Men det synes ikke, som om de forekommende Variationer i Angrebets Styrke har øvet kendelig Indflydelse paa Høstudbyttets Størrelse ved 1. Slæt. Denne høstedes 23.—26. Juni og gav en regelmæssig, nærmest lille Afgrøde uden stor Forskel mellem Sorterne. 2. Slæt, høstet 23. August, blev kun lille og var meget vanskelig at bjærge under de abnorme Fugtighedsforhold i denne Maaned. Sildig Rødkløver gav noget større Udbytte end Tidlig.

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. De fleste Prøver var udsaaede paa 3, men nogle kun paa 1 Parcel. Tidlig Rødkløver blev slaet 1. Gang 24.—25. Juni, Sildig Rødkløver 1. Juli og vejret under særdeles gunstige Forhold. 2. Slæt, derimod, som høstedes 22.—26. September, henlaa paa Marken i over en Maaned, før det lykkedes at faa den tør. Under Vejringen fandt der et stort Bladtab Sted. Udbyttet var større end ved Lyngby, men Forskellen mellem Sorterne, som dør, kun lille. Dog gav Dansk Sildigkløver betydelig større Udbytte end de øvrige Sorter.

Tabel 9. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1902.
Høudbytte i 1. Brugsaar, 1903.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Lyngby				Tystofte				Askov Lermark			
		Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Tidlighed 1—10	Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
			1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt
Sildig Rødkløver.																		
Danmark	8	61	75	16	91	10.0	32	57	11	68	18	74	20	94	11	93	18	111
Norge	3	23	65	11	76	9.7	12	48	9	57	6	58	11	69	5	88	13	101
Rusland	1	9	67	12	79	9.7	4	57	13	70	3	66	18	84	2	78	5	83
Bøhmen	1	8	72	12	84	7.5	4	57	8	65	3	72	15	87	1	86	13	99
Tidlig Rødkløver.																		
Rusland	11	79	47	24	71	2.6	44	40	10	50	17	61	14	75	18	39	47	86
Kurland	1	8	46	22	68	3.3	4	42	10	52	3	58	12	70	1	40	44	84
Polen	1	9	43	23	66	3.2	4	41	11	52	3	58	15	73	2	31	40	71
Danmark	5	40	42	25	67	1.9	20	39	12	51	13	53	15	68	7	36	47	83
Holsten	2	16	48	26	74	2.5	8	43	11	54	6	63	19	82	2	39	48	87
Bøhmen	4	31	45	24	69	3.8	16	41	12	53	8	59	12	71	7	36	47	83
Mæhren	3	25	44	23	67	2.5	12	41	13	54	7	58	14	72	6	35	41	76
Nordamerika .	2	15	45	22	67	1.4	8	38	9	47	5	53	15	68	2	44	41	85
Ungarn	5	35	41	22	63	2.4	20	34	8	42	10	58	14	72	5	32	44	76
Siebenbürgen .	2	13	41	24	65	2.5	8	34	9	43	3	55	14	69	2	36	48	84
Stejermark . .	1	6	46	21	67	3.2	4	40	9	49	1	58	13	71	1	41	40	81
Holland	2	14	41	26	67	1.7	8	36	13	49	4	58	13	71	2	28	54	82
England	1	9	42	21	63	1.7	4	36	10	46	3	60	11	71	2	28	42	70
Chile	1	8	46	18	64	1.7	4	37	13	50	3	67	16	83	1	33	25	58
New Zealand .	1	6	41	21	62	1.0	4	35	9	44	1	51	11	62	1	37	44	81

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld. Kløveraall og Bægersvamp optraadte saa ondartet, at det blev nødvendigt at kassere store Dele af Arealet som Forsøg. Fællesparcellernes Anta var i Forvejen ringe; der er efter denne Reduktion i de fleste Tilfælde

kun bleven een Parcel tilbage for hver Prøve. Resultatet er derved blevet mindre sikkert. Tidlig Rødkløver blev slaet 1. Gang 24. Juni, paa dette Tidspunkt kendelig trykket af Tørken. Sildig Rødkløver, der først blev slaet 17. Juli, var i den vaade Periode groet meget kraftigt til. 2. Slæt, der høstedes 18. August, var til Gengæld usædvanlig stor for de tidlige, men ringe for de sildige Sorter. Yderpunkterne, Hollandsk og Norsk Kløver, stiller sig saaledes:

	Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar		
	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Norsk Sildigkløver	88	13	101
Hollandsk Tidligkløver	28	54	82

I Gennemsnitsresultaterne har Sortsforskellighederne kun givet sig ringe Udslag. Alene Dansk Sildigkløver er stærkt afvigende, idet

Tabel 10. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1903.
Høudbytte i 1. Brugsaar, 1904.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Lyngby				Askov Lermark				
		Antal Parceller		Ctn. Hø pr. Td. Ld.		Tidlighed 1—10	Antal Parceller		Ctn. Hø pr. Td. Ld.		Antal Parceller		Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt		2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt				
Sildig Rødkløver.															
Danmark	10	61	53	5	58	9.7	40	38	3	41	21	67	7	74	
Norge	2	12	51	3	54	10.0	8	41	2	43	4	61	4	65	
Rusland	1	6	52	5	57	10.0	4	37	3	40	2	67	7	74	
Tidlig Rødkløver.															
Rusland	5	30	45	7	52	1.0	19	33	5	38	11	57	9	66	
Polen	1	6	42	9	51	1.0	4	32	7	39	2	53	11	64	
Danmark	3	18	42	8	50	1.9	12	29	6	35	6	55	9	64	
Schlesien	1	6	51	4	55	6.1	4	38	4	42	2	63	4	67	
Böhmen	4	24	45	6	51	2.3	16	35	5	40	8	55	7	62	
Mæhren	2	13	42	7	49	1.0	8	30	5	35	5	54	10	64	
Nordamerika ...	3	19	48	6	54	2.7	12	38	4	42	7	58	8	66	
Ungarn	2	13	42	7	49	1.0	8	31	6	37	5	52	9	61	
Siebenbürgen ..	1	6	45	9	54	1.0	4	31	5	36	2	58	13	71	
Stejermark	1	6	44	8	52	1.0	4	32	5	37	2	56	11	67	
Holland	2	12	40	11	51	1.0	8	25	4	29	4	55	17	72	
England	1	6	39	9	48	1.0	4	26	6	32	2	52	11	63	
Frankrig	2	12	40	9	49	1.0	8	28	6	34	4	52	12	64	
Chile	2	12	38	9	47	1.0	8	22	5	27	4	54	13	67	
New Zealand ..	1	6	43	9	52	1.0	4	27	4	31	2	60	13	73	
Italien	1	6	33	6	39	3.0	4	23	4	27	2	43	7	50	

den giver ca. 25 pCt. større Høudbytte end Resten. En Sort, der ikke tidligere har været med i Forsøgene, er New Zealandsk Rødkløver. Det er her den tidligste af alle Prøver, og den staar lavest i Udbytte.

I 2. Brugsaar, 1904, var Kløveren saa vidt gaaet bort, at Forsøget maatte opgives paa alle 4 Stationer.

1903. Forsøget omfattede paa alle Forsøgssteder 32 Prøver Tidlig Rødkløver og 13 Prøver Sildig Rødkløver. Den vaade Eftersommer i Udlægsaaret bød gunstige Betingelser for Bægersvampens Spredning. Ved Tystofte bredte denne Snylter sig saa hurtigt, at Kløveren inden Udgangen af Oktober var dræbt paa over $\frac{3}{4}$ af Forsøgsarealet, som derpaa blev ompløjet. Tilbage er saaledes kun Forsøgene fra Askov og Lyngby, der heller ikke helt blev forskaanede for Bægersvampens Angreb. Vinteren var meget mild, og direkte Vinterskade næppe at iagttage. Sommeren 1904 begyndte kølig og delvis fugtig, men endte tør, saa tør, at 2. Slæt stærkt nærmer sig Misvækst. Resultaterne er gengivne i Tabellerne 10 og 11.

Tabel 11. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1903.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1905.

	Antal Prøver	Gennemsnit	Lyngby	Askov	Lermark
Sildig Rødkløver.					
Danmark	10	13	14		13
Norge	2	12	12		13
Rusland	1	9	9		10
Tidlig Rødkløver.					
Rusland	5	7	6		9
Polen	1	7	5		9
Danmark	3	7	5		9
Schlesien	1	9	8		9
Bøhmen	4	8	7		8
Mæhren	2	6	5		7
Nordamerika	3	9	8		9
Ungarn	2	5	3		6
Siebenbürgen	1	5	3		7
Stejermark	1	6	5		8
Holland	2	3	1		6
England	1	1	0		2
Frankrig	2	3	2		3
Chile	2	1	0		2
New Zealand	1	6	4		7
Italien	1	0	0		0

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 4. Kløveren blev ogsaa her udtyndet lidt af Bægersvampen. Bestanden i 1904 var derfor noget aaben og uren og Udbyttet ringe. Tidlig Rødkløver blev slaet 1. Gang 24. Juni, Sildig Rødkløver 30. Juni. 2. Slæt, som fandt Sted 8. August, gav et meget tarveligt Resultat.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 3. Bægersvampen raserede fra Efteraaret en stor Part

af Forsøgsarealet, saaledes at een af Fællesparcellerne gik i Løbet; der blev herefter for hver Prøve kun 2 Parceller tilbage. Disse gav til Gengæld jævne og gode Afgrøder. Blandt de tidlige Sorter staar Hollandsk og New Zealandsk Kløver paafaldende højt, og kun Italiensk giver kendeligt Mindreudbytte.

Den schlesiske Prøve, der staar højest i Middeludbytte, er noget afvigende i Tidlighed og maa nærmest regnes for halvsildig. Efter denne staar de tre nordamerikanske Prøver øverst i Udbytte.

I 2. Aar var der kun faa og svage Planter tilbage i Forsøgsmarkerne, og skønt Resultatet som Udbytteforsøg intet er værd, giver det dog en Antydning af de forskellige Sorters forskellige Varighed, se Tabel 11.

1904. Forsøget omfattede 40 Prøver af Tidlig Rødkløver og 17 Prøver af Sildig, som udsaaedes ved alle Stationer, samt nogle blandede Partiprøver, som ikke er med i nærværende Opgørelse. Udlægsaaret var fattigt paa Nedbør, og navnlig var der i Foraaret og Sommeren nogle Tørkeperioder, som ved Lyngby endog blev skæbnesvangre for Forsøget. Kløveren overvintrede i øvrigt godt, og der er i dette Aar ingen Vinterskade at notere. Maj Maaned 1905 var kold og nærmest tør, og 1. Slæt var kun ringe, men Sommeren blev fugtig og varm og 2. Slæt til Gengæld fortrinlig. Resultaterne er meddelte i Tabellerne 12 og 13.

Lyngby. Frøet spirede daarligt i Udlægsmarken, og Plantebestanden led yderligere under Sommertørken. 2 Parcelrækker blev ompløjede og saaede paany med Kløver i August Maaned, men hverken her eller i den øvrige Del af Forsøget blev Plantebestanden tilfredsstillende. Den var aaben, og uens og Frøukrud tog Magten, saa Kløverafrøden ved 1. Slæt kun androg fra $\frac{1}{8}$ til $\frac{1}{4}$ af Middelhøst. Hver Parcel blev høstet for sig, men Resultaterne viste sig uanvendelige. Det kan dog bemærkes, at de lidet haardføre Sorter af Tidlig Rødkløver, taget under eet, gav større Afgrøde end de haardføre. Alene Italiensk Rødkløver slog fuldstændig fejl.

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 3. Kløveren spirede godt i Udlægsmarken. Den 9. August blev Dæksæden mejet og fjernet. Kløveren stod paa dette Tidspunkt tæt og jævnt. I 1. Brugsaar 1905 viste der sig en Del Ukrud, som blev bortluget i Foraarstiden. Forud for 1. Slæt var der ingen Huller i Bestanden, om end enkelte Planter viste sig angrebne af Kløveraal. Ved 2. Slæt blev de angrebne Pletter ret tydelige og talrige i visse Dele af Arealet, og nogle Parceller maatte af den Grund beskæres eller helt udelades ved Udbytteberegningen. Vinteren anrettede ingen Skade, og Kløveren kom tidlig i Vækst om Foraaret. De vest- og sydeuropæiske Sorter gav gennemgaaende større Afgrøder end de østeuropæiske Sorter, saaledes: Holland, Frankrig og Chile i Gennemsnit 78 Ctn. Hø ved begge Slæt og Rusland, Kurland, Galizien, Polen og Posen i Gennemsnit 67 Ctn. Hø. Af de sildige Sorter kan kun Dansk maale sig

med de højest ydende tidlige. Norsk og Svensk Sildigkløver staar lavest i Udbytte, næst efter Italiensk Rødkløver. Blandt de sildige svenske Prøver var en ejendommelig Type, der blomstrede omtrent samtidig med Tidlig Rødkløver, men med Hensyn til Udbytte og Genvækst forholdt sig som en Sildig Rødkløver.

Tabel 12. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1904.
Høudbytte i 1. Brugsaar, 1905.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Tystofte				Askov Lermark				
		Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Tidlighed 1—10	Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			
			1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Sildig Rødkløver.															
Danmark	6	36	52	34	86	9.3	18	56	23	79	18	47	45	92	
Sverige	4	24	43	24	67	9.2	12	45	15	60	12	39	34	73	
Norge	4	24	46	16	62	9.6	12	43	10	53	12	49	23	72	
Livland	2	12	42	26	68	10.0	6	45	17	62	6	38	36	74	
Schlesien	1	6	48	36	84	8.7	3	51	24	75	3	44	49	93	
Tidlig Rødkløver.															
Rusland	11	70	34	39	73	4.4	33	36	28	64	37	30	51	81	
Kurland	1	7	36	40	76	4.1	3	36	29	65	4	36	52	88	
Galizien	2	12	37	44	81	3.6	6	39	33	72	6	35	56	91	
Polen	1	6	34	43	77	4.1	3	38	32	70	3	29	55	84	
Posen og Pommern	2	12	36	39	75	4.6	6	36	29	65	6	35	49	84	
Danmark	1	7	39	35	74	3.0	3	48	28	76	4	29	42	71	
Holsten	1	7	36	47	83	4.1	3	42	38	80	4	29	56	85	
Schlesien	1	6	33	42	75	5.1	3	38	28	66	3	28	56	84	
Bøhmen	7	42	34	36	70	4.7	21	39	25	64	21	30	46	76	
Mæhren	4	24	31	38	69	4.6	12	34	27	61	12	29	48	77	
Nordamerika	2	12	31	42	73	5.6	6	40	33	73	6	22	51	73	
Ungarn	1	6	33	43	76	3.0	3	39	29	68	3	27	57	84	
Stejermark	1	6	34	45	79	3.0	3	43	35	78	3	24	55	79	
Holland	1	6	33	47	80	1.0	3	40	38	78	3	26	56	82	
Frankrig	1	6	32	47	79	2.0	3	44	37	81	3	22	56	78	
Chile	2	12	33	40	73	4.1	6	41	33	74	6	26	47	73	
Italien	1	6	11	9	20	1.0	3	21	18	39	3	0	0	0	

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 3. Frøet spirede godt i Udlægsmarken, men hen i Juli—August blev Tørken saa stærk, at mange Planter visnede og Bestanden udtyndedes. Foraarsfrosten 1905 tyndede yderligere ud, og i Maj stod Marken med en tynd Bestand og et daarligt Udseende.

Under Juni Maanedes gunstige Vejrforhold udviklede Kløveren sig imidlertid godt, om end Bestanden i nogle Parceller forblev for tynd og Ukrud delvis tog Magten. I det samlede Udbytte er Ukrudsmængden fradraget. Tidlig Rødkløver blev slaaet 26. Juni, ved hvilket Tidspunkt de tidligste Sorter havde passeret fuld Blomstring, de sildigste var nær ved at naa dette Stadium. Sildig Rødkløver høstedes 8. Juli. Den havde paa dette Tidspunkt en bedre Bestand og et kraftigere og frodigere Udseende end Tidlig Rødkløver, delvis fordi der, efter at denne var afhugget, faldt en god Regn, som kom Sildigkløveren til Gode. Efterslætten, som høstedes 18.—20. September, blev paafaldende stor, større end en almindelig 1. Slæt. Ogsaa her kommer de lidet haardføre Sorter højest i Udbytte, højere end Norsk og Svensk Sildigkløver.

Tabel 13. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1904.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1906.

		Antal	Tys-	Askov		
		Prøver			Antal	Tys-
		Gensn.	tofte	Lerm.	Prøver	tofte
Sildig Rødkløver.					Tidlig Rødkløver.	
Danmark	6	38	45	30	Danmark	1 47
Sverige	3	52	45	58	Holsten	1 36
Norge	4	51	45	57	Schlesien	1 28
Livland	2	45	40	50	Böhmen	7 33
Schlesien	1	36	47	25	Mæhren	4 28
Tidlig Rødkløver.					Nordamerika .	2 29
- Rusland	11		31		Ungarn	1 27
Kurland	1		31		Stejermark ...	1 32
Galizien	2		35		Holland	1 32
Polen	1		30		Frankrig	1 31
Posen og Pommern	2		33		Chile	2 30
					Italien	1 0

2. Brugsaaars Resultater er meddelte i Tabel 13. Ved Tystofte bredte Kløveraalen sig, saaledes at Plantebestanden i mange Parceller blev stærkt hullet. Ved nogen Beskæring og Udeladelser lykkedes det dog at naa et nogenlunde brugeligt Resultat. De lidet haardføre Sorter, der sædvanlig ogsaa er lidet varige, har her holdt sig usædvanlig godt. Ved Askov var alle tidlige Sorter gaaet fuldstændig bort, og af de sildige har de mest haardføre holdt sig bedst.

1905. Forsøget omfatter 93 Prøver Tidlig Rødkløver og 13 Prøver Sildig, udsaaede foruden paa de sædvanlige Forsøgssteder tillige paa Askov Sandmark. 1905 gav gode Spiringsbetingelser i Udlægsmarken, og Kløveren groede godt til om Efteraaret, men led paa nogle Marker en Del af Bægersvampens Angreb. Vinteren var mild og Foraaret kom tidligt med usædvanlig Varme i April og Maj. Sommeren blev særdeles gunstig for Kløverens Vækst. Resultaterne er meddelt i Tabellerne 14 og 15.

Lyngby. Udlægsmarken blev tidlig angreben af Bægersvamp og Huesvamp. I Oktober blev Kløveren slaaet, men af de fleste Sorter

gav kun enkelte Parceller en vejelig Afgrøde. Kun Chilensisk Kløver gav overalt en Afgrøde, i Gennemsnit ca. 5 Ctn. pr. Td. Ld. I Vintrens Løb bredte Bægersvampen sig saa stærkt, at Forsøget om For-aaret maatte opgives.

Tabel 14. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1905.
Høudbytte i 1. Brugsaar, 1906.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Tystofte			Askov Lermark			Askov Sandmark		
		Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.		Tidlighed 1—10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			
			1. Slæt	2. Slæt		I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Sildig Rødkløver.															
Danmark	7	77	75	19	94	10.0	94	35	129	77	20	97	54	4	58
Sverige	2	22	70	13	83	7.5	77	23	100	78	14	92	54	4	58
Norge	2	20	67	6	73	9.9	78	11	89	67	6	73	57	2	59
Bøhmen	1	10	66	14	80	6.8	82	23	105	73	16	89	44	2	46
Nordamerika . . .	1	11	51	21	72	8.6	53	27	80	61	30	91	41	4	45
Tidlig Rødkløver.															
Rusland	16	176	50	23	73	2.5	53	25	78	63	37	100	32	9	41
Galizien	1	11	49	21	70	2.6	51	22	73	60	34	94	34	8	42
Polen	1	11	48	24	72	2.6	53	26	79	61	38	99	31	7	38
Posen	1	11	51	23	74	2.8	53	26	79	65	36	101	34	8	42
Danmark	7	77	49	23	72	2.8	55	23	78	62	35	97	32	10	42
Holsten	3	33	51	22	73	2.8	56	22	78	63	34	97	34	10	44
Schlesien	2	22	50	22	72	1.8	53	24	77	66	34	100	32	7	39
Bøhmen	18	193	49	22	71	2.0	54	23	77	63	34	97	30	8	38
Mæhren	7	74	48	23	71	2.8	52	25	77	62	35	97	30	8	38
Tyskland	4	44	48	24	72	2.4	53	26	79	62	37	99	31	8	39
Rhinegnen	8	88	49	23	72	1.9	53	23	76	64	36	100	31	8	39
Nordamerika . . .	7	77	47	24	71	3.5	50	28	78	59	35	94	32	7	39
Østrig	1	11	50	21	71	2.6	53	24	77	61	33	94	36	7	43
Holland	1	11	42	22	64	1.0	49	23	72	60	36	96	17	7	24
England	4	41	42	20	62	1.8	49	20	69	54	31	85	24	8	32
Frankrig	5	55	43	23	66	1.8	53	27	80	60	36	96	17	5	22
Chile	6	65	43	22	65	1.4	53	24	77	59	36	95	15	6	21
Italien	1	11	22	12	34	1.4	26	13	39	40	22	62	0	0	0

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 3. I Udlægsmarken var Spiringen god, og da Havren den 22. August blev mejet og fjernet fra Arealet, stod Kløveren jævnt og tæt i Bunden. Under den følgende Tids fugtige Vejr kom der Fart i Væksten; kun et mindre Antal Prøver naaede dog en saadan Udvikling, at de kunde slaas med Le. Blandt de tidligst udviklede maa

nævnes Chilensk, Italiensk, Engelsk, Hollandsk og Fransk Tidligkløver. Blandt de franske udmærkede sig navnlig en Prøve fra Bretagne. Kun enkelte Planter ødelagdes hist og her af Bægersvampen, medens denne hærgede Alsikekløver- og Hvidkløver-Parcellerne. Alleerede før 1. Slæt begyndte der at vise sig smaa Angreb af Kløveraalen hist og her i visse Dele af Marken. Disse Pletter bredte sig, saa enkelte Parceller allerede ved 2. Slæt var ubrugelige.

Tidlig Rødkløver blev slaaet 1. Gang 22.—23. Juni, Sildig Rødkløver 4. Juli. Marken gav meget jævne og ensartede Afgrøder, saaledes at Resultaterne, til Trods for det ringe Antal Fællesparceller, er forholdsvis sikre. Alle de tidlige Sorter staar næsten lige højt i Udbytte. Kun af Italiensk, Engelsk og Sydfransk Kløver, hvoraf der fandtes nogle Prøver, var Bestanden noget udtyndet. Sildig Rødkløver forholder sig ret forskelligt, idet den meget langsomt voksende, norske Kløver kun er Tidlig Rødkløver lidt overlegen; bedre er Svensk, endnu bedre Bøhmisk og bedst Dansk Sildigkløver, der som Gennemsnit af 7 Prøver giver næsten 130 Ctn. Hø i 1. Brugsaar, 50 Ctn. Hø mere end Østeuropæisk Tidligkløver.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 4. Til Dæksæden var gødet med Staldgødning og Ajle, skønt Havren var svær og delvis gik i Leje, stod Kløveren godt efter Høst og groede om Efteraaret godt til, uden at der viste sig Angreb af Bægersvamp. Kun de mest følsomme Prøver tog Skade af Vinteren. Tidlig Rødkløver var i fuld Blomst sidst i Juni; den blev slaaet 2.—4. Juli, Sildig Rødkløver 10. Juli. Kløveren naaede ogsaa i 2. Afgrøde fuld Blomstring, den blev slaaet 30. August og 3. September. Og Tidlig Rødkløver gav endnu en 3. Slæt, som dog kun gennemsnitlig androg ca. 4 Ctn. Hø. De enkelte Prøvers Afgrøde blev ikke vejlet hver for sig ved denne Slæt. Aarets samlede Afgrøde blev stor, omtrent 100 Ctn. Hø i 1. og 2. Slæt tilsammen. Kun Engelsk og Italiensk Rødkløver viser en tydelig Nedgang i Udbytte paa Grund af Vinterskade. Sommerens Vejrforhold, og vel navnlig Nedbørens Fordeling, har medført, at Sildig Rødkløver staar relativt lavt ved Lermarken. Alene Dansk Sildigkløver naaer i Udbytte paa Højde med de østeuropæiske Sorter af Tidligkløver.

Askov Sandmark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 4. Kløveren spirede fortrinligt og groede om Efteraaret usædvanlig kraftigt til. Flertallet af Prøverne blev afslaaede under eet og gav i Gennemsnit 8.8 Ctn. Hø pr. Td. Ld. Kun nogle af de frodigste blev høstede hver for sig og med følgende Resultat:

Askov Sandmark.	Ctn. Hø i Udlægsmarken	Ctn. Hø i Udlægsmarken
Tidlig Rødkløver.		Nord-Frankrig 9.8
Holland 14.7		Syd-Frankrig 10.8
England 12.1		Italien 6.0

Italiensk Kløver havde fra Sommeren en meget daarlig Plantebestand. Sildig Rødkløver gav i Gennemsnit for samtlige Prøver 7.3 Ctn. Hø pr. Td. Ld. i Udlægsmarken. Efter Afhugningen groede Kløveren hurtigt igen, saa den i November dannede en tæt Pels, der gav gunstige Vilkaar for Bægersvampens Udbredelse. Denne holdt sig Vinteren igennem og udtyndede Plantebestanden stærkt. I For-sommeren groede Kløveren her, som overalt i 1906, stærkt til, men trykkedes af Tørke umiddelbart før 1. Slæt.

Tidlig Rødkløver blev slaaet 1. Gang 18. Juni og Sildig Rødkløver 27. Juni. 2. Afgrøde led under Sommertørken. Ved Afhugning 8. August var Udbyttet derfor kun lille og Planterne pletvis visne, saaledes at nogle Parceller af den Grund maatte kasseres. Sildig Rødkløver blev slaaet 2. Gang 22. September.

Resultatet paa Sandmarken er ikke lidet forskelligt fra Resultatet paa Lermarken, navnlig fordi de mindre haardføre Sorter paa Sandmarken har lidt Vinterskade. En medvirkende Aarsag hertil er sikkert den, at disse Sorter her var langt stærkere udviklede i Udlægsmarken end paa Lermarken. Dæksæden vokser svagere til og modnes tidligere paa Sandmarken, hvor Jordbunden er varmere, og hvor desuden Byg har været anvendt som Dæksæd.

Chilensk, Engelsk, Fransk og Hollandsk Rødkløver giver lavt Udbytte, medens Italiensk helt er gaaet bort. Sildig Rødkløver giver det største Udbytte, og her staar den haardføre norske Kløver øverst i 1. Slæt.

Tabel 15. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1905.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1907.

Antal		Askov	Antal		Askov
Prøver		Lermark	Prøver		Lermark
Ctn.Hø pr.Td.Ld.			Ctn.Hø pr.Td.Ld.		
Sildig Rødkløver.			Tidlig Rødkl., forts.		
Danmark	7	76	Holsten	3	66
Sverige	2	63	Schlesien	2	59
Norge	2	83	Bøhmen	18	60
Bøhmen	1	62	Mæhren	7	57
Nordamerika . .	1	80	Tyskland	4	60
			Rhinegnen	8	64
			Nordamerika . .	7	65
			Østrig	1	64
Tidlig Rødkløver.			Holland	1	36
Rusland	16	61	England	4	36
Galizien	1	60	Frankrig	5	34
Polen	1	55	Chile	6	36
Posen	1	63	Italien	1	0
Danmark	7	58			

I 2. Brugsaar har Kløveren kun holdt sig paa Askov Lermark; her giver den en god Slæt, og Sorternes forskellige Varighed kommer tydeligt frem. Chilensk, Engelsk, Fransk og Hollandsk giver omtrent halv Afgrøde, Italiensk intet.

1906. Forsøget omfattede 62 Prøver af Tidlig Rødkløver og 22 Prøver af Sildig, fælles for alle Forsøgssteder. Det blev udført foruden paa de tidligere Forsøgssteder tillige ved Tylstrup i Vendsyssel paa let sandmuldet Jord. Frøet spirede tilfredsstillende. I Efteraaret 1906 var Kløveren paa samtlige Forsøgssteder kun lidet frodig, men undgik Skade ved Bægersvampens Angreb og gav derfor i det følgende Foraar tilfredsstillende Plantebestand paa de fleste Marker. Sommeren blev kølig, den koldeste i hele Perioden, men kun Juni Maaned gav stor Nedbør. I Almindelighed gav Kløveren to gode Slæt. Resultaterne er gengivne i Tabellerne 16 og 17.

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{800}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 5. Spiring og Udvikling i Udlægsaaret var normal og Plantedækket om Efteraaret jævnt og tæt. Høudbyttet af de enkelte Sorter i Forsøget stiller sig som følger:

Lyngby 1906. Ctn. Hø pr. Td. Ld. i Udlægsaaret		Ctn. Hø. pr. Td. Ld. i Udlægsaaret	
Sildig Rødkløver.		Tidlig Rødkløver, forts.	
Danmark	8.8	Danmark	6.8
Sverige	4.1	Holsten	8.0
Norge	2.8	Schlesien	8.5
Rusland	3.4	Bøhmen	7.8
Kurland	5.1	Mæhren	6.8
Bøhmen	7.0	Nordamerika	6.7
Schlesien	6.2	Østrig	4.8
Tidlig Rødkløver.		Ungarn	6.0
Rusland	5.5	Siebenbürgen	5.5
Galizien	6.3	Holland	14.7
Polen	4.4	Frankrig	8.0
Posen	8.4	Chile	16.4
		Italien	9.8

Vinteren var lang og delvis streng, og de mest kuldske Sorter led Vinterskade ligesom i flere andre Tilfælde, hvor de i Udlægsmarken er naaede lidt for langt i Udviklingen. Dæksæden, her Byg, kan saaledes have bidraget til den daarlige Overvintring derved, at den favoriserer Kløverens Udvikling. Tidlig Rødkløver blev slaet 1. Gang 28. Juni og 2. Gang 5. September, Sildig Rødkløver 1. Gang 1. Juli og 2. Gang 6. September. De tidlige Sorter gav en stor 2. Slæt, og de fleste af dem naaede derved over Sildigkløveren i samlet Udbytte.

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., der anvendtes 5 Fællesparceller og desuden Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Dæksæden mejedes 9. August. Kløveren stod paa dette Tidspunkt med en ret svag og tilsyneladende uens Bestand, idet Frodigheden var ret forskellig paa forskellige Steder af Forsøgsarealet. Væksten var om Efteraaret kun ringe, og der fandt ingen Udbyttebestemmelse Sted i Udlægsmarken. Kløveren rettede sig i det følgende Foraar, og Bestanden blev ret ensartet, men Udbyttet under Middel. Udbyttet er

Tabel 16. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1906. Høudbytte i 1. Brugsaar, 1907.

Avlssted	Antal Prøver	Gennemsnit					Lyngby			Tystofte			Askov Lerm.			Askov Sandm.			Tylstrup				
		Antal Parceller	Ctn. Hø pr. Td. Ld.				Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Antal Prøver	Antal Parcel.	Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
			1. Slæt	2. Slæt	I alt	Tidlighed 1—10	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt
Sildig Rødkløver.																							
Danmark	12	214	78	12	90	9.6	74	20	94	80	9	89	82	16	98	76	4	80	12	19	85	21	106
Sverige	1	18	74	10	84	10.0	75	22	97	68	5	73	80	15	95	73	0	73	1	1	69	23	92
Norge	3	54	68	10	78	9.1	68	20	88	62	1	63	73	18	91	70	0	70	3	6	79	17	96
Rusland	2	36	67	10	77	9.8	64	20	84	64	4	68	74	14	88	69	0	69	2	4	73	18	91
Kurland	1	18	71	10	81	9.4	70	20	90	69	4	73	75	18	93	68	0	68	1	2	76	18	94
Bøhmen	2	36	67	18	85	7.0	59	23	82	58	6	64	84	17	101	66	26	92	2	4	68	23	91
Schlesien	1	18	61	25	86	6.9	55	32	87	58	15	73	74	21	95	59	31	90	1	2	72	31	103
Tidlig Rødkløver.																							
Rusland	20	360	50	29	79	3.0	52	42	94	40	22	62	67	22	89	42	31	73	11	20	57	33	90
Galizien	1	18	50	29	79	3.3	48	41	89	42	23	65	67	23	90	45	28	73	1	2	50	29	79
Polen	1	18	52	29	81	2.9	53	39	92	44	22	66	67	22	89	47	31	78	1	2	53	35	88
Posen	1	18	48	29	77	2.1	49	44	93	37	22	59	65	21	86	40	29	69	1	2	53	33	86
Danmark	2	36	54	30	84	3.3	56	44	100	47	24	71	72	25	97	42	27	69	1	3	59	34	93
Holsten	2	36	56	32	88	3.3	62	47	109	44	25	69	75	25	100	46	30	76	2	4	57	33	90
Schlesien	2	36	49	30	79	3.1	50	47	97	38	22	60	64	23	87	42	31	73	2	4	50	30	80
Bøhmen	17	306	48	30	78	2.8	52	46	98	38	21	59	63	21	84	40	32	72	19	32	52	32	84
Mæhren	4	72	44	28	72	3.1	41	40	81	36	21	57	60	21	81	37	32	69	4	8	53	30	83
Nordamerika	2	36	44	27	71	2.8	46	41	87	34	19	53	59	23	82	35	25	60	1	1	54	33	87
Østrig	2	36	49	30	79	3.3	48	46	94	40	21	61	66	22	88	41	33	74	2	4	55	33	88
Ungarn	1	18	43	26	69	1.8	40	36	76	34	20	54	64	24	88	35	23	58	1	2	45	22	67
Siebenbürgen	1	18	44	26	70	1.3	39	36	75	36	20	56	64	24	88	38	25	63	1	2	55	33	88
Holland	1	18	51	32	83	2.1	40	42	82	40	24	64	80	30	110	41	34	75	1	1	55	43	98
Frankrig	2	36	41	26	67	1.5	38	33	71	36	24	60	60	21	81	31	25	56	3	5	50	24	74
Chile	2	36	41	26	67	3.1	34	31	65	35	19	54	63	21	84	32	31	63	2	4	56	25	81
Italien	1	18	21	8	29	1.0	24	10	34	23	10	33	39	11	50	0	0	0	1	1	37	22	59

beregnet paa Grundlag af Maaleprøven, og Resultaterne stemmer gennemgaaende særdeles godt overens. Af Vinterskade er der kun en ringe Antydning, men Amerikansk Rødkløver har, som paa de øvrige Forsøgssteder, givet et ringe Udbytte i 1907. Kun de bedste sildige Sorter giver større Udbytte end Tidlig Rødkløver.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 4. I Udlægsmarken var Plantebestanden god; om Efteraaret var der svage Angreb af Bægervampen, men uden synderlig Skade. Kun Italiensk og Fransk Rødkløver blev kendelig udtyndet af Vinteren. Kløveren var først i fuld Blomstring hen imod Midten af Juli, den høstedes 1. Gang 12. Juli og 22. Juli efter Tidlighed og 2. Gang 2. Oktober. Som ved Tystofte staar Amerikansk Rødkløver lavt, og Sildig Rødkløver er næppe de bedste tidlige Sorter overlegen.

Askov Sandmark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., Antallet af Fællesparceller 4. Kløveren stod fra Efteraaret godt og overvintrede uden Sygdom og Vinterskade, men Maj Maanedes hyppige Sandflugt og Frostnætter trykkede Væksten og skadede de mindre haardføre Sorter en Del. Tidlig Rødkløver høstedes 1. Gang 23. Juni og 2. Gang 19. August, Sildig Rødkløver 1. Gang 30. Juni og 2. Gang 21. September. Resultaterne stemmer i Hovedsagen med Lyngby-Resultaterne. Men de bedste sildige Sorter staar højest i Udbytte.

Tylstrup. Forsøget blev her anlagt i samme Omfang som paa de øvrige Forsøgssteder; men Kløveren slog kun an paa en mindre Del af Arealet, som fra ældre Tid var merglet; paa Resten af Arealet, der ikke havde faaet Mergel, blev Kløveren ødelagt af Rodbrand. Den brugelige Del af Forsøget indeholder herefter kun 1 à 2 Parceller for de fleste Prøver, medens nogle Prøver helt gaar ud. Forsøget var anlagt med tidlig Russisk Rødkløver som Maaleprøve paa hver 3. Parcel, og opgøres det paa Grundlag af denne, synes Resultaterne ret rimelige, idet de i Hovedsagen stemmer overens med Resultaterne fra Askov Lermark. De er ikke medregnede i Gennemsnittet, der kun omfatter de 4 Stationer, hvor samtlige Prøver har været til Stede i fuldt Omfang. Tidlig Rødkløver blev slaet 1. Gang 5. Juni og Sildig Rødkløver 13. Juni.

I 2. Brugsaar, 1908, har 1. Slæt været høstet paa de 4 Stationer, medens Kløveren ved Tylstrup var gaaet bort. Paa Askovmarkerne er Udbyttet minimalt, men Tallene har dog nogen Interesse, idet det er de samme Sorter, som holder sig bedst overalt. Amerika, Holsten, Danmark, Rusland og Østrig har leveret den mest varige Tidligkløver. Om den østrigske Kløver i dette Aar skal bemærkes, at den er den sildigste af samtlige tidlige Sorter og nærmest kommer ind under Begrebet halvsildig. Sildig Rødkløver har givet større Udbytte, men Overensstemmelsen mellem Resultaterne er næppe saa god. I Gennemsnitsudbytte er Sorterne lidet forskellige, kun de to tidligste fra Bøhmen og Schlesien staar kendeligt lavere end de øvrige Sorter.

1906 er det sidste Aar, i hvilket Forsøgene er anlagte i fuldt Omfang efter den oprindelige Plan. Dels ansaa man Materialet fra de forløbne Forsøg som foreløbig fyldestgørende for en Vurdering af Kløveren fra de vigtigste Avlssteder, dels maatte det anses for rigtigt paa dette Tidspunkt, at de omfattende Forsøg med Partiprøver afsluttedes og opgjortes. Resultaterne maatte da være bestemmende

Tabel 17. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1906.
Høudbytte i 2. Brugsaar, 1908.

	Antal Prøver	Gensn.	Lyngby	Tystofte	Askov Lermark	Askov Sandmark
Sildig Rødkløver.						
Danmark	12	24	27	37	21	10
Sverige	1	25	32	35	22	10
Norge	3	25	30	36	22	12
Rusland	2	23	25	36	20	13
Kurland	1	23	28	38	15	13
Bøhmen	2	18	22	33	11	6
Schlesien	1	16	23	33	3	6
Tidlig Rødkløver.						
Rusland	20	18	23	31	10	8
Galizien	1	17	22	30	9	7
Polen	1	17	23	31	9	7
Posen	1	15	22	28	6	5
Danmark	2	18	24	31	9	6
Holsten	2	19	25	31	11	9
Schlesien	2	16	23	27	7	5
Bøhmen	17	14	21	24	7	5
Mæhren	4	15	22	27	6	5
Nordamerika ...	2	19	28	28	10	8
Østrig	2	18	23	30	10	10
Ungarn	1	13	22	21	5	6
Siebenbürgen ...	1	15	21	25	8	7
Holland	1	9	19	13	1	3
Frankrig	2	11	22	19	2	3
Chile	2	9	19	10	3	3
Italien	1	5	16	2	1	0

for, paa hvilken Maade og i hvilket Omfang saadanne Forsøg skulde fortsættes. Endelig lod det sig i Længden vanskelig gøre at gennemføre Kløverforsøgene i dette Omfang med de disponible Arealer og Midler. De to følgende Aars Forsøg har derfor det snævrere Formaal nærmere at undersøge Værdien af Chilensisk Rødkløver, der hidtil havde stillet sig lovende, men hvis Haardførhed ikke havde været tilstrækkelig prøvet. Desuden ønskede man yderligere undersøgt det foreliggende Materiale af danske Kløverstammer for at samle mere indgaaende Erfaringer, før offentlige Konkurrenceforsøg med disse skulde iværksættes. Endelig meldte sig i 1908 den Biopgave at undersøge nogle engelske Kløversorter, der under delvis nye Navne udsendtes af Firmaet *Garlon* i Reading.

1907. Forsøget omfattede paa de 4 Stationer 2 Prøver Chilensisk Rødkløver, 4 sildig Dansk og en tidlig Russisk. Ved Tylstrup manglede 4 Prøver, hvorfor Resultaterne fra denne Station ikke er medtagne i Gennemsnittet. 1907 havde fugtigt Vejr med gode Spiringsforhold. Den svære Dæksæd og sene Høst holdt Kløveren tilbage i Udvikling, og da Vinteren blev mild, var Overvintringen god. 1908 havde en usædvanlig frugtbar Sommer, saa Middelafrøden blev større end i noget tidligere Aar.

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 5. Dæksæden var Havre i Modsætning til alle tidligere Forsøg, hvor Dæksæden var Byg. Kløverbestanden var jævn og god, men Væksten om Efteraaret kun ringe. Sygdomsangreb blev ikke iagttagne, og selv den mindre haardføre Chilensisk Rødkløver kom ubeskadiget over Vinteren. Plantebestanden i 1908 var tæt og jævn og Udbyttet blev stort baade ved 1. og 2. Slæt. Alle Prøver blev slaaede samtidig, 1. Gang 1. Juli og 2. Gang 11. September. Udbyttet af Russisk Kløver er sat i Klammer, fordi denne ikke har ligget i samme Forsøg, men i et umiddelbart tilgrænsende Forsøg i samme Mark. De chilensiske Prøver giver et paafaldende godt Resultat, gennemsnitlig er de endog Dansk Sildigkløver overlegne i samlet Udbytte, et Resultat, der navnlig maa tilskrives de gunstige Betingelser for Genvækst.

Tystofte. Forsøget blev anlagt med 8 Fællesparceller og tidlig Russisk Kløver som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{600}$ Td. Ld. Dæksæden holdt sig trods det fugtige Sommervejr staaende, og Kløverbestanden var jævn og god i Udlægsmarken. Chilensisk Kløver var om Efteraaret frodigere end de øvrige Prøver, men blev udtyndet lidt af Vinteren. Bestanden var i øvrigt jævn og Forsøget vellykket. Alle Prøver blev høstede samtidig 1. Gang 7.—8. Juli og 2. Gang 28. September. Dansk Sildigkløver staar højest i Udbytte, men indbyrdes forholder de danske Sorter sig, ligesom ved Lyngby, ikke lidt forskelligt.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld. Tidlig Russisk Rødkløver var udlagt som Maaleprøve paa hver 3. Parcel, og Fællesparcellernes Antal var 4, undtagen for »Møen I« og »Sjælland I«, af hvilke der kun var 3 Parceller. Udlægsmarken havde en god Plantebestand. Kløveren overvintrade godt og var fri for Sygdomsangreb. Udbyttet blev stort, og Resultatet stemmer ganske godt med Tystoftes. En lokal jydsk Stamme, nærmest halvsildig Kløver, men med den ægte Sildig Rødkløvers ringe Genvækst, staar paafaldende lavt i Udbytte, medens Prøven »Sjælland II« ligesom ved Lyngby staar højest.

Askov Sandmark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. med tidlig Russisk Kløver som Maaleprøve paa hver 3. Parcel og 5 Fællesparceller. Om Efteraaret var Plantebestanden i Udlægsmarken tæt og smuk. Chilensisk Kløver stod frodigst, men blev udtyndet stærkest af Vinteren. Tørke i Slutningen af Maj og Begyndelsen af Juni gav Standsning i Væksten, som kun delvis ophævedes af efterfølgende

Tabel 18. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1907. Høudbytte i 1. Brugsaar, 1908.

Lbnr.	Betegnelse	Gennemsnit				Lyngby			Tystofte			Askov Lermark			Askov Sandmark			Tylstrup		
		Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Tidlighed 1—10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
		1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
	Sildig Rødkløver.																			
1	Sjælland I	64.8	29.8	94.6	5.3	79.8	40.2	120.0	56.5	22.6	79.1	71.8	37.9	109.7	51.1	18.8	69.4			
2	do. II					87.8	49.5	136.8				79.2	42.7	121.9	55.8	25.8	81.1	44.6	11.4	56.0
3	Møen I	68.9	35.5	104.4	9.5	84.8	43.9	128.7	60.9	34.1	95.0	74.0	40.1	114.1	55.8	23.9	79.7			
4	do. II	66.5	32.6	99.1	10.0	79.1	42.0	121.1	60.8	32.3	92.6	76.5	33.0	109.5	50.0	23.1	73.1			
5	Ærø	70.0	36.5	106.5	9.6	80.5	44.6	125.1	66.7	34.6	101.3	76.4	39.7	116.1	56.5	26.9	83.4	38.6	11.2	49.8
6	Jylland											62.5	28.1	90.6	53.2	17.4	70.6			
	Tidlig Rødkløver.																			
7	Rusland								46.0	29.7	75.7	60.8	38.5	99.8	43.4	26.7	70.1	40.9	9.8	50.7
8	Chile I	48.9	33.2	82.1	1.0	69.0	55.4	124.4	42.2	28.6	70.8	59.1	35.4	94.5	25.2	13.6	38.8	40.8	10.0	50.8
9	do. II	47.9	35.8	83.7	1.1	65.6	59.7	125.3	43.6	31.5	75.1	56.5	37.0	93.5	25.7	15.1	40.8	38.7	9.2	47.9
	Gennemsnit.																			
	Sildig Rødkløver:																			
	Danmark (Lbnr. 1, 3, 4 og 5)	67	34	101	10.0	81	43	124	61	31	92	75	37	112	53	23	76	42	11	53
	Tidlig Rødkløver:																			
	Rusland (Lbnr. 7)	54	36	90	2.8	(67)	(48)	(115)	46	30	76	61	38	99	43	27	70	41	10	51
	Chile (Lbnr. 8 og 9)	48	35	83	1.0	67	58	125	43	30	73	58	36	94	26	14	40	40	9	49

fugtigt Vejr. Ved Slaaningen 23. Juni var Tidlig Rødkløver nogenlunde frisk og i fuld Blomstring, men meget ujævn i Vækst. En paafølgende tør Periode gjorde det nødvendigt at høste Sildig Rødkløver 30. Juni, da den var næsten vissen, skønt endnu ikke naaet til Blomstring. Tidlig Rødkløver gav den 19. August en smuk 2. Slæt, og selv Sildig Rødkløver, som blev høstet 21. September, var paa dette Tidspunkt i Blomst. Ligesom ved Tystofte staar Ærøstammen øverst, »Sjælland I« og »Jylland«, som begge er tidlig blomstrende Stammer af Sildigkløverens Type, staar meget lavt. Chilensisk Kløver staar lavere paa Sandmarken end paa nogen af de andre Marker; den giver omtrent 40 pCt. mindre end tidlig Russisk Rødkløver.

Tylstrup. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{800}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 4, og der var anvendt Russisk Tidligkløver som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Bestanden led under Angreb af Bægersvamp, hvorved den udtynnedes en Del. Afgrøderne blev smaa og mindre regelmæssige. Tidlig Rødkløver høstedes 1. Gang 22. Juni og Sildig Rødkløver 2. Juli. Da de 3 danske Stammer manglede i Forsøget, er det ikke medtaget i Gennemsnitstallene.

I 2. Brugsaar, 1909, var Kløveren forsvunden ved Tylstrup og paa Askov Sandmark; paa Askov Lermark gav kun følgende Prøver

Tabel 19. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1907.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. i 2. Brugsaar, 1909.

Lbnr.	Betegnelse	Gennemsnit			Lyngby			Tystofte		
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
	Sildig Rødkløver.									
1	Sjælland I	32.7	7.5	40.2	55.8	14.6	70.4	9.5	0.4	9.9
2	do. II				62.6	17.2	79.8			
3	Møen I	31.7	10.2	41.9	39.4	16.3	55.7	23.9	4.2	28.1
4	do. II	30.4	10.1	40.5	41.4	16.7	58.1	19.8	3.5	22.8
5	Ærø	34.5	10.2	44.7	42.4	17.6	60.0	26.6	2.7	29.8
	Tidlig Rødkløver.									
7	Rusland							15.4	4.4	19.8
8	Chile I	17.9	6.5	24.4	35.8	13.0	48.8	0.0	0.0	0.0
9	do. II	16.9	7.4	24.3	33.8	14.7	48.5	0.0	0.0	0.0
	Gennemsnit.									
	Sildig Rødkløver:									
	Danmark (Lbnr. 1, 3, 4 og 5)	32	10	42	45	16	61	20	3	23
	Tidlig Rødkløver:									
	Rusland (Lbnr. 7)							16	4	20
	Chile (Lbnr. 8 og 9)	17	7	24	35	14	49	0	0	0

en ubetydelig Afgrøde, nemlig: »Sjælland II« 7.s, »Møen« 0.s, »Ærø« 0.s Ctn. Hø pr. Td. Ld.; alle øvrige Prøver gav intet. Udbyttet ved Lyngby og Tystofte fremgaar af Tabel 19. Prøven »Sjælland I« var lidt blandet med Timothe, hvilket kom stærkt frem i 2. Aars Afgrøde ved Tystofte. I Udbyttet er Mængden af Timothe fradraget. Ved Lyngby er 2. Aars Marken god, og navnlig har Chilensisk Kløver holdt sig godt.

1908. Forsøget blev udlagt paa de samme 5 Steder som i 1907, men ved Tylstrup blev Kløveren fuldstændig ødelagt af Bægersvamp, saaledes at der kun blev 4 Marker tilbage. Forsøget omfattede, foruden 3 Prøver Dansk og 3 Prøver Chilensisk Kløver og nogle Prøver fra forskellige andre Lande, 6 Prøver fra Firmaet *Garton* i Reading i England. Prøverne fra Ungarn, Würtemberg, Bøhmen og Sverige er tilvejebragte direkte fra Avlsstedet. Kløveren var fra Efteraaret kraftig, men led nogen Frostskaade om Vinteren, og Sommeren 1909 blev sildig og kølig, hvorved Kløveren forsinkedes næsten 14 Dage i Væksten. Afgrøderne blev kun smaa.

Lyngby. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{200}$ Td. Ld., Fællesparcellernes Antal 4 med tidlig Dansk Rødkløver fra Tystofte som Maaleprøve paa hver 4. Parcel. Plantebestanden i Udlægsmarken var om Efteraaret særdeles frodig, men Vinteren udtyndede flere Sorter stærkt, navnlig Chilensisk og Engelsk Rødkløver. Efterfølgende Tal angiver Udbyttet i Udlægsmarken om Efteraaret 1908 og Plantebestandens Tæthed (Overvintring) i Foraaret 1909, Overvintringen angivet efter en Skala, hvor 0 betyder fuldstændig udgaaet, 10 ubeskadiget af Vinteren.

Lyngby 1908.	Udbytte i Udlægsmarken, Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Karakter for Overvintring
Sildig Rødkløver.		
Danmark.....	1.2	8.3
Sverige.....	0.3	9.8
England.....	3.4	3.0
Tidlig Rødkløver.		
Danmark.....	2.9	6.7
Bøhmen.....	2.1	6.8
Rhinegnen.....	3.7	6.0
Ungarn.....	2.9	5.7
England.....	5.9	1.8
Chile.....	7.5	1.6

Alle Prøver blev slaaede samtidig, 1. Gang 8. Juli og 2. Gang 15. September. Sildig Rødkløver gav kun ringe Genvækst, men de vel overvintrede Prøver af Tidlig Rødkløver en god Genvækst. Haardførheden, som den illustreres af foranstaaende Talkarakterer, er bestemmende for Tidlig Rødkløvers Udbytte. Saaledes staar Würtembergsk Kløver, der paa de øvrige Stationer er Bøhmisk overlegen, her lavere end denne. Af Engelsk og Chilensisk Kløver er Udbyttet ca. 70 pCt. lavere end af Dansk Kløver.

Tabel 20. Forsøg med
Høudbytte i 1.

Lbnr.	Betegnelse	Gennemsnit				Lyngby		
		Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
		1. Slæt	2. Slæt	I alt		1. Slæt	2. Slæt	I alt
Sildig Rødkløver.								
1	Sjælland II.....	70.8	10.9	81.2	8.5	75.7	8.1	83.8
2	Møen.....	56.8	9.2	65.5	8.9	55.7	7.3	63.0
3	Sverige, Knustad.....	68.6	8.8	77.4	9.5	80.9	9.8	90.7
4	Single Cut Cowgrass.....	48.6	11.2	59.9	8.4	38.1	6.0	44.1
5	Rusland.....							
Tidlig Rødkløver.								
6	Tystofte.....	42.4	20.7	63.1	2.3	53.9	28.3	82.2
7	Bøhmen.....	37.3	17.9	55.2	1.8	45.8	24.2	70.0
8	Württemberg.....	36.8	18.9	54.6	1.6	37.1	22.3	59.4
9	Ungarn, Theissletten.....	31.7	17.5	49.2	2.3	38.4	23.7	62.1
10	do. Bjærgegne.....	30.4	16.1	46.5	2.0	34.5	21.7	56.2
11	Improved Breed of Giant Cowgrass.....	19.7	9.9	29.6	1.5	11.0	5.8	16.8
12	Improved Breed of Broad.....	25.1	12.7	37.8	1.4	19.0	10.5	30.1
13	Best quality Welsh.....	26.9	13.6	40.5	1.9	20.4	10.6	31.0
14	Best quality Broad.....	24.5	12.7	37.2	1.5	20.0	11.2	31.2
15	Best quality Cowgrass.....	19.9	9.2	29.1	1.1	12.5	6.5	19.0
16	Chile A.....	22.1	11.9	34.0	1.3	18.4	13.0	31.4
17	do. B.....	19.8	9.6	28.9	1.4	11.8	7.1	18.9
18	do. C.....	17.9	9.7	27.6	1.0	10.2	6.7	16.9
Gennemsnit.								
Sildig Rødkløver.								
19	Danmark (Lbnr. 1 og 2).....	63	10	73	9.1	65	8	73
20	Sverige (Lbnr. 3).....	68	9	77	10.0	81	10	91
21	England (Lbnr. 4).....	49	11	60	8.8	38	6	44
22	Rusland (Lbnr. 5).....							
Tidlig Rødkløver.								
23	Danmark (Lbnr. 6).....	42	21	63	2.2	54	28	82
24	Bøhmen (Lbnr. 7).....	37	18	55	1.7	46	24	70
25	Rhinegnen (Lbnr. 8).....	37	18	55	1.4	37	22	59
26	Ungarn (Lbnr. 9 og 10).....	31	17	48	2.1	36	23	59
27	England (Lbnr. 11, 12, 13, 14 og 15).....	23	12	35	1.3	17	9	26
28	Chile (Lbnr. 16, 17 og 18).....	20	10	30	1.0	13	9	22

Tystofte. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld. og der anvendtes 5 Fællesparceller med tidlig Dansk Rødkløver fra Tystofte som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Plantebestanden i Udlægsmarken var god, og Overvintringen foregik uden paaviselig Vinterskade. 1. Slæt høstes des 9. Juli, paa hvilket Tidspunkt Kløveren var i fuld Blomstring, og 2. Slæt 6. Oktober. Tidlig Rødkløver var da næsten afblomstret. I

Rødkløver, udlagt 1908.
Brugsaar, 1909.

Lb. nr.	Tystofte			Askov Lermark			Askov Sandmark		
	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
1	82.4	15.4	97.8	60.7	8.1	68.8	62.4	11.9	74.3
2	67.6	10.6	78.2	50.8	8.8	58.6	51.5	10.6	62.1
3	72.0	11.2	83.2	58.4	8.4	66.8	63.2	5.8	69.0
4	74.9	17.3	92.2	42.9	7.6	50.5	38.4	14.2	52.6
5	64.0	8.0	72.0	58.3	8.4	66.7	63.7	6.3	70.0
6	51.1	17.9	69.0	40.1	18.3	58.4	24.4	18.4	42.8
7	45.6	15.8	61.4	34.8	15.0	49.8	22.9	16.6	39.5
8	49.2	17.1	66.3	36.0	15.5	51.5	22.6	18.4	41.0
9	39.6	15.4	55.0	28.4	12.4	40.8	20.3	18.6	38.9
10	40.0	15.4	55.4	29.2	12.4	41.6	17.8	15.0	32.8
11	46.1	18.5	64.6	10.5	3.2	13.7	11.2	12.2	23.4
12	47.7	18.0	65.7	18.6	6.4	25.0	14.5	15.9	30.4
13	50.7	20.8	71.0	20.4	9.0	29.4	15.9	14.6	30.5
14	44.9	18.6	63.5	20.4	7.0	27.4	12.7	14.0	26.7
15	44.9	17.1	62.0	12.4	3.2	15.6	9.6	10.2	19.8
16	46.4	17.6	64.0	14.8	5.8	20.6	8.6	11.3	19.9
17	46.4	18.0	64.4	12.2	4.6	17.1	6.9	8.3	15.2
18	44.0	18.7	62.7	13.3	6.1	19.4	4.2	7.2	11.4
19	75	13	88	56	8	64	57	11	68
20	72	11	83	59	8	67	63	6	69
21	75	17	92	43	8	51	39	14	53
22	64	8	72	58	9	67	64	6	70
23	51	18	69	40	18	58	25	18	43
24	45	16	61	35	15	50	23	17	40
25	49	17	66	36	16	52	23	18	41
26	40	15	55	29	12	41	19	17	36
27	47	18	65	16	6	22	13	13	26
28	46	18	64	13	6	19	7	9	16

Overensstemmelse med de gunstige Overvintringsforhold staar de lidet haardføre Prøver fra England og Chile højt i Udbytte, de overgaar endog Bøhmisk Rødkløver. Til Trods for det store Udbytte forholder de engelske Prøver sig her indbyrdes som ved de øvrige Stationer: den sildigste Prøve staar højest og den tidligste lavest i Udbytte.

Askov Lermark. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{1000}$ Td. Ld., der an-

vendtes 4 Fællesparceller med sildig Russisk Rødkløver som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Plantebestanden var god i Udlægsmarken, men ligesom ved Lyngby led de mindre haardføre Prøver kendelig Vinterskade. Udbyttet af Engelsk og Chilensk Rødkløver er derfor meget lille. De tidlige Sorter blev slaaede 1. Gang 15. Juli, de sildige 29. Juli. 2. Slæt fandt Sted samtidig den 30. September. Udbyttet var ved 1. Slæt under Middelstørrelse og ved 2. Slæt ringe.

Askov Sandmark. Forsøget blev anlagt med 5 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og sildig Russisk Rødkløver som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Frøet spirede godt og voksede om Efteraaret meget kraftigt til. Den 10. Oktober blev Udlægsmarken slaaet med følgende Resultat:

Askov Sandmark 1908.	Udbytte i Udlægsmarken, Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Karakter for Tæthed 10. Maj 1909
Sildig Rødkløver.		
Danmark	8.1	8.1
Sverige	3.5	10.0
England	9.3	3.3
Rusland	1.5	10.0
Tidlig Rødkløver.		
Danmark	8.6	7.6
Bøhmen	9.5	7.4
Rhineguen	10.0	7.8
Ungarn	10.2	6.2
England	11.7	2.3
Chile	14.5	1.3

Ved en Bedømmelse af Plantebestandens Tæthed den 10. Oktober 1908 stod alle Sorter lige. Men, som det fremgaar af Oversigten, har Vinteren ødelagt omtrent $\frac{9}{10}$ af Planterne af Chilensk Kløver, medens Svensk og Russisk Sildigkløver er ganske ubeskadigede. De Sorter, som i Udlægsmarken er voksede kraftigst til, har som sædvanlig lidt forholdsvis mest Skade af Vinteren. 1. Slæt fandt Sted for de tidligste Sorter 2. Juli, for de middeltidlige 5. Juli og for de sildige 12. Juli. Ved 2. Slæt blev Tidlig Rødkløver slaaet 16. September og Sildig Rødkløver 13. Oktober. For de mest haardføre Sorter var Udbyttet forholdsvis stort, endog større end paa Lermarken, medens de mindre haardføre Prøver staar lavt.

Af de 4 Forsøgsmarker har kun Tystofte undgaaet kendelig Vinterskade. Resultaterne herfra afviger derfor paa karakteristisk Maade fra de øvrige Resultater. Saaledes staar den frodigste og mindst haardføre, Engelsk Sildigkløver, øverst, den mest haardføre, Russisk Sildigkløver, nederst ved Tystofte, medens Rækkefølgen er omvendt ved de andre Stationer. Lignende Forskelligheder findes mellem de tidlige Sorter, hvorvel Dansk Tidligkløver overalt staar øverst.

I 2. Brugsaar, 1910, var Kløveren paa Askov Sandmark gaaet bort, og ved Lyngby og Tystofte var 2. Slæt ubrugelig, kun paa Askov

Tabel 21. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1908.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. i 2. Brugsaar, 1910.

Lbnr.	Betegnelse	Genn.- snit	Lyng- by	Tys- tofte	Askov Lermark		
		1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
	Sildig Rødkløver.						
1	Sjælland II.	21.6	27.5	21.6	15.6	11.5	27.7
2	Møen	15.2	20.1	14.4	11.1	6.6	17.7
3	Sverige, Knistad	22.1	27.8	17.4	21.6	12.9	34.5
4	Single Cut Cowgrass	20.7	26.1	15.6	20.5	13.8	33.8
5	Rusland	—	—	15.0	17.8	12.9	30.7
	Tidlig Rødkløver.						
6	Tystofte.	15.2	23.7	13.1	8.7	5.8	14.5
7	Bøhmen	15.8	19.8	11.8	15.8	8.4	24.2
8	Württemberg.	18.5	23.6	15.1	16.7	9.0	25.7
9	Ungarn, Theissletten	16.4	23.8	11.0	14.4	6.6	21.0
10	do. Bjergegne	16.7	23.2	13.5	13.4	6.6	20.0
11	Improved Breed of Giant Cowgrass	10.8	16.2	9.0	7.2	3.8	10.5
12	Improved Breed of Broad	11.3	17.3	8.8	7.8	3.1	10.9
13	Best quality Welsh	11.8	19.8	7.8	7.9	3.1	11.0
14	Best quality Broad	13.7	23.4	9.2	8.5	3.2	11.7
15	Best quality Cowgrass.	12.5	16.6	12.4	8.4	3.8	11.7
16	Chile A.	13.7	24.7	7.8	8.7	3.9	12.6
17	do. B.	15.1	20.3	14.2	10.7	4.2	14.9
18	do. C.	13.0	22.7	7.6	8.6	3.9	12.5
	Gennemsnit.						
	Sildig Rødkløver.						
19	Danmark (Lbnr. 1 og 2)	18	24	18	13	9	22
20	Sverige (Lbnr. 3)	22	27	17	22	13	35
21	England (Lbnr. 4)	21	26	16	21	13	34
22	Rusland (Lbnr. 5)	—	—	15	18	13	31
	Tidlig Rødkløver.						
23	Danmark (Lbnr. 6)	15	24	13	9	6	15
24	Bøhmen (Lbnr. 7)	16	20	12	16	8	24
25	Rhinegnen (Lbnr. 8)	19	24	15	17	9	26
26	Ungarn (Lbnr. 9 og 10)	17	24	12	14	7	21
27	England (Lbnr. 11, 12, 13, 14 og 15)	12	19	9	8	3	11
28	Chile (Lbnr. 16, 17 og 18)	14	23	10	9	4	13

Lermark høstedes begge Slæt. Resultaterne er gengivne i Tabel 21.
Udbyttet er kun ringe og Forskellen mellem varige og mindre varige
Former mindre end sædvanlig.

II. Gennemsnitsresultaterne paa de enkelte Forsøgssteder.

I dette Afsnit er de i det foregaaende omhandlede Forsøgsresultater sammenstillede for hvert Forsøgssted for sig. Foruden disse Forsøg, som har kunnet indordnes under en fælles Plan, er der desuden udført en Del Forsøg af mere tilfældig Karakter paa Vester Hassing Forsøgsstation i Vendsyssel og paa Forsøgsarealet ved Aakirkeby paa Bornholm. Resultaterne fra disse Forsøg skal ligeledes meddeles her.

Tabel 22. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1900, 1902, 1903 og 1904.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Vester Hassing Lermark.

Avlssted	Antal		1. Brugsaar			2. Brugsaar
	Prøver	Parceller	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1900.						
Sildig Rødkløver	5	5	39	11	50	
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	10	10	27	8	35	
Vesteuropa	5	5	24	9	33	
Udlagt 1902.						
Sildig Rødkløver	9	25	39	31	70	43
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	13	17	42	35	77	37
Mellemeuropa	5	7	33	33	66	39
Vesteuropa og Chile	6	16	35	36	71	31
Udlagt 1903.						
Sildig Rødkløver	6	6	30	0	30	45
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	7	7	22	0	22	39
Mellemeuropa	2	3	29	0	29	33
Vesteuropa	1	1	44	0	44	0
Udlagt 1904.						
Sildig Rødkløver	8	9	25	25	50	
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	9	9	21	17	38	
Mellemeuropa	1	1	16	13	29	
Chile	2	2	22	21	43	
Gennemsnit.						
Sildig Rødkløver	28	45	33	17	50	44
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	39	43	28	15	43	38
Vesteuropa og Chile	14	24	31	17	48	16

Vester Hassing, Der har her været ret begrænsede Arealer til Raadighed, navnlig af lermuldet Jord, saaledes at Forsøgene ikke har kunnet gennemføres med saa mange Prøver og at hver Prøve ikke har kunnet udsaaes paa saa mange Parceller, som ved de øvrige Stationer. Men her har desuden været andre Vanskeligheder at kæmpe imod, idet Afgrøderne paa Sandmarken ofte led under ond-artet Sandflugt, medens Lermarken havde kalkfattig, ukrudsfyldt og noget uensartet Jord. Paa Grund af disse Forhold har Afgrøderne ofte været meget ujævne, og da hver Frøprøve i Reglen kun har været udsaaet paa en eller faa Parceller, vil det ikke lønne Arbejdet her at gennemgaa Udbyttetallene for hver enkelt Avlssted. Man har derfor valgt den Udvej at slaa Prøverne sammen fra saa store Avlsstedsomraader som muligt, dog at Grupperingen er foretaget saaledes, at Kløveren inden for samme Gruppe har de vigtigste Karakterer

Tabel 23. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1900, 1901 og 1903.

Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Vester Hassing Sandmark.

Avlssted	Antal		1. Brugsaar			2. Brugsaar
	Prø-ver	Par-celler	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1900.						
Sildig Rødkløver	5	5	56	2	58	
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	10	10	37	8	45	
Vesteuropa	5	5	28	10	38	
Italien	1	1	13	3	16	
Udlagt 1901.						
Sildig Rødkløver	4	4	40	31	71	30
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	5	5	29	37	66	30
Mellemeuropa	2	2	28	29	57	30
Vesteuropa og Chile	3	3	30	29	59	0
Italien	1	1	36	0	36	0
Udlagt 1903.						
Sildig Rødkløver	11	22	27	0	27	
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	16	32	26	0	26	
Mellemeuropa	6	12	23	0	23	
Vesteuropa og Chile	7	14	22	0	22	
Italien	1	2	13	0	13	
Gennemsnit.						
Sildig Rødkløver	20	31	41	11	52	
Tidlig Rødkløver:						
Nord- og Østeuropa	31	47	31	15	46	
Vesteuropa og Chile	15	22	27	13	40	
Italien	3	4	21	1	22	

fælles. Under Nord- og Østeuropa er sammenfattet alle Prøver fra Rusland, Schlesien med Nabolande, Bøhmen, Holsten og Danmark, under Mellemeuropa: Østrig-Ungarn (undtagen Bøhmen) og Sydtyskland, og under Vesteuropa: Holland, Frankrig og England.

Resultaterne fra Vester Hassing Lermark er meddelt i Tabel 22. I 1901 mislykkedes Udlæget, idet Kløveren i Udlægsmarken blev fuldstændig overgroet af Knavel; den har rimeligvis været stærkt svækket af Rodbrandangreb. I de tilbageværende 4 Forsøg er vest- og mellemeuropæisk Kløver kun svagt repræsenteret. Dog er det iøjnefaldende, at disse lidet haardføre Prøver giver forholdsvis stort Udbytte her. Selv Vinteren 1900—1901, der paa alle de andre Forsøgssteder næsten ødelagde Bestanden af alle lidet haardføre Sorter, har næppe gjort kendelig Skade paa den vesteuropæiske Kløver.

Paa Sandmarken er Udlæget kun lykkedes i 3 Aar, 1900, 1901 og 1903, for hvilke Forsøg Resultaterne er meddelte i Tabel 23. De vesteuropæiske Sorter staar i Analogi med Resultaterne fra Askov forholdsvis daarligere paa Sandmarken end paa Lermarken. Af Amerikansk Kløver har der været nogle faa Prøver i Forsøgene. Paa Lermarken stod 2 Prøver fra dette Avlssted højest i Udbytte efter Vinteren 1900—1901, og 1 Prøve stod i det følgende Forsøg meget lavt. Ved Sandmarken gav de to førstnævnte Prøver kun et jævnt Resultat, men i Udlægsaaret 1903 var der 3 Prøver i Forsøget, som i den tørre Sommer 1904 i Gennemsnit af 6 Parceller gav 30 Ctn. Hø i 1. Slæt eller noget mere end den gennemsnitlige Afgrøde af de nordøsteuropæiske Prøver.

Aakirkeby. Der staar her kun meget begrænsede Arealer til Raadighed og Forsøgene har allerede af denne Grund kun kunnet optages i stærkt begrænset Omfang. Der har bestandig været udlagt i Havre efter Kartofler, og Parcelstørrelsen har overalt været $\frac{1}{400}$ Td. Ld. med 4 Fællesparceller. Forsøget er udlagt 1. Gang i 1905, men Kløveren blev i dette Aar delvis ødelagt af Bægervamp, saa Resultaterne blev ubrugelige. Tilbage er 3 Forsøg, se Tabel 24, af hvilke det ene er ufuldstændigt, idet Resultaterne fra 2. Slæt i 1. Brugsaar ved et Uheld gik tabt. I 2. Brugsaar er Kløvermarken bestandig halvbrakket, saaledes at der kun foreligger en Slæt.

Marken ved Aakirkeby er mere frugtbar end nogen af de øvrige Forsøgsmarker. Forsøgsresultaterne fortjener derfor Opmærksomhed allerede paa Grund af de store Kløverafrøder, som her er opnaaet.

Prøven, »Sjælland II«, der gaar gennem alle 3 Forsøg, har været med i Forsøgene ved de øvrige Stationer, udlagt 1907 og 1908, hvor den i Opgørelsen bærer samme Mærke. Den viser sig her som en fortrinlig Repræsentant for Dansk Sildigkløver. Men ved Aakirkeby, hvor Kløveren vokser saa kraftigt til, staar den i 1. Brugsaar kendelig tilbage for de bedste Former af Tidlig Rødkløver. Og Resultaterne i den fugtige Sommer 1907, hvor 2. Slæt er særlig kraftigt udviklet,

nærmer sig Resultaterne fra Ørlev 1878 (se Side 3). Ogsaa Tidlig Rødkløvers Varighed er i 2. Aar, 1908, upaaklagelig; i 2. Brugsaar, 1909, derimod, er alle Sorter undtagen Norsk Sildigkløver kendelig udtynkede. Disse Resultater bekræfter saaledes tidligere Erfaringer om, at Kløversorternes Udbytte kan stille sig indbyrdes forskelligt, eftersom de dyrkes paa mere eller mindre frugtbare Jord.

Tabel 24. Forsøg med Rødkløver, udlagt 1906, 1907 og 1908.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Aakirkeby.

Avlssted	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Udlagt 1906.		1907		1908	
Sildig Rødkløver: Slaadato	⁷ / ₇	¹⁶ / ₉		¹⁶ / ₇	
Sjælland II.	109.5	12.0	121.5	75.0	196.5
Norge	98.7	10.8	109.0	65.0	174.0
Tidlig Rødkløver: Slaadato	²⁶ / ₆	¹ / ₉		¹ / ₇	
Rusland	70.7	54.8	125.0	62.7	187.7
Bornholm	83.0	51.8	134.8	62.1	196.9
Schlesien	76.5	56.0	132.5	61.7	194.2
Ungarn	65.7	48.8	114.5	50.8	165.3
Udlagt 1907.		1908		1909	
Sildig Rødkløver: Slaadato	¹⁵ / ₇	⁶ / ₉		⁹ / ₇	
Sjælland II.	72.0	—	—	38.4	—
Norge	86.5	—	—	75.7	—
Tidlig Rødkløver: Slaadato	¹ / ₇	²⁸ / ₈		¹ / ₇	
Rusland	68.9	—	—	33.8	—
Schlesien	75.2	—	—	43.1	—
Ungarn	69.8	—	—	39.7	—
Chile	65.8	—	—	0.0	—
Udlagt 1908.		1909		1910	
Sildig Rødkløver: Slaadato	¹⁹ / ₇	¹⁶ / ₉		¹⁵ / ₇	
Sjælland II.	76.4	10.6	87.0	79.3	166.3
Norge	72.4	9.6	82.0	68.7	150.7
Rusland	82.8	13.1	95.4	72.0	167.4
Tidlig Rødkløver: Slaadato	⁴ / ₇	¹ / ₉		²⁰ / ₆	
Bornholm	61.4	40.0	101.4	69.5	170.9
Holland	52.9	44.0	96.9	48.5	145.4
Chile	44.8	26.1	70.4	40.1	110.5
Italien	18.4	20.9	39.3	38.4	77.7

De i det foregaaende refererede Forsøg fra Lyngby, Tystofte, Askov Lermark og Sandmark er i de følgende Tabeller (Tabellerne 25—28) opgjorte stationsvis. For at faa paalidelige Gennemsnitstal til Sammenligning er Avlsstedsbetegnelserne sammendragne noget. Sildig Rødkløver er opført under i alt

4 og Tidlig Rødkløver under 11 Avlsstedsbetegnelser. Naar 2 Landomraader med Kløver af nogenlunde samme Beskaffenhed har været for spredt og svagt repræsenterede til hver især at give paalidelige Gennemsnitstal for hele Perioden, er Prøverne fra disse 2 Avlssteder slaaede sammen, f. Eks. Tidlig Rødkløver fra Danmark og Holsten eller England og Frankrig. Kløveren fra disse sidste Lande er, om end forskellig, dog af omtrent samme Haardførhed. Samtidig er Materialet beskaaret, saaledes at Landomraader, der kun undtagelsesvis har leveret Prøver til Forsøgene, helt er udeladte af denne Opgørelse. Herved er Omregning indskrænket til det mindst mulige. I Tilfælde, hvor forskellige Landomraader saaledes er slaaede sammen, er Prøverne behandlede ganske, som hvor de har haft samme Avlsstedsbetegnelser, idet hver enkelt Prøve indgaar med lige stor Vægt i det aarlige Gennemsnit. Af disse aarlige Gennemsnit er igen taget simple Gennemsnit til Oversigts-tabellerne, i hvilke altsaa hvert Aar optræder med lige stor Vægt. Af de enkelte Aars Forsøg er følgende udeladte: Udlægsaar 1898, hvor brugelige Resultater mangler for 2. Slæt fra to Stationer, og 1907 og 1908, hvor kun nogle faa Avlssteder er repræsenterede. Der bliver derefter tilbage: for Lyngby 5, for Tystofte 6, for Askov Lermark 7 og for Askov Sandmark 2 Forsøg. Hvor en Sort har manglet i et eller to Forsøg, maa Gennemsnitsresultatet omregnes i Forhold til hele Perioden. Her er fulgt den Regel at omregne i Forhold til den Sort, som staar den manglende nærmest i Haardførhed, Varighed og Tidlighed. Men idet man saaledes paa Grundlag af det foreliggende Materiale maa klassificere Sorterne, før Omregning kan finde Sted, vil det forstaas, at denne maa anvendes med stor Varsomhed og principmæssigt indskrænkes til det mindst mulige.

Tabel 25 gengiver Resultaterne fra Lyngby. Svensk og Bøhmisk Sildigkløver, der har manglet i henholdsvis to og et Forsøg, er omregnede i Forhold til Dansk Sildigkløver. Af de tidlige Sorter er Schlesisk omregnet i Forhold til Russisk, Mæhrisk i Forhold til Bøhmisk og Italiensk i Forhold til Engelsk-Fransk. De fleste Avlssteder har, som Tabellen viser, været repræsenterede i alle Forsøg, kun to har manglet i to og tre i et Forsøg. Omregningen er i de følgende Tabeller foretaget med de samme Sorter som Maalestok.

Medens Forsøgene i 1. Brugsaar gennemgaaende har givet paalidelige Resultater, er 2. Brugsaar kendelig svagere. Af 5 Forsøg er kun de 3 lykkedes i 2. Aar. I Tabellen er opført et simpelt Gennemsnit af disse 3 Forsøg. De mislykkede Afgrøder er altsaa ikke medregnede i Gennemsnittet, idet det maa forudsættes, at den virkelige Gennemsnitsafgrøde bedst svarer til, hvad der kan ventes, hvor Kløveraal eller andre uheldige Forhold ikke gør 2. Aars Kløver helt upaalidelig.

Tabel 25. Oversigt over Høudbyttet af Rødkløverforsøgene, udlagte 1900—1906.

Lyngby.

Avlssted	Antal				Centner Hø pr. Td. Ld.						
	For-søg		Prøver	Parceller	Udlægsaaret	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar	
	1. Aar	2. Aar				1. Slæt	2. Slæt	I alt			
Sildig Rødkløver.											
Danmark	5	3	36	167	4.7	60.5	13.1	73.6	27.6	101.2	
Sverige	3	2	5	27	2.5	59.9	14.3	74.2	32.7	106.9	
Norge	5	3	16	68	1.4	58.3	11.2	69.5	32.1	101.6	
Bøhmen og Schlesien	4	2	9	45	4.8	55.2	13.7	68.9	26.4	95.3	
Tidlig Rødkløver.											
Rusland	5	3	47	227	4.7	44.4	21.7	66.1	20.0	86.1	
Schlesien, Galizien, Polen og Posen	4	2	12	60	5.7	44.5	22.3	66.8	19.7	86.5	
Danmark og Holsten	5	3	17	76	6.1	45.9	24.8	70.7	20.8	91.5	
Bøhmen	5	3	40	202	6.8	45.1	24.0	69.1	20.4	89.5	
Mæhren	4	2	13	44	5.3	38.8	19.2	58.0	18.8	76.8	
Nordamerika	5	3	20	99	6.8	45.1	21.8	66.9	24.8	91.7	
Ungarn og Stejermark	5	3	22	97	6.2	37.9	19.3	57.2	19.0	76.2	
Holland	5	3	9	42	12.4	35.0	21.1	56.1	14.6	70.7	
England og Frankrig	5	3	14	66	8.4	32.7	17.1	49.8	13.7	63.5	
Chile	5	3	8	27	14.6	30.0	15.9	45.9	14.3	60.2	
Italien	3	3	4	14	6.9	20.3	5.5	25.8	11.9	37.7	

Ved Lyngby er Kløveren hyppigere end ved de andre Stationer vokset frodigt til i Udlægsmarken. En medvirkende Aarsag hertil er sikkert den, at der ved Lyngby er udlagt i Byg. Ved Tystofte og Askov Lermark var Dæksæden Havre. I 3 af de 5 Forsøg har man kunnet høste en Afgrøde i Udlægsaaret. Det gennemsnitlige Høudbytte fra disse 3 Forsøg er opført i Tabellen, hvor Udbyttetallene giver et godt Bidrag

til Kløversorternes Karakteristik. For 3 af de mest forskellige Sorter fordeler Udbyttet sig som følger:

Lyngby.	Høudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		
	Udlægsaaret	1. Brugsaar	2. Brugsaar
Hollandsk Tidligkløver	12	56	15
Russisk Tidligkløver	5	66	20
Norsk Sildigkløver	1	70	32

Den russiske Kløver staar blandt de tidlige Sorter lavest i Udbytte i Udlægsmarken, og den er samtidig blandt de mest haardføre.

Om Resultaterne i øvrigt skal bemærkes følgende: Blandt de sildige Sorter staar de sildigste og mest haardføre, Norsk og Svensk Kløver, her ved Lyngby højt i Udbytte, men de frodigere og mindre haardføre, Dansk og Bøhmisk Kløver, relativt lavt. Blandt de tidlige Sorter staar Nordamerikansk og Bøhmisk relativt højt i Udbytte, hvilket vil fremgaa af

Tabel 26. Oversigt over Høudbyttet af Rødkløverforsøgene, udlagte 1900—1906.

Tystofte.

Avlssted	Antal				Centner Hø pr. Td. Ld.					
	For-søg		Prøver	Parceller	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar	
	1. Aar	2. Aar			1. Slæt	2. Slæt	I alt			
Sildig Rødkløver.										
Danmark	6	4	39	137	72.9	20.4	93.3	32.7	126.0	
Sverige	5	4	11	36	61.4	14.3	75.7	33.0	109.6	
Norge	5	3	15	48	59.8	9.6	69.5	33.8	102.8	
Bøhmen og Schlesien	6	4	11	43	63.4	17.1	80.5	33.6	114.1	
Tidlig Rødkløver.										
Rusland	6	4	69	234	48.4	23.9	72.3	26.6	98.6	
Schlesien, Galizien, Polen og Posen	5	3	20	74	48.2	25.0	73.2	27.2	100.4	
Danmark og Holsten	6	4	26	85	51.9	26.8	78.7	30.8	109.5	
Bøhmen	6	4	61	221	47.1	21.6	68.7	27.1	95.8	
Mæhren	4	2	18	60	44.6	23.3	67.9	25.6	93.5	
Nordamerika	6	4	26	82	44.5	23.4	67.9	29.6	97.5	
Ungarn og Stejermark	5	4	20	56	44.1	23.6	67.7	25.1	92.8	
Holland	6	4	9	28	43.4	22.9	66.8	20.8	86.6	
England og Frankrig	6	4	21	66	43.0	22.8	65.8	16.6	82.4	
Chile	5	3	13	41	46.0	23.5	69.5	15.1	84.6	
Italien	4	3	4	15	25.4	11.2	36.6	0.5	37.1	

følgende Sammenligning med Askovforsøgene, der i denne Henseende stiller sig væsentlig forskelligt:

Avlssted.	Forholdstal for Høudbytte i 1. og 2. Brugsaar		
	Rusland	Bøhmen	Nordamerika
Lynghby.....	100	104	107
Askov Lermark	100	96	95

Denne Forskel i den amerikanske Kløvers Trivsel skyldes sikkert foruden tilfældige Sygdomsangreb, for hvilke den synes udsat, tillige Forskellen i Klima og andre Vækstbetingelser mellem de to Forsøgssteder. Som de enkelte Forsøg viser, staar Amerikansk Kløver relativt højt i Udbytte i de tørre Somre. Men mange andre karakteristiske Forskelligheder er til Stede; som vi senere skal komme tilbage til, staar saaledes alle lidet haardføre Sorter lavt ved Lynghby paa Grund af den hyppige Vinterskade.

Ved Tystofte, Tabel 26, staar Dansk Sildigkløver øverst i Udbytte, Bøhmisk-Schlesisk, som ligner den i Frodighed,

Tabel 27. Oversigt over Høudbyttet af Rødkløverforsøgene, udlagte 1900—1906.

Askov Lermark.

Avlssted	Antal				Centner Hø pr. Td. Ld. .					
	For-søg		Prøver	Parceller	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar	
	1. Aar	2. Aar			1. Slæt	2. Slæt	I alt			
Sildig Rødkløver.										
Danmark	7	5	49	139	75.5	18.8	93.8	36.4	130.2	
Sverige	5	4	11	33	69.4	14.7	84.1	35.1	119.2	
Norge	6	4	17	48	70.0	10.6	80.6	38.1	118.7	
Bøhmen og Schlesien	6	4	11	31	70.8	17.7	88.0	29.0	117.9	
Tidlig Rødkløver.										
Rusland	7	5	74	234	50.3	30.9	81.2	22.9	104.1	
Schlesien, Galizien, Polen og Posen	6	4	22	69	49.0	29.4	78.4	20.4	98.8	
Danmark og Holsten	7	5	29	86	48.6	30.9	79.5	20.7	100.2	
Bøhmen	7	5	65	203	49.8	29.7	79.0	20.0	99.0	
Mæhren	5	3	20	64	48.1	29.5	77.6	19.5	97.1	
Nordamerika	7	5	29	80	43.7	28.4	72.1	21.4	93.5	
Ungarn og Stejermark	6	4	24	48	45.0	30.3	75.3	14.4	89.7	
Holland	7	5	11	25	46.6	34.9	81.5	14.1	95.6	
England og Frankrig	7	5	24	73	38.6	28.3	66.9	9.4	76.3	
Chile	6	4	15	47	42.1	25.0	67.1	9.0	77.0	
Italien	6	5	6	17	24.8	10.1	34.9	0.3	35.1	

er Nr. 2, og Norsk Sildigkløver staar lavest. Blandt de tidlige Sorter er Dansk-Holstensk Kløver atter en stor Nr. 1, og de lidet haardføre vesteuropæiske og chilensiske Sorter har bevaret et forholdsvis højt Middeludbytte.

Paa Askov Lermark, Tabel 27, forholder Sildigkløveren sig omtrent som ved Tystofte, kun er Forskellen mellem Dansk og Norsk Kløver mindre her. Blandt de tidlige Sorter staar Russisk Kløver højt, højere end ved nogen af de andre Stationer. Til Gengæld staar Amerikansk Kløver her, i Modsætning til Lyngby, som nævnt, lavt; det modsatte er Tilfældet med Hollandsk Kløver, der paa Askov Lermark endog er Nr. 1 i 1. Brugsaar.

Tabel 28. Oversigt over Høudbyttet af Rødkløverforsøgene, udlagte 1905 og 1906.

Askov Sandmark.

Avlssted	Antal				Centner Hø pr. Td. Ld.					
	For-søg		Prøver	Parceller	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar	
	1. Aar	2. Aar			1. Slæt	2. Slæt	I alt			
Sildig Rødkløver.										
Danmark	2	1	19	76	64.5	4.1	68.6	9.5	78.1	
Sverige	2	1	3	12	63.2	1.8	65.0	9.8	74.8	
Norge	2	1	5	18	63.4	0.7	64.1	12.0	76.1	
Bøhmen og Schlesien	2	1	4	15	53.9	14.7	68.6	5.8	74.4	
Tidlig Rødkløver.										
Rusland	2	1	36	144	37.0	19.7	56.7	8.1	64.8	
Schlesien, Galizien, Polen og Posen	2	1	10	40	37.9	18.7	56.6	6.0	62.6	
Danmark og Holsten	2	1	14	56	38.3	19.0	57.3	7.3	64.6	
Bøhmen	2	1	35	140	35.3	19.8	55.1	5.4	60.5	
Mæhren	2	1	11	44	33.8	19.6	53.4	4.7	58.1	
Nordamerika	2	1	9	36	33.6	16.1	49.7	8.1	57.8	
Ungarn og Stejermark	1	1	2	8	31.8	15.4	47.2	6.8	53.5	
Holland	2	1	2	8	29.0	20.6	49.6	2.7	52.8	
England og Frankrig	2	1	11	44	25.6	15.8	41.4	2.8	44.2	
Chile	2	1	8	32	23.9	18.1	42.0	2.6	44.6	
Italien	2	1	2	8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

Resultaterne af Sandmarkens 2 Forsøg (Tabel 28) falder til Dels sammen med Resultaterne fra Lermarken. Ligesom der staar Dansk og Bøhmisk-Schlesisk Kløver i 1. Brugsaar øverst blandt de sildige Sorter, medens Russisk staar øverst

og Amerikansk lavt blandt de tidlige. Men de lidet haardføre Sorter staar meget lavere paa Sandmarken, de synes her at lide meget under Nattefrost, Blæst og Sandflugt i Foraarstiden. Sandsynligvis er Kløveren paa den tidlig tjenlige og forholdsvis varmere Sandmark tidligere i Vækst om Foraaret end paa Lermarken og allerede af den Grund mere udsat for Skade. Dertil kommer, at Kløveren paa Sandmarken er langt stærkere udviklet om Efteraaret i Udlægsmarken og sikkert ogsaa af den Grund mindre modstandsdygtig mod Vinteren.

III. Oversigt over Forsøgsresultaterne.

Tabel 29 indeholder Gennemsnitsresultaterne af de i Tabellerne 25—28 omhandlede Forsøg. Udbyttetallene i Tabellen er beregnede som simpelt Middel af disse 20 Forsøg. Men da kun 7 Avlssteder har været repræsenterede i alle 20 Forsøg, 3 i 18, 2 i 17 og 3 kun i 15 Forsøg, har en Omregning af Gennemsnitstallene for de 8 Avlssteder været nødvendig. Denne er foretaget for de enkelte Forsøgssteder, som beskrevet Side 44. I alt omfatter Tabellens Gennemsnitstal 419 Prøver, som har været dyrkede paa 4365 Parceller. Men Prøverne er langt fra ensartet fordelte, idet de Avlssteder, som har størst Betydning for vort Marked, ogsaa er stærkest repræsenteret, saaledes Rusland med 74 og Bøhmen med 65 Prøver.

En talmæssig Bedømmelse af Kløverens Tidlighed ved Blomstringen er i de senere Forsøg ret regelmæssigt gennemført. Ved denne Bedømmelse er benyttet Skalaen 1—10, saaledes at den tidligste Prøve i hvert Forsøg har faaet Karakteren 1, den sildigste 10. Af disse Karakterer er taget Gennemsnit, og Gennemsnitstallene er atter omregnede saaledes, at hele Skalaen er benyttet. Tidligkløverens forskellige Sorter ligger herefter alle gennemsnitlig mellem 1 og 4, Sildigkløveren mellem 8 og 10. Af halvildige Former, Tidlighed 6 til 7, har der været nogle Prøver, navnlig fra Amerika og England samt enkelte fra Sverige, men dog alt for faa til, at en særskilt Opgørelse for Kløver af denne Tidlighedsklasse har kunnet foretages.

Tabel 29. Hovedoversigt over Høudbyttet i Rødkløverforsøgene, udlagte ved Lyngby, Tystofte, Askov Lermark og Askov Sandmark.

Avlssted	Antal				Centner Hø pr. Td. Ld.						Tidlighed 1—10
	For-søg		Prøver	Parceller	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar		
	1. Aar	2. Aar			1. Slæt	2. Slæt	I alt				
Sildig Rødkløver.											
Danmark	20	13	49	519	69.9	16.2	86.1	31.2	117.3	9.9	
Sverige	15	11	11	108	64.0	13.2	77.2	32.2	109.4	9.2	
Norge	18	11	22	182	63.4	9.4	72.8	33.2	106.0	10.0	
Bøhmen og Schlesien	18	11	11	134	62.8	16.2	79.0	28.4	107.4	8.3	
Tidlig Rødkløver.											
Rusland	20	13	74	839	46.9	25.4	72.3	22.2	94.5	3.3	
Schlesien, Galizien, Polen og Posen	17	10	22	243	46.5	25.3	71.8	21.2	93.0	3.3	
Danmark og Holsten	20	13	29	303	47.9	26.9	74.8	22.8	97.0	3.4	
Bøhmen	20	13	65	766	46.2	24.8	71.0	21.5	92.5	3.2	
Mæhren	15	8	24	212	43.3	24.1	67.4	20.1	87.5	2.8	
Nordamerika	20	13	29	297	43.3	24.0	67.3	23.7	91.0	3.4	
Ungarn og Stejermark	17	12	24	209	41.6	24.1	65.7	18.1	83.8	2.6	
Holland	20	13	11	103	41.0	26.4	67.4	15.3	82.7	1.1	
England og Frankrig	20	13	24	249	37.1	22.6	59.7	12.1	71.8	1.6	
Chile	18	11	16	147	38.4	21.6	60.0	12.0	72.0	2.4	
Italien	15	12	8	54	21.4	8.2	29.6	3.0	32.6	1.0	

Til Sammenligning med Gennemsnitsresultaterne fra denne Forsøgsperiode vedføjes Tabel 30, som indeholder Hovedresultaterne fra den foregaaende Periode, Forsøg udlagte 1886—1897. (Tidsskriftets 11. Bind, Side 183). Resultaterne er i Hovedtrækkene i Overensstemmelse med Resultaterne fra den her omhandlede Forsøgsrække. Men der er visse Forskelligheder, som maa have for Øje ved Sammenligningen. Den russiske Kløver, som i sidste Periode dominerer i Antal i samtlige Forsøg, har i den forrige Periode været meget svagere repræsenteret. Til Gengæld har Schlesien været svagt repræsenteret i disse Forsøg, og selv naar Nabolandene tages med, er det samlede Antal Prøver kun 22 mod Ruslands 74. Dette gør Sammenligningen mellem Frø fra disse to Landomraader mindre sikker. Endelig er Grupperingen af de forskellige frøproducerende Lande efter Kløverens Haardførhed og Udbytte noget anderledes efter de nye Forsøg, end efter de gamle. Det

Tabel 30. Oversigt over Høudbyttet i Rødkløverforsøgene, udlagte 1885—1897.
Centner Hø pr. Td. Ld.

Grupper, hvorunder Prøverne er indordnede (Handelsnavne)	Tystofte 1887-1897			Askov Lermark 1885-1897			Lyngby 1894-1895			Gennem- snit		
	1. Aar	2. Aar	1 alt	1. Aar	2. Aar	1 alt	1. Aar	2. Aar	1 alt	1. Aar	2. Aar	1 alt
Sildig Rødkløver.												
Danmark	78	41	119	69	25	94	92	32	124	80	32	112
Sverige	70	43	113	65	37	102	85	33	118	73	38	111
Norge	68	44	112	59	43	102	76	36	112	68	41	109
Rusland	67	37	104	63	32	95	82	30	112	71	33	104
Schlesien og Galizien	76	34	110	68	15	83	85	32	117	76	27	103
Nordamerika	72	31	103	61	20	81	79	30	109	71	27	98
England	74	26	100	68	12	80	83	33	116	75	23	98
Tidlig Rødkløver.												
Schlesien	73	32	105	61	18	79	76	32	108	70	27	97
Rusland	70	34	104	56	18	74	74	35	109	67	29	96
Danmark	78	28	106	61	14	75	77	29	106	72	23	95
Bøhmen og Mæhren	73	30	103	57	17	74	70	30	100	66	26	92
Nordamerika	70	29	99	55	21	76	70	30	100	65	27	92
Tyskland	75	25	100	59	12	71	62	27	89	65	21	86
Ungarn, Stejermark og Galizien	67	27	94	56	13	69	66	26	92	63	22	85
Rhinegnen og Holland	70	23	93	59	11	70	70	21	91	66	19	85
England	67	18	85	50	10	60	65	28	93	61	18	79
Frankrig	63	15	78	55	8	63	62	27	89	60	17	77
Italien	22	9	31	23	1	24	14	2	16	20	4	24

bøhmiske Højland, som, drænet af Elben, falder imod Nord, har et forholdsvis barsk Klima og producerer en god Tidlig Rødkløver, som er haardfør nok her i Landet. Længere mod Øst synes Karpaterne at danne en Grænse, nord og øst for hvilken Tidligkløveren er haardfør, medens den syd og vest for denne Bjærgkæde ikke er paalidelig. Galizien har saaledes i den sidste Forsøgsrække givet en Kløver, der kan maale sig med Schlesisk og Russisk, medens Mæhren, der drænes mod Syd af Marchfloden, giver en Kløver, som ofte er lidt tidligere, men mindre paalidelig og yderig end Bøhmisk. I Overensstemmelse med de ældre Forsøgsresultater er disse to Landomraader slaaede sammen i den første Opgørelse.

Men skønt Gennemsnitsresultaterne fra disse to Forsøgsmarker saaledes i Hovedsagen falder sammen, maa det erin-

dres at Gennemsnittet, som det vil ses af det foregaaende, er fremgaaet af ret forskellige Enkeltresultater. Samtidig med at Gennemsnitstallene giver Oversigt, vil de let skjule karakteristiske Enkeltheder. Og selv om Danmark ikke rummer store klimatiske eller geologiske Forskelligheder, er der dog Forskel nok til, at f. Eks. en Kornsort lykkes vel i een Egn og paa een Lokalitet, men ikke paa en anden. En lignende Forskel maa ifølge det foregaaende antages at være til Stede med Hensyn til Rødkløverens Trivsel, saaledes at en Sort bedre

Tabel 31. Forholdstal for Høudbytte i begge Brugsaar.
Gennemsnit af Forsøgene, udlagte 1900—1906.

Avlssted	Lyngby	Tystofte	Askov Lermark	Askov Sandmark	Alle Forsøg
Sildig Rødkløver.					
Danmark	118	127	125	121	124
Sverige	124	111	115	115	116
Norge	118	104	114	117	112
Bøhmen og Schlesien ..	111	115	113	115	114
Tidlig Rødkløver.					
Rusland	100	100	100	100	100
Schlesien og Nabolande.	100	102	95	97	98
Danmark og Holsten ...	106	111	96	100	103
Bøhmen	104	97	96	93	98
Mæhren	89	95	93	90	93
Nordamerika	107	99	90	89	96
Ungarn og Stejermark..	89	94	86	83	89
Holland	82	88	92	81	88
England og Frankrig ...	74	83	73	68	76
Chile	70	86	74	69	76
Italien	44	38	34	0	34

lykkedes paa een Lokalitet end paa en anden. Som Udgangspunkt for en yderligere Diskussion af dette Spørgsmaal tjener Tabel 31, hvor det gennemsnitlige Høudbytte i begge Brugsaar fra hver Forsøgsmark er fremstillet i Forholdstal med Russisk Tidligkløver sat = 100. Disse Tal er beregnede af Oversigts-tabellerne 25—28 og hidrører for Lyngby fra 5 Forsøg, for Tystofte fra 6, for Askov Lermark fra 7 og for Sandmarken fra 2 Forsøg. Men idet saaledes Lyngby har manglet i 2, Tystofte i 1 og Sandmarken i 5 Forsøg, vil det ikke være ganske de samme Prøver, af hvilke den enkelte Sorts Gen-

nemsnitstal er fremgaaet. Dette kan virke lidt forstyrrende paa Sammenligningen, navnlig hvor Prøvernes Antal er lille. Endelig maa der regnes med ret store Forsøgsfejl, navnlig i de første Forsøgsaar, og vi tør derfor ikke lægge for megen Vægt paa smaa og isolerede Forskelligheder.

Det er karakteristisk for begge Askovmarkerne, at Russisk Kløver her staar højt i Forhold til Kløveren fra de 5 følgende Landomraader, som til Gengæld giver et relativt bedre Udbytte paa de 2 sjællandske Stationer. Ved Tystofte har Frø fra Danmark og Holsten givet 11 pCt. højere Udbytte end Frø fra Rusland, paa Askov Lermark 4 pCt. lavere. Maales Udbyttet i Forhold til Norsk Sildigkløver, som er den mindst frodige, men den sildigste og mest haardføre af samtlige Sorter, saa har Dansk Tidligkløver ved Tystofte givet 7 pCt. mere, men paa Askov Lermark 16 pCt. mindre. Frø fra Nordamerika giver i Gennemsnit for de 11 sjællandske Forsøg 2 pCt. mere end Russisk Kløver, men i Gennemsnit for de 9 jyske Forsøg 10 pCt. mindre. De mindre haardføre Sorter fra Ungarn, Vesteuropa og Chile giver gennemgaaende et kendelig gunstigere Resultat ved Tystofte end ved de øvrige Stationer. Dette fremgaar med størst Tydelighed, naar alene Udbyttet i 1. Brugsaar sammenlignes. I den følgende Sammenstilling er Kløveren fra Rusland, Schlesien, Danmark og Bøhmen slaaet sammen under Betegnelsen »haardføre Sorter«, medens Kløveren fra Holland, England, Frankrig og Chile er slaaet sammen under Betegnelsen »kælne Sorter«. Herved fremkommer følgende Forholdstal for Høudbytte i 1. Brugsaar:

Lyngby.	Antal Forsøg	Forholdstal for Udbytte	
		Haardføre Sorter	Kælne Sorter
Ingen Vinterskade.....	2	100	104
Nogen do.	3	100	76
Stor do.	2	100	45
Tystofte.			
Ingen Vinterskade.....	7	100	99
Nogen do.	0	—	—
Stor do.	1	100	41
Askov Lermark.			
Ingen Vinterskade.....	4	100	99
Nogen do.	3	100	91
Stor do.	2	100	49
Askov Sandmark.			
Ingen Vinterskade.....	0	—	—
Nogen do.	1	100	89
Stor do.	3	100	56

Ved Tystofte har af 8 Marker kun 1 lidt Skade, men 7 er praktisk taget gaaet fri. Paa Lermarken er 4, ved Lyngby 2, men paa Sandmarken slet ingen gaaet fri.

Nu afhænger Kløverens Haardførhed ikke af Sorten alene, men ogsaa af det Udviklingstrin, som Planterne staar paa, naar de gaar Vinteren i Møde, og dette har ikke været ens for alle Marker. Ved Lyngby, som har høj og mild Jord, falder Høsten forholdsvis tidligt. Dæksæden har desuden været Byg, og Kløveren har i Almindelighed naaet en frodig Udvikling i Udlægsmarken. I 1900, 1901, 1906 og 1908 kunde Afgrøden i Udlægssaaret høstes og vejes. Den androg i Gennemsnit for de hurtigst voksende Sorter indtil 12 Ctn. Hø pr. Td. Ld. For to af disse Aar var der stor Vinterskade paa de kælne Sorter og for andre to Aar nogen Skade. Men af de tre øvrige Aar, i hvilke Væksten om Efteraaret var ringe, gav to ingen og et kun ringe Vinterskade. I Gennemsnit var Høudbyttet i 1. Brugsaar for de kælne Sorter:

I 4 Aar, hvor Udlægsmarken gav Afgrøde,

61 pCt. af de haardføre Sorter

I 3 Aar, hvor Udlægsmarken ikke gav Afgrøde,

99 pCt. af de haardføre Sorter.

Om nu end Tilfældigheder har deres Andel i dette Resultat, saa synes det nærliggende at antage, at Planternes Udviklingsgrad i Udlægsmarken har været en medvirkende Aarsag. Ogsaa paa Askov Sandmark falder Høsten relativt tidligt; ogsaa her har Dæksæden været Byg. Eftersommeren har et fugtigt Vejrlig, og Kløveren har i 2 Aar af 4 givet en Slæt i Udlægsmarken. De kælne Sorter har lidt Vinterskade i alle 4 Aar. Paa Askov Lermark bliver Dæksæden sværere, og Høsten falder senere, saa Kløverens Udvikling holdes noget tilbage i Udlægssaaret, om end det fugtige Vejrlig i Eftersommeren begunstiger Væksten.

Ved Tystofte, hvor Dæksæden stadig har været Havre, og Eftersommeren gennemgaaende er tør, har Kløverens Udvikling i Udlægssaaret været ringest. Fra 1886 og indtil 1909 har der ikke en eneste Gang været en større Afgrøde i Udlægsmarken. Først i Efteraaret 1910, som i øvrigt falder uden for den her omhandlede Periode, naaede Kløveren af de tidlige Sorter i Blomst i Udlægsmarken. Der er saaledes

nogen Sandsynlighed for, at Kløverens Udvikling i Udlægs-
marken har bidraget til, at de kælne Sorter har overvintret
mindre godt ved Lyngby og paa Askov Sandmark end paa
de øvrige Forsøgssteder.

Til yderligere Belysning af Spørgsmaalet, om der kan være
Tale om med Fordel at dyrke Vesteuropæisk Kløver i enaarige
Græsmarker under Forhold, der svarer til dem ved Tystofte,
skal endnu fremdrages følgende Gennemsnitsresultater, af hvilke
Udlægsaaret 1900 med den strænge Vinter er ladet ude.

Tystofte. Gennemsnit af 5 Forsøg.

Avlssted.	Ctn. Hø pr. Td.	Ld. i 1. Brugsaar	Forholdst- tal
	1. Slæt	2. Slæt I alt	
Rusland	50.5	23.8	73.8
Danmark-Holsten	53.5	25.8	79.3
Holland	50.2	25.4	75.6
Chile	52.0	24.7	76.7
			104

Det vil ses, at disse Sorter navnlig giver bedre Genvækst
end Russisk Kløver, og der kan ikke være Tvivl om, at de i
Blanding med tidlige Græsarter vil give et større Bidrag til Ud-
byttet i 1. Brugsaar end denne. Spørgsmaalet bliver nærmest,
hvor hyppigt saadanne Vintre, som den i 1900—1901, vil ind-
træde.

Som et sidste Led i denne Undersøgelse skal meddeles
nogle Forholdstal for Høudbytte i 1. Brugsaar for 3 typisk
forskellige Aar ved Tystofte Forsøgsstation.

Tystofte.

Avlssted.	Forholdstal for Høudbytte i 1. Brugsaar		
	Høstaar	1905	1906 1901
Sildig Rødkløver.			
Danmark og Bøhmen (frodig)	121	149	112
Norge og Sverige (haardfør, sildig)	88	120	116
Tidlig Rødkløver.			
Rusland (haardfør)	100	100	100
Bøhmen, Schlesien, Danmark (frodig)	110	99	99
Vesteuropa og Chile (frodig, kuldskeer)	121	95	41

1905 er navnlig gunstigt for de tidligste Sorter, 1906 for
de sildigste og 1901 for de mest haardføre.

En talmæssig Karakteristik af Kløversorterne i Forsøget
giver Tabel 32, som indeholder Forholdstal, byggede paa
Gennemsnittet for alle 20 Forsøg (se Tabel 29). I Forholdstal
for 1. Slæt staar som sædvanlig Dansk-Holstensk Tidligkløver
og Dansk Sildigkløver højest i Udbytte, hver inden for sin

Klasse. I 2. Slæt kappes Dansk og Hollandsk Kløver om Førstepladsen mellem de tidlige Sorter, Dansk og Bøhmisk om Førstepladsen mellem de sildige Sorter, blandt hvilke Norsk staar lavest. 2. Slæt i pCt. af 1. Slæt ligger for Sildigkløveren omkring 20, for Tidligkløveren omkring 55. Polære Modsætninger er Norsk Kløver med 15 pCt. Genvækst og Hollandsk med 64 pCt. Genvækst. Endda har Slættiderne, der nærmest har rettet sig efter den middeltidlige Tidligkløver, været lidt

Tabel 32. Forholdstal for Høudbytte, udregnet paa Grundlag af Tabel 29.

Avlssted	Russisk = 100 gav					1. Slæt	1. Aar
	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar	= 100 gav	= 100 gav
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	aar		2. Slæt	2. Aar
Sildig Rødkløver.							
Danmark	149	64	119	141	124	23	36
Sverige	136	52	107	145	116	21	42
Norge	135	37	101	150	112	15	46
Bøhmen og Schlesien ..	134	64	109	128	114	26	36
Tidlig Rødkløver.							
Rusland	100	100	100	100	100	54	31
Schlesien og Nabolande.	99	100	99	95	98	54	30
Danmark og Holsten ...	102	106	103	103	103	56	30
Bøhmen	99	98	98	97	98	54	30
Mæhren	92	95	93	91	93	56	30
Nordamerika	92	94	93	107	96	55	35
Ungarn og Stejermark ..	89	95	91	82	89	58	28
Holland	87	104	93	69	88	64	23
England og Frankrig ...	79	89	83	55	76	61	20
Chile	82	85	83	54	76	56	20
Italien	46	32	41	14	34	38	10

ugunstige for de tidligst blomstrende Sorter. Noget ekstra Blad- og Blomsterspild i 2. Slæt er ikke undgaaet for disse Sorter.

I 2. Brugsaar er Forskellen mellem tidlige og sildige Sorter, som det var at vente, større end i 1. Norsk Sildigkløver staar øverst med omtrent 50 pCt. større Udbytte end Russisk, Chilenisk nederst (Italiensk ladet ude af Betragtning) med omtrent 50 pCt. mindre Udbytte end denne. Udtrykt i pCt. af 1. Aars Udbytte har 2. Aars Udbytte ligget for Sildigkløveren omkring

40 pCt. for Nord- og Østeuropæisk Tidligkløver omkring 30 pCt., for Vesteuropæisk og Chilensisk omkring 20 pCt.

IV. Saamængden og Frøets Kvalitet.

Fra og med Udlægsaaret 1906 er samtlige Frøprøver undersøgte for Renhed, Spireevne og Kornstørrelse ved Dansk Frøkontrol. I de ældre Forsøg har en saadan Undersøgelse kun undtagelsesvis fundet Sted. Til nærmere Belysning af, hvilken Indflydelse Frøets Kvalitet, bedømt paa denne Maade, kan antages at have øvet paa Forsøgsresultaterne, tjener følgende Redegørelse for Saamængdeforsøg, Forsøg med Sædefrø af forskellig Størrelse og en Sammenligning mellem Frøets Analyse og Udbyttet i Marken for Frøprøver fra samme Avlsstedsomraade.

De ældre Saamængdeforsøg med Rødkløver i Renbestand er refererede i den foran nævnte Beretning, Side 221. Det gennemsnitlige Resultat for 8 Forsøg fra Ørslev og Tystofte og 5 Forsøg fra Askov Lermark gengives her:

		Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld. i begge Brugsaar						
Saamængde i Pd. pr.	Td. Ld.	10	15	20	25	30	40	60
Tystofte.....		86.8	92.4	99.5	93.8	91.4	81.1	81.1
Askov.....		52.7	56.7	64.7	55.4	52.1	52.6	50.2

Største Udbytte falder for begge Forsøgssteder i Gennemsnit paa 20 Pd. Udsæd. Og Nedgangen i Udbytte, naar Saamængden ændres fra 20 til 15 eller til 25, er saa stor, at det maa anses for afgjort, at denne Saamængde gennemsnitlig vil være den heldigste under lignende Forhold. Det høje Gennemsnitsudbytte fremkommer imidlertid ikke derved, at 20 Pd. Udsæd hvert Aar giver det bedste Resultat, men snarere derved, at det aldrig giver et helt daarligt Resultat. Medens Plantebestanden ved de højeste og laveste Saamængder undertiden bliver saa meget for tæt eller saa meget for aaben, at Udbyttet trykkes stærkt derved, vil Plantebestanden ved den middelstore Saamængde altid være saa tilpas tæt, at Udbyttet ikke afviger meget fra Maksimum. Til Belysning heraf fremsættes følgende Enkeltheder fra Ørslev- og Tystofteforsøgene, der gennemgaaende har givet jævne Resultater, idet Udbyttet nogenlunde regelmæs-

sigt er tiltaget eller aftaget med den stigende Saamængde. Der er her i alt udført 8 Forsøg; ved 3 af disse falder Maksimumsudbyttet i 1. Brugsaar paa laveste Saamængde, 10 Pd. pr Td. Ld., ved 3 paa Saamængde 20 Pd. og ved 2 paa henholdsvis 30 og 40 Pd. pr. Td. Ld. Tages Gennemsnittet af hver af disse tre Grupper for sig, faas følgende Resultat:

Ørslev-Tystofte.		Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld.						
Høstaar	Saamængde	10	15	20	25	30	40	60
1885, 1888 og 1892.....		78.7	76.4	75.8	70.1	67.9	65.7	70.1
1883, 1886 og 1891.....		81.4	85.8	95.8	92.8	86.1	74.8	73.2
1887 og 1889		37.8	43.8	44.5	45.7	54.0	47.8	49.4

De to sidste Aar, hvor Maksimumsafgrøden ligger ved 30 Pd. Udsæd, har de mindst regelmæssige Resultater; i det ene er Afgrøden saa lille, at det nærmer sig Misvækst.

I 2. Brugsaar har to Forsøg et saa minimalt og uregelmæssigt Udbytte, at vi her maa se bort fra Resultaterne. Af de 6 tiloversblevne Forsøg falder Maksimumsudbyttet kun 1 Gang paa 10 Pd. Udsæd, 1 Gang paa 20 Pd. Udsæd og 4 Gange paa 25, 30 Pd. og derover. I hver af disse 4 sidstnævnte Forsøg giver 30 Pd. Udsæd kendelig større Udbytte end 20 Pd. Udsæd.

Ørslev-Tystofte.		Udbytte i Ctn. Hø i 2. Brugsaar						
Høstaar.	Saamængde	10	15	20	25	30	40	60
1890		63.1	52.2	41.8	37.7	33.9	16.8	4.2
1884		9.2	28.5	47.7	28.7	9.8	13.8	13.2
1888, 1889, 1892 og 1893		15.0	20.0	23.0	24.4	29.1	25.0	23.7

Som det ses, falder Maksimumsudbyttet i 2. Aar i det overvejende Antal Tilfælde paa en noget større Saamængde end i 1. Aar. Disse Detailler vil hjælpe os til bedre at vurdere de følgende Resultater.

Der er i Forsøgsperioden anstillet 2 Dyrkningsforsøg med Frø af forskellig Størrelse. I 1901 blev der af Markfrøkontoret »Trifolium« tilstillet Forsøgsvirksomheden en Serie Sorteringsprøver af Russisk Tidligkløver. Prøverne havde væsentlig forskellig Kornstørrelse, som det vil ses af Tabel 33. Spireevnen blev ikke undersøgt. Disse blev samme Aar udsaaede til Forsøg ved Lyngby, Tystofte og Askov Lermærk. Saamængden har for alle Prøver været 20 Pd. pr. Td. Ld. Fællesparcellernes Antal var ved Lyngby 8 à 10, ved Tystofte 3 og paa Askov Lermærk 2. Resultaterne er, som man med Saamængdeforsøgene

i Erindring let vil forstaa, faldet noget forskelligt ud i de tre Forsøg. Ved Lyngby er Udslagene meget smaa, og de gaar ikke i nogen bestemt Retning. Ved Tystofte er der et smukt Udslag for Kornstørrelsen, idet Udbyttet aftager jævnt med Kornstørrelsen fra de største til de mindste Frø. Forskellen i Høudbytte mellem disse to Yderpunkter er 13 Ctn. Hø eller omtrent 15 pCt. Hvorvidt Nedgangen skyldes den ringere Kornstørrelse i og for sig eller mulig tillige, at det meget store Frøantal ved den smaa kornede Vare har givet for tæt Plantebestand lader sig ikke afgøre. Paa Askov Lermark falder Maksimumsudbyttet paa middelstore Korn, og Udbyttet aftager

Tabel 33. Dyrkningsforsøg med Sædefrø af forskellig Kornstørrelse.
Tidlig Russisk Rødkløver, udlagt 1901.

Betegnelse	Kornvægt i mg	Antal Frø i Udsæden Forholdstal	Udbytte i Ctn. Hø i 1. Brugsaar								
			Lyngby			Tystofte			Askov Lermark		
			1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Største Korn	2.60	11	53.8	15.4	69.2	64.3	23.1	87.4	65.5	18.8	84.3
Næststørste Korn .	1.90	15	54.4	13.4	67.8	65.1	19.3	84.4	70.0	17.3	87.3
Middelstore Korn .	1.42	20	54.0	14.6	68.6	60.7	19.7	80.4	74.0	16.2	90.2
Næstmindste Korn .	1.14	25	53.6	13.0	66.6	58.7	19.0	77.7	70.5	16.8	87.3
Mindste Korn	0.89	32	56.8	14.1	70.9	58.3	16.1	74.4	60.0	14.0	74.0

regelmæssigt med stigende og faldende Kornstørrelse. Forskellen i Antal Frø i Udsæden af største, middelstore og mindste Frø svarer, under Forudsætning af samme Spireevne hos Frøet og samme Livskraft hos Planterne, til Saamængderne 11, 15, 20, 25 og 32 Pd. Frø pr. Td. Ld., eller næsten nøjagtig til de i Saamængdeforsøget anvendte Mængder. Denne Forskel alene vilde kunne forklare Resultatet. Det er iøjnefaldende, at Genvæksten i alle Tilfælde er størst efter største Korn (ved den mest aabne Bestand) og daarligst efter de smaa Korn (tættest Bestand).

Det andet Forsøg blev udlagt i 1905 med Frø af Dansk Sildigkløver, som blev sorteret omhyggelig paa Haandsold i store, middelstore og smaa Korn og udsaaet til Sammenligning

med usorteret Udsæd paa alle Stationer. Ved Lyngby mislykkedes i dette Aar Kløveren i Udlægsmarken. Resultaterne fra de andre 3 Stationer er meddelt i Tabel 34. Fællesparcellernes Antal var ved Tystofte 3, Askov Lermark 4 og Askov Sandmark 4. Forskellen i Kornstørrelse er langt ringere end ved det foregaaende Forsøg, men dog stor nok til omtrent at angive Ydergrænserne for Kornstørrelsen af almindeligt Handelsfrø. Største Korn: Gramvægt 2.2, mindste: 1.6. Spireevnen, bestemt ved Dansk Frøkontrol, er for alle Prøver tilfredsstillende.

Tabel 34. Dyrkningsforsøg med Sædefrø af forskellig Kornstørrelse.
Sildig Dansk Rødkløver, udlagt 1905.

Betegnelse	Kornvægt i mg			Spireevne i pCt.	Antal spd. Frø i Uds. Forholdstal	Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar								
						Tystofte			Askov Lermark			Askov Sandmark		
	3 Døgn	10 Døgn				1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Usorteret	1.88	82.5	96.5	20		91.8	31.6	123.4	84.2	16.4	100.6	53.2	4.6	57.8
Store Korn	2.21	84.5	99.0	17		98.6	32.0	130.6	91.3	17.7	109.0	52.8	4.3	56.6
Middelstore Korn ..	1.79	77.0	95.0	20		94.0	32.0	126.0	78.7	18.1	96.8	54.5	6.0	60.5
Smaa Korn	1.58	78.0	97.0	23		91.8	30.3	122.1	76.8	16.4	93.2	57.7	5.6	63.3

Antallet af spiredygtige Frø i samme Frømængde er angivet i Forholdstal med usorteret = 20. Frøantallet i Udsæd af store og smaa Korn forholder sig derefter som 17 og 23. Alle 3 Forsøg har givet store Afrøder og ret regelmæssige Udslag. Ved Tystofte og paa Lermarken har store Korn givet mere og smaa mindre end usorteret; ved Sandmarken, derimod, har store Korn givet mindre og smaa mere end usorteret. I Gennemsnit for de to Marker med positivt Udslag for Kornstørrelse var Høudbyttet:

Tystofte, Askov Lermark:	Samlet Høudbytte i 1. Brugsaar, Ctn. pr. Td. Ld.			
	usorteret	store Frø	middelstore Frø	smaa Frø
Gennemsnit	112	120	112	108

Forsøgene, udlagte 1906, har omfattet 20 Prøver Russisk Tidligkløver og 17 Prøver Bøhmisk Tidligkløver, som samtidig

har været dyrkede til Udbyttebestemmelse paa 4 Forsøgsmarker: Lyngby, Tystofte, Askov Lermark og Sandmark. Af disse Prøver foreligger en fuldstændig Frøanalyse, udført ved Dansk Frøkontrol. Det er nu forsøgt at sammenstille Gennemsnittallene for Høudbytte pr. Td. Ld. fra alle 4 Stationer for hver enkelt Prøve med Analysetallene, og Resultatet er meddelt i Tabel 35. Udslagene er smaa og ikke synderlig lovmæssige, dog er der gennemgaaende et lidt højere Udbytte i de midterste

Tabel 35. Oversigt over Forholdet mellem Rødkløverfrøets Spireevne, Kornstørrelse og Udbyttet i Marken.
1. Brugsaar 1907.

Spireevne i pCt. efter Fradrag af knækkede Spirer	Antal Prøver	Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Spireevne i pCt. efter Fradrag af knækkede Spirer og Tillæg af haarde Korn	Antal Prøver	Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Korn- størrelse i mg	Antal Prøver	Ctn. Hø pr. Td. Ld.
Avlssted: Rusland.								
96.0—92.8	6	78.4	99.0—95.5	9	79.8	2.26—2.04	2	78.6
92.2—88.7	8	80.1	95.4—92.0	7	78.8	2.08—1.82	13	79.4
88.6—85.0	6	78.9	91.9—88.5	4	78.6	1.81—1.60	5	78.9
Avlssted: Bøhmen.								
91.5—88.7	7	76.9	96.0—92.2	5	76.4	2.19—2.03	6	77.3
88.6—85.8	6	79.9	92.1—88.3	8	79.0	2.02—1.93	8	78.5
85.7—83.0	4	77.7	88.2—84.5	4	78.5	1.92—1.84	3	78.9

Klasser. For lidt nærmere at undersøge dette Udslag, er der ligesom ved Sorteringsforsøgene beregnet Forholdstal for Antallet af spiredygtige Frø i lige store Udsædskvanta, idet Tallet for Vægt pr. 1000 Korn er divideret ind i Tallet for Brugs-værdi = (Spiringsprocent + haarde Korn ÷ knækkede Kim × Renhedsprocent). De udkomne Talværdier er derefter ordnede i Grupper paa 7, 7 og 6 for de 20 russiske Prøver og 6, 6 og 5 for de bøhmiske med følgende Resultat:

	Russisk Rødkløver			Bøhmisk Rødkløver		
	Antal Prøver	7	7	6	6	5
Forholdstal for Antal Frø i Udsæden..	24	22	20	20	19	18
Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld.....	79.1	79.8	78.7	77.6	78.7	78.1

Midterste Klasse har gennemgaaende givet 1½ Ctn. Hø mere end Yderklasserne, og Resultatet er faldet omtrent ens

ud for Russisk og Bøhmisk Kløver, skønt den sidste har haft meget større Frø end den første. Hvis denne Gruppering af Tallene ikke skyldes rene Tilfældigheder, hvad ikke tør anses for helt udelukket, om end ikke sandsynligt, saa er Resultatet, at storfrøede Prøver med lav Spireevne og smaafrøede Prøver med høj Spireevne undertiden har givet henholdsvis saa meget for aaben og saa meget for tæt Bestand, at Udbyttet derved er forringet lidt.

I det hele tyder Undersøgelsen paa, at de smaa Forskeligheder i Brugsværdi og Kornstørrelse, som fremkommer i almindelig Handelsvare, vanskelig lader sig maale ved Markforsøg, ligesaa lidt som man vilde kunne maale Virkningen af saa smaa Forskeligheder i Saamængde, som dem, hvorom det her i Almindelighed drejer sig. Og næppe vilde man kunne vente, selv hvor Forskellen er saa stor, at den lader sig maale, altid at faa Udslag i samme Retning.

V. Rødkløverens Frøudbytte ved Ørslev og Tystofte.

Afdøde Statskonsulent *P. Nielsen* har i de fleste Aar fra 1876 til 1893 avlet Frø af Rødkløver og regelmæssigt vejjet og noteret Frøavlens Størrelse. De første Aars Resultater, indtil 1884, er meddelte i Vort Landbrug, 1884, Side 85 og følg. De senere Notater har dannet et lovlig spinkelt Grundlag for en selvstændig Publikation og er derfor ikke bleven offentliggjorte. Da Interessen for Kløverfrøavl nu er ret stor, har man ment, at en samlet Offentliggørelse af *P. Nielsens* Optegnelser om dette Spørgsmaal vilde være paa sin Plads i Forbindelse med nærværende Beretning om Udbytteforsøgene. Resultaterne er sammenstillede i Tabel 36.

Foruden de aarlige Middelafrøder af Frø er vedføjet Afgrødens samlede Vægt og største og mindste Frøafgrøde i de Tilfælde, hvor flere Parceller har staaet til Frø i samme Aar. Under Gennemsnittet er desuden angivet største og mindste Middelafrøde af Frø i et enkelt Aar.

Det er ikke store Frøafgrøder, der her er opnaaet, om de end, i alt Fald for Sildig Rødkløvers Vedkommende, næppe er mindre end dem, man opnaar i andre Lande. I Amerika, f.

Tabel 36. Frøafgrøde af Tidlig og Sildig Rødkløver, høstet ved Ørslev og Tystofte 1876—1893.

	Høst- aar	Antal Par- celler	Pd. pr. Td. Ld.			
			Samlet Afgrøde	Frø	Største Frø- afgrøde	Mindste Frø- afgrøde
Tidlig Rødkløver: Frø af 1. Slæt	1876	1	4000	248		
	1878	2	3500	252	375	128
	1879	2	4400	169	301	37
	1881	1	3300	140		
	1883	1	3900	124		
	1886	4	4100	165	204	133
	1888	6	4100	158	250	78
	1889	3	4600	158	223	114
	1891	2	4100	103	114	91
	1893	6	4100	133	176	72
Gennemsnit		28	4000	165	252	103
Tidlig Rødkløver: Frø af 2. Slæt	1885	7	1300	73	104	20
	1889	10	3300	150	305	58
	1891	11	2700	218	364	108
	1892	19	2400	88	165	24
	1893	28	1400	93	176	24
Gennemsnit		75	2200	124	218	73
Sildig Rødkløver: Frø af 1. Slæt	1878	2	4200	410	451	369
	1879	1	—	544		
	1886	8	3600	119	273	52
	1888	6	4100	253	504	70
	1888	11	4900	329	450	110
	1889	11	5900	517	772	340
	1891	13	5100	532	700	386
	1892	11	4600	198	300	104
	1893	14	4700	312	560	176
Gennemsnit for 1. Brugsaar		66	4600	361	544	119

2. Brugsaar

Eks., angives 160—480 eller gennemsnitlig 240 Pd. Frø pr. Td. Ld. som en almindelig Avl af Frø af Sildig Rødkløver paa Ryddeland i de nordlige Stater¹⁾.

Af den tidlige Kløver har der ved Benyttelsen af 2. Slæt til Frøavl været høstet en Høslæt forud til normal Slættid. Det vilde her vistnok være hensigtsmæssigt at tage 1. Slæt

¹⁾ C. Beaman Smith: »Clover farming on the sandy jackpine lands of the north«. Washington 1908.

noget tidligere for derved at fremskynde Modning og Frøhøst af 2. Slæt saa meget som muligt. Naar Frøhøsten falder for sent paa Sommeren, vil Vejrforholdene ofte være ugunstige for Frøets Modning og Aفرødens Vejring.

VI. Dyrkningsforsøg med Partiprøver af Rødkløverfrø.

Udlagt 1904, 1905 og 1906.

Der manglede i den gamle Forsøgsrække en Sammenligning mellem Udbyttet af Frø fra forskellige Avlssteder og det Frø, der almindelig gik i Handelen under samme Avlsstedsbetegnelse. Ved Dyrkningsforsøg med Partiprøver har man søgt at tilvejebringe en saadan Sammenligning. Efter Anmodning fra Forsøgsvirksomheden er Prøverne leverede af nogle af vore større Frøfirmaer, og i Overensstemmelse med nedenævnte Regler er der afgivet en Erklæring om Størrelsen af hvert enkelt Frøparti.

»Regler for

Udtagning af Partiprøver af Rødkløverfrø til Udbytteforsøg ved Statens Forsøgsstationer i Plantekultur.

Partiprøverne skal være Gennemsnitsprøver af de store og største Partier af Rødkløverfrø, som sælges til danske Landmænd. De udtages paa Firmaets Pakloft af Frøpartiet, efter at dette er gjort færdig til Salg. Partier paa mindre end 40 Ctn. kommer i Almindelighed ikke i Betragtning.

Ved Prøveudtagning af et Parti paa under 100 Sække aabnes for 10 Sække, af et Parti paa over 100 Sække aabnes for 10 pCt. af det samlede Antal Sække. Ligger Frøet i løs Bunke, udtages Prøver paa 10 eller flere Steder efter Partiets Størrelse og regelmæssigt fordelte over Frøbunken.

Fra hver aabnet Sæk eller hvert udvalgt Sted i Frøbunken udtages i forskellig Dybde ca. $\frac{1}{2}$ Pd. Frø. Det hele fra samme Parti udtagne Frøkvantum blandes derpaa godt paa et rent og tørt Underlag, og der udtages heraf en Prøve paa 4 Pd. Prøven fyldes i Lærredspose, forsegles med Prøveudtagerens Segl eller Plombe og sendes til Forsøgsstationen ved Tystofte pr. Skelskør, ledsaget af følgende Erklæring:

Hosfølgende Partiprøve af Rødkløverfrø, forseglet med er i Dag hos i udtaget af et til Salg færdiggjort Frøparti, stort Ctn., med Salgsmærke

Det garanteres at være en Gennemsnitsprøve, udtaget efter ovennævnte Regler af det omhandlede Frøparti.

Dato.

Underskrift.

Som Udtager af Partiprøven:

Som Indehaver af Frøpartiet:«

Forsøg med disse Prøver vil saaledes kunne vise, hvorledes den solide Frøhandel er i Stand til at betjene Landmanden, derimod intet om, hvor daarligt han hyppig bliver betjent af mindre kyndige eller mindre paalidelige Handlende.

Forsøgene begyndte i 1904 med 9 Frøpartier, der repræsenterede et samlet Kvantum Frø paa ca. 5000 Ctn. I 1905 omfattede de 39 Partier et samlet Kvantum af ca. 6000 Ctn. Frø. I 1906 var Antallet af Prøver 36 og det samlede Frøkvantum 7500 Ctn. Frø af Tidlig Rødkløver eller over $\frac{1}{5}$ af Landets samlede Forbrug af denne Frøsort, foruden ca. 100 Ctn. Frø af Sildig Rødkløver.

Tabel 37. Forsøg med Partiprøver af Rødkløver, udlagt 1904. Gennemsnitligt Høudbytte i 1. Brugsaar for Tystofte og Askov Lermark.

	Lbrr.	Frøpartiets Størrelse i Ctn.	Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar			Tidlighed
			1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Avlssted: Rusland.						
Firma A	1	1950	30.8	38.3	69.1	4.0
— C	1	112	37.6	39.5	77.1	3.0
Avlssted: Bøhmen og Mæhren.						
Firma A	2	1100	31.2	36.7	67.9	4.0
Avlssted: Tyskland og Rusland.						
Firma A	3	800	32.0	38.8	70.8	4.0
— C	2	135	35.1	37.7	72.8	3.0
— "	3	40	36.2	39.9	76.1	5.0
— "	4	180	34.7	38.8	73.5	4.0
— "	5	195	35.9	41.6	77.5	3.0
Avlssted ikke opgivet.						
Firma D	1	?	33.8	46.8	80.1	4.0

Resultaterne af Forsøgene, udlagte i 1904, er meddelte i Tabel 37. I disse Forsøg var kun Udbytteresultaterne fra Tystofte og Askov Lermark anvendelige. Tabellens Tal er Gennemsnit fra disse to Forsøg, hvor Prøverne paa hvert Sted har været dyrkede paa 3 Fællesparceller. I 2. Brugsaar, 1906, var Resultaterne for usikre til at tjene som Grundlag for en Sammenligning af Prøverne enkeltvis.

For Udlægsaar 1905 er Udbyttet af de enkelte Partiprøver meddelte i Tabel 38. Analyseresultaterne er vedføjede

Tabel 38. Forsøg med Partiprøver af Rødkløver, udlagt 1905.
Gennemsnitligt Høudbytte i 1. Brugsaar for
Tystofte, Askov Lermark og Askov Sandmark.

	Lbnr.	Frøpartiets				Ctn. Hø pr.Td.Ld. i 1. Brugsaar			Tidlighed
		Størrelse i Ctn.	Renhed i pCt.	Spireevne i pCt.	Kornvægt i mg	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Avlssted: Rusland.									
Firma A	1	64	98.03	97	1.84	48.7	24.3	73.0	3.0
— -	2	88	98.58	99	1.70	50.3	26.8	77.1	3.0
— B	1	200	97.04	99	1.715	50.3	23.3	73.6	2.7
— -	2	32	98.06	99	1.70	45.5	21.3	66.8	2.7
— -	3	60	97.12	99	1.75	48.7	24.0	73.6	3.3
Avlssted: Bøhmen.									
Firma A	3	200	97.47	99	1.60	46.9	19.3	66.2	2.3
— -	4	50	97.23	100	1.05	50.6	22.6	73.2	2.3
— -	5	100	97.50	98	1.85	48.7	20.3	69.0	2.7
— -	6	100	97.00	98	1.71	48.0	21.8	69.8	2.7
— -	7	100	98.10	98	1.78	49.2	21.4	70.6	2.3
— B	4	200	97.70	99	1.919	49.3	21.2	70.5	2.3
— -	5	60	97.50	99	1.724	50.1	23.3	73.4	2.7
— -	6	50	97.08	100	1.868	51.2	22.7	73.9	2.3
— -	7	260	97.08	99	1.80	50.2	23.5	73.7	3.3
— -	8	92	96.86	99	1.85	47.5	21.3	68.8	2.7
— -	9	90	97.60	99	1.77	49.8	20.2	70.0	2.0
— -	10	100	98.25	98.5	2.00	49.1	22.2	71.3	2.3
— -	11	540	97.62	99	1.82	50.6	23.7	74.3	3.0
Avlssted: Mæhren.									
Firma A	8	200	97.36	97	1.82	48.6	21.8	70.4	2.0
— -	9	200	96.54	98	1.70	49.0	23.1	72.1	2.3
— B	12	200	97.16	99	1.752	47.0	21.6	68.6	2.7
— -	13	100	97.24	99	1.88	50.2	22.7	72.9	3.0
— -	14	100	97.60	99	2.00	49.1	22.3	71.4	3.0
— -	15	100	97.16	99	1.71	47.2	24.2	71.4	3.0
Avlssted: Østrig.									
Firma A	10	200	98.07	97	1.87	50.1	21.1	71.2	3.0
Avlssted: Tyskland.									
Firma B	16	56	97.88	100	1.858	49.9	23.3	73.2	2.7
— -	17	446	97.08	99	1.70	48.1	23.8	71.9	3.0
— -	18	70	97.02	99	1.90	47.7	23.5	71.2	2.7
— -	19	76	97.50	99	1.70	48.4	24.1	72.5	3.0
Avlssted: Bretagne.									
Firma B	20	100	93.60	99	1.792	43.1	23.4	66.5	2.3
Avlssted: Amerika.									
Firma B	21	60	97.64	99	1.402	48.6	23.4	72.0	4.3
Avlssted: ?.									
Firma C	1	310				49.7	24.0	73.7	2.3
— -	2	162				52.0	25.2	77.2	3.0
— -	3	216				54.5	24.6	79.1	4.3
— -	4	592				50.5	22.8	72.3	2.7
Avlssted: Bøhmen, sildig.									
Firma A	12	94	96.60	98	1.64	85.0	20.7	105.7	5.5
— -	13	80	94.50	98	1.61	77.8	20.9	98.7	5.0
— -	14	40	97.00	100	1.85	85.1	21.7	106.8	6.5
— B	22	60	94.30	99	1.60	78.5	21.4	99.9	5.0

efter de paagældende Firmaers egne Opgivelser. Atter i 1905 svigtede Udlægsmarken ved Lyngby, men Askov Sandmark er kommen til, saaledes at der bliver i alt 3 Forsøg tilbage, ved Tystofte med 3 Fællesparceller, paa Askov Lermark med 4 og paa Askov Sandmark med 4. Tabellens Udbyttetal er simple Gennemsnit af Resultaterne fra disse 3 Stationer. Atter her er Forsøgsresultaterne fra 2. Brugsaar uanvendelige, og Bedømmelsen maa baseres alene paa 1. Aars Udbytte.

Tabel 39. Forsøg med Partiprøver af Rødkløver, udlagt 1905.
Gennemsnitsudbytte af de enkelte Firmaers Frø i 1. Brugsaar.
Tystofte, Askov Lermark og Askov Sandmark.

	Antal Prøver	Frøpartiernes				Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar			Tidlighed
		Stør- relse i Ctn.	Ren- hed i pCt.	Spire- evne i pCt.	Korn- vægt i mg	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Avlssted: Rusland.									
Avlsstedsprøver	9					49.8	22.8	72.6	2.8
Firma A	2	152	98.8	98.2	1.76	49.6	25.8	75.4	3.6
— B	3	292	97.2	99.0	1.72	49.5	23.4	72.9	2.9
Gennemsnit ..						49.6	24.0	73.6	2.9
Avlssted: Bøhmen.									
Avlsstedsprøver	5					48.5	20.9	69.4	2.4
Firma A	5	550	97.5	98.5	1.78	48.2	20.6	68.8	2.5
— B	8	1392	97.8	99.1	1.84	50.0	22.8	72.8	2.6
Gennemsnit ..						48.9	21.4	70.3	2.5
Avlssted: Mæhren.									
Avlsstedsprøve	1					46.7	21.6	68.3	2.7
Firma A	2	400	97.0	97.5	1.76	48.8	22.5	71.3	2.2
— B	4	500	97.8	99.0	1.81	48.1	22.5	70.6	2.9
Gennemsnit ..						47.9	22.2	70.1	2.6
Avlssted: Østrig.									
Firma A	1	200	98.1	97.0	1.67	50.1	21.1	71.2	3.0
Avlssted: Tyskland.									
Firma B	4	648	97.2	99.1	1.74	48.2	23.8	72.0	2.9
Avlssted: Bretagne.									
Avlsstedsprøver	3					44.7	23.7	68.4	2.2
Firma B	1	100	93.6	99.0	1.79	43.1	23.4	66.5	2.8
Gennemsnit ..						43.9	23.6	67.5	2.8
Avlssted: Nordamerika.									
Avlsstedsprøver	5					46.8	23.4	70.2	3.7
Firma B	1	60	97.5	99.0	1.46	48.6	23.4	72.0	4.8
Gennemsnit ..						47.7	23.4	71.1	4.0

For at lette Oversigten er Tabel 38 atter sammendraget i Tabel 39, idet Gennemsnitsudbyttet for hvert Firma er beregnet for alle Prøver med samme Avlsstedsbetegnelse. Disse Tal baade for Analyse og for Udbytteresultaterne er beregnede som Partigennemsnit, hvor Resultaterne fra hvert enkelt Parti er tillagt Vægt i Forhold til Partiets Størrelse. Gennemsnits-tallet for hvert enkelt Firma svarer saaledes til, hvad man teoretisk skulde vente, hvis alle Smaapartier under samme Avlsstedsmærke var blandede sammen til et stort Parti. Til Sammenligning er yderligere vedføjet Udbytteresultaterne fra alle samtidig dyrkede Avlsstedsprøver fra samme Avlssted og desuden et simpelt Gennemsnit for Udbytteresultaterne fra hvert Avlssted.

Der er her den Ejendommelighed til Stede, at Bøhmisk Kløver, der sædvanlig giver lige saa meget eller mere Hø i Efterslætten end Russisk Kløver, som Gennemsnit for samtlige 18 Prøver staar meget lavt i 2. Slæt. Aarsagen hertil maa formentlig søges i Aarets Vejrforhold og Slættiden. Bøhmisk Kløver har, som det ses, gennemgaaende blomstret lidt tidligere end Russisk.

I 1906 er Forsøget gennemført paa alle 4 Forsøgsstationer, ved Lyngby med 5, Tystofte med 5, Askov Lermærk med 4 og Askov Sandmærk med 4 Parceller for hver Prøve. Tabellens Tal er simple Gennemsnit for disse 4 Forsøg. Desuden er det i disse Forsøg lykkedes i 2. Brugsaar at høste en brugelig 1. Slæt paa alle Forsøgssteder. Resultaterne for den enkelte Prøve vinder derved betydelig i Interesse. Endelig er alle Analyser udførte direkte ved Dansk Frøkontrol paa selve den Gennemsnitsprøve, som er udtaget til Forsøget. Under »Spireevne« er i Tabellen opført Frøprøvens Spireevne i pCt. med Fradrag af knækkede Kim og Tillæg af haarde Korn.

Ligesom for 1905 er Resultaterne yderligere sammendragne i Tabel 41, der indeholder Gennemsnitstal for Frøets Kvalitet og for Udbyttet af hvert enkelt Firmas Frø.

Set under eet, bringer disse Tabeller et glædeligt Vidnesbyrd om, at den solide Frøhandel kan indfri de Løfter, som Dyrkningsforsøgene giver. De 7500 Ctn. Frø, der i 1906 er fordelte mellem danske Landmænd, har givet Udbytteresultater, der gennemsnitlig er i den bedste Harmoni med Resultaterne af de øvrige Forsøg med Prøver fra de samme Avlssteder. Og

Tabel 40. Forsøg med Partiprøver af Rødkløver, udlagt 1906.
Gennemsnitligt Høudbytte i 1. og 2. Brugsaar for
Lyngby, Tystofte, Askov Lermark og Askov Sandmark.

	Lbnr.	Frøpartiets				Ctn. Hø pr. Td. Ld.					Tidlighed	
		Størrelse i Ctn.	Renhed i pCt.	Spireevne i pCt.	Kornvægt i mg	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar		
						1. Slæt	2. Slæt	I alt				
Avlssted: Rusland.												
Firma A..	1	100	97.9	96.0	1.77	49.6	27.7	77.3	18.1	95.4	3.0	
— ...	2	100	97.5	96.5	1.84	48.8	27.9	76.7	19.3	96.0	3.0	
— ...	3	100	98.8	95.5	1.82	51.2	28.6	79.8	18.8	98.6	3.3	
— ...	4	100	98.7	98.0	1.86	49.5	30.1	79.6	18.9	98.5	3.0	
— ...	5	100	97.3	92.0	1.81	50.0	30.8	80.8	17.8	98.4	3.0	
— ...	6	200	97.6	95.0	1.86	47.8	28.9	76.7	17.2	93.9	3.3	
— B..	1	100	99.5	98.5	1.95	50.2	28.6	78.8	17.8	96.6	3.7	
— ...	2	150	97.9	91.5	1.72	50.9	28.5	79.4	18.9	98.8	3.7	
— ...	3	100	98.7	94.0	1.60	51.9	27.0	78.9	18.8	97.7	4.0	
— ...	4	100	97.6	90.5	1.84	49.8	28.5	77.8	18.9	96.6	3.7	
— C..	1	289	97.8	88.5	1.85	50.8	30.0	80.8	17.9	98.7	3.0	
— D..	1	1500	97.5	94.5	1.92	50.2	30.3	80.5	17.9	98.4	3.0	
— ...	2	400	98.5	93.0	1.88	49.3	29.8	79.1	17.9	97.0	3.0	
Avlssted: Bøhmen.												
Firma A..	7	100	98.1	88.5	2.00	48.1	29.1	77.2	13.5	90.7	3.3	
— ...	8	100	97.8	96.0	2.09	47.5	28.8	75.8	13.7	89.5	3.8	
— ...	9	100	97.1	92.5	2.00	47.8	28.6	76.4	13.1	89.5	3.0	
— ...	10	400	97.8	93.5	1.97	46.8	27.6	73.9	11.7	85.6	2.7	
— B..	5	300	97.5	90.0	2.07	47.0	30.4	77.4	13.8	91.3	3.0	
— ...	6	100	98.4	90.0	2.02	49.9	31.8	81.7	15.8	97.0	2.7	
— ...	7	200	97.7	89.0	2.10	47.8	31.6	79.4	15.1	94.5	3.0	
— ...	8	400	96.5	92.0	1.84	47.6	30.9	78.5	14.6	93.1	3.8	
— ...	9	200	97.9	91.0	1.92	49.2	31.4	80.6	14.2	94.5	3.8	
— ...	10	100	96.8	89.5	1.97	48.2	31.8	80.0	16.1	96.1	3.0	
— C..	2	140	97.5	94.0	1.99	48.1	30.6	78.7	14.0	92.7	2.7	
— ...	3	194	96.4	87.5	1.94	50.0	30.3	80.3	15.0	95.3	3.0	
— ...	4	152	96.9	85.0	1.95	48.5	31.4	79.9	14.1	94.0	3.0	
Avlssted: Mæhren.												
Firma A..	11	200	97.8	92.5	1.87	44.2	28.0	72.2	15.5	87.7	3.0	
— B..	11	200	96.0	94.5	1.89	44.1	28.4	72.5	16.1	88.6	3.3	
— ...	12	200	97.4	94.5	2.00	42.9	29.8	72.2	14.8	87.0	3.7	
Avlssted: Schlesien.												
Firma B..	13	550	97.9	93.0	1.97	46.5	30.1	76.6	13.5	90.1	3.3	
Avlssted: Østrig.												
Firma B..	14	94	97.9	94.0	1.85	48.0	31.1	79.1	18.4	97.5	4.0	
— ...	15	200	98.1	96.0	1.79	49.4	30.0	79.4	18.2	97.6	3.7	
Avlssted: Schlesien og Posen (blandet).												
Firma C..	5	122	98.3	90.0	1.98	50.3	30.5	80.8	16.0	96.8	3.7	
Avlssted: Bøhmen og Rusland (blandet).												
Firma C..	6	140	96.4	89.0	1.98	49.9	28.9	78.8	17.1	95.9	3.0	
Avlsst.: Bøhmen, sildig.												
Firma B..	16	50	95.8	91.0	1.79	66.4	18.9	85.3	17.6	102.9	6.7	
Avlsst.: Schlesien, sildig.												
Firma B..	17	40	97.0	70.0	1.75	61.5	24.7	86.2	16.2	102.4	6.0	

selv om der er nogen Variation til Stede i Tidlighed og i Udbyttets Størrelse og Fordeling mellem de enkelte forholdsvis smaa Partier fra samme Avlsstedsomraade (sml. Tabel 40), saa er denne snarest mindre, end man paa Forhaand maatte vente. Fra de Lande, der som Rusland og Bøhmen stadig producerer meget Frø, synes Avlsstedet stadig med nogen Ret at kunne benyttes som Sortsbetegnelse. Og om Rusland i alt Fald tør det vel gælde, at selv om dets Landmænd undtagelsesvis skulde dyrke indført Kløverfrø, saa er den russiske Vinter en tilstrækkelig konsekvent Planteforædler til hurtigt at slette Sporene ud.

Forsøgene giver tillige nogen Vejledning om, i hvilket Omfang og paa hvilken Maade det maa anses for muligt at benytte Udbytteforsøget som Kontrol med Avlssteds- eller Stammegarantier. Det maa først staa klart, at om en Udbyttegaranti i absolut Forstand kan der ikke være Tale. Det absolutte Udbytte afhænger overvejende af Faktorer, saasom Jordbund og Klimaforhold, der er uafhængige af Frøets Sortsegenskaber. Det vil derimod i Henhold til det foregaaende meget vel kunne lade sig gøre at kontrollere Frøets Ægthed, navnlig med Hensyn til Dyrkningsværdi, gennem Dyrkningsforsøg og at yde Garanti for Ægtheden, kontrolleret paa denne Maade. Men den enkelte Frøprøve maa da sammenlignes med og garanteres i Forhold til Prøver af samme Sort eller Prøver af den opgivne Tidlighedsgrad fra det samme Avlssted. Og bliver der Tale om Erstatningsansvar, da maa Latituden i de forskellige Tilfælde ansættes forskelligt. For Sorter som Norsk Totenkløver eller Hollandsk Rosendalerkløver vil Grænserne for tilladelige Variationer i Ydeevne allerede nu kunne trækkes meget snævert. For Bøhmisk og Russisk Tidligkløver vil det næppe heller være svært at finde saadanne Standardprøver, at den nødvendige Latitude ikke bliver urimelig stor. Men for Dansk og Svensk Sildigkløver, f. Eks., maa man, indtil der er bragt mere Orden i Stammespørgsmaalet, regne med store Variationer i Tidlighed og Udbytte.

Kontrollforsøg af denne Art maa nødvendigvis være meget omfattende, hvis de skal yde den fornødne Sikkerhed. De første Resultater kan tidligst foreligge 2 Aar og de endelige Resultater 3 Aar efter, at Frøet er solgt. Som Kontrolmiddel vil Dyrkningsforsøget derfor blive baade en dyr og en langsomt

Tabel 41. Forsøg med Partiprøver af Rødkløver, udlagt 1906.
Gennemsnitsudbytte af de enkelte Firmaers Frø i 1. og 2. Brugsaar.
Lynby, Tystofte, Askov Lermark og Askov Sandmark.

	Antal Prøver	Frøpartiets				Ctn. Hø pr. Td. Ld.						Tidlighed
		Stør- relse i Ctn.	Ren- hed i pCt.	Spire- evne i pCt.	Korn- vægt i mg	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Begge Aar		
						1. Slæt	2. Slæt	I alt				
Avlssted: Rusland.												
Avlsstedsprøver .	8		98.6	95.1	1.95	50.7	29.1	79.8	17.6	97.4	2.8	
Firma A	6	700	97.0	95.4	1.88	49.2	29.0	78.2	18.2	96.4	3.1	
— B	4	450	98.4	93.4	1.77	50.6	28.2	78.8	18.6	97.4	3.3	
— C	1	289	97.3	88.5	1.85	50.8	30.0	80.8	17.9	98.7	3.0	
— D	2	1900	97.7	94.2	1.91	50.0	30.2	80.2	17.9	98.1	3.0	
Gennemsnit.						50.3	29.3	79.6	18.0	97.6	3.1	
Avlssted: Bøhmen.												
Avlsstedsprøver .	4		97.3	89.1	2.03	47.7	29.4	77.1	15.1	92.2	2.5	
Firma A	4	700	97.7	93.0	2.00	46.9	28.1	75.0	12.4	87.4	3.1	
— B	6	1300	97.3	90.6	1.97	48.0	31.1	79.1	14.6	93.7	3.1	
— C	3	486	96.9	88.6	1.96	49.0	30.7	79.7	14.4	94.1	2.9	
Gennemsnit.						47.9	29.8	77.7	14.1	91.8	2.9	
Avlssted: Mæhren.												
Avlsstedsprøve .	1		97.3	94.5	1.94	43.4	27.7	71.1	13.8	84.4	2.7	
Firma A	1	200	97.3	92.5	1.87	44.2	28.0	72.2	15.5	87.7	3.0	
— B	2	400	97.0	94.5	1.95	43.5	28.9	72.4	15.4	87.8	3.5	
Gennemsnit.						43.7	28.2	71.9	14.7	86.6	3.1	
Avlssted: Schlesien.												
Avlsstedsprøve .	1		98.4	91.5	2.06	50.8	31.1	81.9	17.5	99.4	3.0	
Firma B	1	550	97.9	93.0	1.97	46.5	30.1	76.6	13.5	90.1	3.3	
Gennemsnit.						48.7	30.6	79.3	15.5	94.8	3.3	
Avlssted: Østrig.												
Firma B	2	294	98.0	95.4	1.81	49.0	30.3	79.3	18.3	97.6	3.9	
Avlssted: Schlesien og Posen (blandet).												
Firma C	1	122	98.3	90.0	1.98	50.3	30.5	80.8	16.9	96.8	3.7	
Avlssted: Bøhmen og Rusland (blandet).												
Firma C	1	140	96.4	89.0	1.93	49.9	28.9	78.8	17.1	95.9	3.0	
Avlssted: Bøhmen, sildig.												
Avlsstedsprøve .	1		96.3	91.5	1.82	67.0	17.4	84.4	18.4	102.8	7.0	
Firma B	1	50	95.3	91.0	1.79	66.4	18.9	85.3	17.6	102.9	6.7	
Gennemsnit.						66.7	18.2	84.9	18.0	102.9	6.9	
Avlssted: Schlesien, sild.												
Firma B	1	40	97.0	70.0	1.95	61.5	24.7	86.2	16.2	102.4	6.9	

virkende Foranstaltning. Men i Længden vil saadanne Forsøg, foruden at skaffe Landmanden Sikkerhed for, at han faar det Frø, som er ham bedst tjenligt, støtte den dygtige og samvittighedsfulde Frøhandler i Konkurrencen med mindre nøjeregnende Kolleger.

VII. Kløvertyper.

Rødkløveren, *Trifolium pratense*, har en tidlig og en sildig Varietet, der af P. Nielsen beskrives saaledes¹⁾: Tidlig Rødkløver, *T. p. præcox*, bliver sædvanlig 16—20 Tom. høj, naar dog undertiden en Højde af indtil 3 Fod. Stænglen bærer under Blomstringen 4 til 6 Blade, hvad enten den er mere eller mindre straktledet. Fra de øverste Bladhjørner udgaar blomsterbærende Grene, oftest 2—4 i Antal, som under Blomstringen forlænger sig saaledes, at de Blomster, de bærer frem, ofte kommer i Højde med eller højere end Blomsterne paa Hovedstænglen. Hos Tidlig Rødkløver bliver samtlige Blomsterhoveder fra samme Skud herved mere eller mindre halvskærmformet samlede. Hovedstænglens Blomster udfoldes først, i Reglen mellem 8. og 14. Juni, og 6—10 Dage senere staar Kløveren i fuld Blomst.

Sildig Rødkløver, *T. p. serotinum*, har glattere, mindre hule og svampede Stængler end kraftige Former af Tidlig Rødkløver. Stænglerne bliver desuden længere, sædvanlig 18—24 indtil 44 Tom., og bærer 6—10 Blade og 4—6 Sidegrene, hvis Blomster ikke naar op i Højde med Hovedstænglens Blomster. Blomsterhovederne bliver saaledes nærmest klaseformet samlede. Blomstringen begynder 5.—12. Juli eller omtrent 3 Uger sildigere end hos den tidlige Rødkløver.

Der er saaledes imellem disse Hovedformer af Rødkløver en lignende Forskel i Skuddets Bygning, som mellem tidlige og sildige Ærtevarieteter. Den tidlige Form har et faaledet, mere spredt Skud. Forgreningen begynder tidligere, men Sidegrenene er forholdsvis længere og deres Antal ringere. Skuddet hos den sildige Form indeholder flere Led og har en mere opstigende Vækst. Forgreningen begynder lidt senere, men Sidegrenene er forholdsvis svagere og deres Antal større end hos den tidlige Kløver. Hos Tidligkløveren foregaar Blomstringen desuden mere samtidig og forløber hurtigere end hos Sildigkløveren, der i fugtigt Vejrlig vedbliver at blomstre meget længe. Da alle disse Karakterer er variable efter Jordbunds- og Klimaforhold, er de vanskelige at benytte, hvor Planterne ikke vokser Side om Side.

¹⁾ Møller-Holst: Landbrugs-Ordbog, Art. Kløver.

Der er endvidere mellem disse to Varieteter en udpræget Forskel i det Tempo, hvori Udviklingen foregaar. Tidligkløveren er tilbøjelig til under gunstige Forhold at udsende sin første Skudgeneration allerede om Efteraaret i Udlægsmarken. Det første Sæt Knopper giver her strakte Skud med Blomsterknopper, ja endog ofte fuldt udviklede Blomster, før Vinteren standser Væksten. Men den udprægede Sildigkløver lader sig under vore Forhold normalt ikke drive ud over Rosetstadiet i Udlægsaaret. Den kan vel give en ringe Afgrøde af Rodblade, men ikke Stængler, idet alle Knopper forbliver udstrakte i Jordskorpen. Heri er sikkert en af Aarsagerne til den sildige Kløvers større Haardførhed, idet den altid møder Vinteren med Skuddet i relativ Hviletilstand, medens Tidlig Rødkløver jævnlig gaar Vinteren i Møde med Skuddet i fuld Vækst.

I 1. Brugsaar vil Tidlig Rødkløver normalt give to fuldt udviklede Skudgenerationer, der begge naar til fuld Blomstring. Naar Foraarsskuddene er i Blomst, er Sommerskuddenes Knopper dannede og parate til straks at træde i Vækst. Og naar 1. Slæt afhugges, og Knopperne derved faar den fornødne Tilgang af Næring og Lys, er 2. Slæt straks i Vækst. Er Fugtigheden blot tilstrækkelig, naar denne hyppig 1. Slæt i Størrelse.

Sildig Rødkløver giver normalt kun en Skudgeneration i Løbet af Sommeren. De overvintrede Knopper træder senere i Vækst og strækker sig meget senere end hos Tidlig Rødkløver, og naar Marken slaas hen i Juli, varer det hyppig længe, før 2. Slæt kommer i Vækst, og i Reglen bliver det kun til lidt Efteraarsgræsning, bestaaende alene af Rodblade, men uden Stængelskud. Og Sildigkløveren gaar sin 2. Vinter i Møde med en kraftig Bladroset og Knopperne i Hvile, ligesom i 1. Aar, parat til i 2. Brugsaar at udsende sin anden Skudgeneration. Men Tidlig Rødkløver har paa dette Tidspunkt allerede produceret 2—3 Generationer af strakte Skud, og hyppig er Plantens Regenerationsevne stærkt svækket. Endelig kommer den hyppig, ligesom fra Udlægsmarken, noget uforberedt ind i Vinteren, idet den møder med flere eller færre Knopper i Vækst.

Hvis man nu med Englænderne kalder de sildigste Former for En-Slæts Kløver og i Analogi hermed de tidligste for To-Slæts Kløver, vil det næppe forvirre Begreberne, om man derefter taler om tidlig blomstrende En-Slæts Kløver og sildig blomstrende To-Slæts Kløver. Saadanne Former eksisterer nemlig. I Overensstemmelse hermed kan *Hernfrid Witte*¹⁾ inddele de svenske Stammer af Sildig Rødkløver i »sildige«, »middeltidlige« og »tidlige«, af hvilke de tidligste kun er lidet senere end den egentlige Tidligkløver, og tidligere end dens sildigste Former. Udregnes fra *Wittes* Forsøg Udbyttet af 2. Slæt i pCt. af 1. Slæt, er Resultatet følgende:

¹⁾ Sveriges utsädesförening 1909, S. 56 og 61.

Svensk Sildigkløver:	Antal Prøver	2. Slæt i pCt. af 1. Slæt
Sene.....	27	17.5
Middeltidlige	9	23.0
Tidlige.....	3	18.6
Udenlandsk Tidligkløver.....	9	59.1

Af disse tidlige En-Slæts Sorter giver een endogsaa kun 14.2 pCt. Genvækst, eller mindre end Norsk Sildigkløver i vore Forsøg. Witte fremhæver, at de svenske Stammer, der har givet højest Udbytte i 2. Slæt, altsaa alle, med nogen Tilbøjelighed til at give to Skudgenerationer i samme Vækstperiode, stammer fra Sydsverige. Heraf kunde man drage den Slutning, at hvor Forædlingsarbejdet er overladt til Vinteren, og hvor denne er lang og streng, udrydder den efterhaanden af den blandede Bevoksning alle Planter, der ikke har en lang og regelmæssig Hvileperiode. Tilbage bliver Planter af En-Slæts Typen, men om disse blomstrer lidt tidligere eller senere, derover er Vinteren ikke Herre. I vore Forsøg har enkelte svenske Stammer tilhørt den tidligblomstrende En-Slæts Kløver, og enkelte danske Stammer har ligeledes med middeltidlig Blomstring forenet ringe Genvækst. Vor vilde Rødkløver, der i Reglen blomstrer tidligere end de tidligste dyrkede Varieteter, maa vist i Almindelighed ogsaa henføres til En-Slæts Kløverens Type.

Flere engelske og mellemeuropæiske, halvsildige Sorter maa derimod henføres til To-Slæts Typen, skønt de blomstrer relativt sent, idet de i Frodighed i Udlægsmarken og i hurtig Genvækst efter Slæt stærkt nærmer sig den ægte Tidligkløver.

Rødkløveren kan desuden sondres i to Hovedgrupper efter Behandlingsarten. Paa den ene Side har man alle europæiske Sorter, som er næsten glatte eller tiltrykt haarede med korte Haar, paa den anden Side alle nordamerikanske Sorter, som bærer længere, udstaaende Haar.

I det følgende er der givet en kort Redegørelse for Beskaffenheden af Kløveren fra hvert enkelt af de Lande for sig, der har leveret Frø til Forsøgene. Det kan ikke undgaas, at denne Redegørelse kommer til at indeholde Gentagelser af, hvad der allerede tidligere er fremført. Den er nærmest formet som Resumé af Forsøgsresultaterne med Frø fra det enkelte Avlssted, for derigennem at gøre Beretningen lettere anvendelig som Haandbog.

Rusland.

Rusland har en stor Produktion af Rødkløverfrø og er med de Egenskaber, som Russisk Tidligkløver lægger for Dagen, vor vigtigste Leverandør af denne Frøsort. Der har ved alle Stationer været for-

søgt 85 Prøver Tidlig Rødkløver og nogle faa Prøver Sildig Rødkløver fra Rusland, men kun fra 15—20 Prøver har Provinsen været angivet, og disse falder saa spredt, at der ikke paa Grundlag heraf lader sig foretage nogen Sammenligning mellem Udbytteresultaterne fra forskellige Dele af Landet.

En Del Prøver er kommen fra Vestrusland, særlig fra Volhynien og Podolien, men flest fra Lille-Rusland og nogle fra Kursk, en fra Besarabien, en enkelt, betegnet Orlowa, stammer formentlig fra Guvernementet Vladimir nordøst for Moskva. Alle disse Prøver har haft omtrent samme Tidlighedsgrad og givet Planter af ret ens Karakter. I enkelte Tilfælde er der under Betegnelsen Russisk Tidligkløver, men uden Angivelse af Provins, modtaget udpræget sildige Prøver, og fra Centralrusland, Perm, Kaukasien og Sibirien er modtaget Sildigkløver, som kappes med Norsk Totenkløver i Sildighed.

Lille-Rusland, der synes at være Hovedproduktionsstedet for det her undersøgte Kløverfrø, har udpræget Fastlandsklima: en Januar-temperatur som Mellemsveriges og en Junitemperatur som Spaniens. Nedbøren er sparsom. Der er paa den russiske Slette ikke den Forskel i Klima fra Provins til Provins som i det bjærgfulde Mellemeuropa.

Russisk Rødkløver har i Overensstemmelse med Klimaet en lang Vinterhvile. Den standser i Vækst om Efteraaret tidligere end de øvrige undersøgte Sorter af Tidlig Rødkløver og kommer senere i Gang om Foraaret, og den er meget haardfør mod Vinterskade: Alt i alt en meget paalidelig Kløver, om end nærmest en Grad for sildig for Blandinger med tidlig modne Græsarter.

Som Momenter til nærmere at afgrænse det Landomraade i Rusland, som leverer en Tidlig Kløver, der er os tjenlig, skal endnu anføres følgende: Fra Østersøprovinserne er modtaget en sen Tidligkløver, egentlig halvsildig, og en forholdsvis tidlig Sildigkløver. De udmærker sig ved større Frødhed i Udlægsmarken end Lillerussisk Kløver, og Frøet indeholder ofte lidt Alsikekløver og Timothe. Den besarabiske Prøve var mellem de tidligste og mindst yderige, og mod Øst i Centralrusland synes som sagt den egentlige Sildigkløver at fortrænge Tidligkløveren.

Schlesien, Galizien, Polen og Posen

leverer en Kløver, der egner sig godt for vore Forhold, men Frøavlens i disse Lande synes i stærk Tilbagegang. I Øjeblikket kommer der næppe meget Frø herfra i Markedet. I alt har kun nogle og tyve Prøver deltaget i Forsøgene; Schlesien og Polen har heraf leveret de fleste, Posen de færreste. Prøverne har indbyrdes varieret lidt stærkere i Tidlighed end Russisk Kløver, gennemsnitlig har de været lidt sildigere, men betydelig frødigere i Udlægsmarken end denne og snarest hurtigere til Genvækst.

Prøverne fra de 3 første Lande har været dyrkede samtidig i 4 Aar, de giver her i Gennemsnit for samtlige Forsøg følgende Afgrøder:

Gennemsnit for alle Stationer. Forsøg, udlagte 1901, 1904, 1905 og 1906.

Avlssted.	Antal Prøver	Høudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.			
		1. Brugsaar		2. Brugsaar	
		1. Slæt	2. Slæt	1 alt	1. Slæt
Schlesien	6	45.5	29.4	74.9	29.9
Galizien	6	47.0	30.0	77.0	31.4
Polen	4	47.0	30.5	77.5	28.1

Galizien, der efter de ældre Forsøg leverede Kløver af omtrent samme Beskaffenhed som Ungarn, synes saaledes, at slutte efter de 6 Prøver, der her har været undersøgt, at have Kløver af samme Beskaffenhed som de Lande, hvormed det i geografisk Henseende hører sammen.

Mährisk Kløver har været udlagt til Forsøg samtidig med Galizisk i 1904, 1905 og 1906. I Gennemsnit for alle Forsøgsstationer stiller Resultatet for Frø fra disse to Avlssteder sig saaledes:

	Antal Prøver	Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
		1. Brugsaar	2. Brugsaar	Tilsammen
Galizien	4	77	37	114
Mähren	15	71	33	104

Danmark.

Tidlig Rødkløver. Der har i alt været anstillet Forsøg med 19 Prøver af dansk Herkomst. I Almindelighed har Provinsen været angivet. Prøverne stammer næsten alle fra Øerne, men nærmere Oplysning om, hvor længe Kløveren har været dyrket paa Stedet, foreligger kun undtagelsesvis, og det er meget sandsynligt, at flere af dem kun har været dyrkede her i Landet i kortere Tid. I Gennemsnit for alle Forsøgssteder gav af disse 19 Prøver i 1. Brugsaar 9 højere og 8 lavere Udbytte end Russisk Rødkløver, 4 er mere end 3 pCt. under og 6 mere end 3 pCt. over, medens Gennemsnittet for dem alle er 1 pCt. over Gennemsnittet af Russisk Rødkløver. I 2. Brugsaar har Dansk Kløver gennemgaaende givet samme Udbytte som Russisk. Men Dansk Kløver stiller sig væsentlig gunstigere paa Øerne end i Jylland, saaledes var Høudbyttet i 1. Brugsaar i pCt. af Høudbyttet for Russisk Tidligkløver i Gennemsnit for alle Forsøg ved Tystofte 108, Lyngby 105, Askov Lermark 96 og Askov Sandmark 98.

Dansk Tidligkløver har været frodig i Udlægsmarken og givet en stor 2. Slæt. Men indbyrdes har Prøverne været en Del forskellige baade i Tidlighed og Udbytte. En Prøve fra Bornholm, som deltog i Forsøgene, udlagt i 1902 og 1903, gav i Gennemsnit 14 pCt. lavere Udbytte end Russisk Kløver, medens en Prøve fra Lolland, som i Forsøget 1906 stod 6 pCt. over Russisk, i 1908 ved hvert enkelt Forsøgssted stod højest af samtlige tidlige Sorter. Flertallet af de danske Prøver har ganske lignet de holstenske, men der har mellem de første været nogle, som har givet ringe Udbytte, mellem de sidste enkelte af særlig høj Ydeevne.

Sildig Rødkløver. For denne Varietet spiller Frøavlén her i Landet endnu nogen Rolle, og den er vel værd at bevare. I Forsøgene har deltaget 49 Prøver, der utvivlsomt næsten alle er af gammel dansk Avl. Dansk Sildigkløver har i Gennemsnit for begge Brugsaar givet 8 Ctn. Hø mere end Svensk, som i Udbytte staar den nærmest, og 11 Ctn. Hø mere end Norsk Sildigkløver. Men der er Forskel paa den danske Kløvers Trivsel paa de forskellige Forsøgssteder. Den trykkes mere i Væksten under vanskelige Overvintringsforhold end de mere nordiske Former. I Overensstemmelse hermed staar den ved Lyngby under Svensk og lige med Norsk Kløver i samlet Udbytte for begge Aar, men ved Tystofte, hvor Vinterskaden har været minimal, staar den 16 Ctn. over Svensk og 23 Ctn. over Norsk Kløver.

Dansk Sildigkløver vokser lige saa kraftigt frem i Udlægsmarken som Russisk Tidligkløver, og skønt den blomstrer lige saa sent som den norske, skyder den langt hurtigere igen efter Slæt og giver meget større Efterslæt end denne. Der har været kendelig Forskel mellem de undersøgte Prøver, saaledes i Blomstringstid, Genvækst, Varighed, Haardførhed og Udbytte, men selv de ringeste har dog givet et ret tilfredsstillende Udbytte. Hvor stor Forskellen mellem dem kan være, vil fremgaa af følgende Sammenligning mellem en sjællandsk og en mønsnk Stamme, der har været dyrkede sammen i 7 Forsøg efter Frø, avlet i 2 forskellige Aar.

Høudbytte af Dansk Sildigkløver, Ctn. pr. Td. Ld.

Udlagt 1907.	Mønsnk Stamme I			Sjællandsk Stamme II				
	1. Aar			2. Aar				
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt
Lyngby.....	79	42	121	41	87	50	137	63
Askov Lermark ...	77	33	110	—	79	43	122	—
Askov Sandmark ..	50	23	73	—	55	26	81	—
Udlagt 1908.								
Lyngby.....	56	7	63	20	76	8	84	28
Tystofte.....	67	11	78	14	82	16	98	22
Askov Lermark ...	51	8	59	11	61	8	69	16
Askov Sandmark ..	51	11	62	—	62	12	74	—
Gennemsnit...	62	19	81	22	72	23	95	32

Disse Tal viser, at nærmere Forsøg med danske Rødkløverstammer tiltrænges. Hvis Høets Værdi er 2 Kr. pr. Ctn., har Stamme II i 1. Aar givet en Indtægt af 28 Kr. pr. Td. Ld. mere end I. Man vilde altsaa med Fordel kunde have betalt 1 Kr. mere pr. Pd. af Saasæd af II end af I. Hvis Forbrugerne blot vil betale 50 Øre Overpris pr. Pd. Frø af de bedste danske Stammer, vil en regelmæssig Hjemmeavl af Frø af Sildig Rødkløver til Dækning af Landets Forbrug formentlig let kunne opretholdes.

Holsten.

Herfra er kun modtaget Tidlig Rødkløver, og der er i alt anstillet Forsøg med 8 Prøver, udlagte i 4 forskellige Aar. Disse Prøver har varieret i Tidlighed omtrent som Russisk Kløver; i Gennemsnitsudbytte har de overgaaet alle andre Sorter i Forsøget.

Gennemsnit af alle Forsøg, udlagt	Antal Prøver	Høudbytte af Holstensk Kløver i pCt. af Russisk. 1. Brugsaar
1902	2	105
1904	1	114
1905	3	100
1906	2	112

Alle 8 Prøver har givet større Udbytte end Russisk Kløver i 1. Slæt, men 5 har været væsentlig over og 2 væsentlig lavere i 2. Slæt. De har ogsaa været forskellige i samlet Udbytte; saaledes gav de 2 Prøver i 1906 ved de enkelte Forsøg:

Udlagt 1906.	Høudbytte i 1. Brugsaar i pCt. af Russisk Kløver.					
	Lyngby	Tystofte	Askov	Lermark	Askov Sandmark	Gennemsnit
Holsten Nr. 1..	115	102	108		99	107
Holsten Nr. 2..	119	122	116		108	116

Udbyttet fordelte sig ved den enkelte Slæt som følger:

Udlagt 1906.	Høudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.				
Gennemsnit af alle Forsøg. Avlssted.	1. Brugsaar			2. Brugsaar	Tidlighed
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	1—10
Rusland.....	50.8	28.9	79.2	18.0	3.0
Holsten Nr. 1.....	53.0	31.6	84.6	17.8	3.0
Holsten Nr. 2.....	60.8	31.8	92.1	19.8	3.7

Frøavlen i Holsten er næppe saa stor, at den vil faa synderlig Betydning for vor Forsyning med Frø, men for saa vidt Hjemmefrøavl af Tidlig Rødkløver skulde vinde Fremgang, vil der i Holsten utvivlsomt kunne findes gode Stammer.

Bøhmen.

Næst efter Rusland har Bøhmen leveret de fleste Prøver til Forsøgene, i alt 67, og det er sikkert en af vore betydeligste Frøleverandører. Bøhmisk Kløver er under vore Forhold en 1. Klasses Tidligkløver, lidt tidligere end Russisk, betydelig frodigere i Udlægsmarken end denne, men lidt lavere i Udbytte, navnlig i 2. Aar. I Gennemsnit for samtlige Forsøg staar Bøhmisk Kløver ca. 1 Ctn. Hø under Russisk i 1. Aar og ca. 2 Ctn. Hø i begge Aar. Men Resultatet har stillet sig noget forskelligt i de enkelte Forsøg, som det vil fremgaa af følgende Oversigt.

Bøhmisk Kløver har givet mere, +, eller mindre, ÷, end
Russisk Kløver i nedenanførte Forsøg.

Udlægsaar.	Lynghby	Tystofte	Askov	Lerm.	Askov	Sandm.	Gennemsnit
1900.....	÷	÷	÷				÷
1901.....	+	+	+				+
1902.....	+	÷	÷				÷
1903.....	+		÷				÷
1904.....	+ ¹⁾	+	÷				÷
1905.....		÷	÷		÷		÷
1906.....	+	÷	÷		÷		÷

I 1901 er Bøhmisk Kløver gennemgaaende overlegen, men der er her nogle Prøver, som er blandet tidlig og halvsildig Kløver, og gennemsnitlig er den lidt sildigere end Russisk. For alle følgende Aar er det paafaldende, at Bøhmisk Kløver staar bedst ved Lynghby men daarligst ved Askov.

Fra Mæhrisk Kløver, hvormed den i den ældre Forsøgsrække synes at stemme overens, afviger Bøhmisk Kløver her kendeligt. I 1. Aar giver den godt 3 og i begge Aar 5 Ctn. Hø mere end denne. Og hvor Haardførheden har været sat lidt paa Prøve, f. Eks. ved Lynghby efter Udlæg 1906, har Bøhmisk Kløver holdt sig, men Mæhrisk været væsentlig trykket.

Mæhren, Østrig, Stejermark og Ungarn.

Kløveren fra disse Lande har gennemgaaende været tidligere end Russisk Kløver, fra Ungarn kendelig tidligere, men samtidig af utilfredsstillende Haardførhed. Fra de øvrige Landes Bjærgegne er der ogsaa kommen Prøver, som har været sildigere og nærmet sig den halvsildige Schlesiske Kløver i Egenskaber.

Kun Mæhren har været saa vel repræsenteret i Forsøgene, at Resultaterne har kunnet opgøres særskilt i Hovedopgørelsen. Fra Østrig er kun leveret Prøver i to Aar, og Stejermark og Ungarn er, for at undgaa Omregninger, opgjorte under eet.

Det skal her undersøges, hvorledes Resultaterne for Frø fra disse Lande forholder sig indbyrdes. Mæhren og Ungarn har samtidig været repræsenterede i 4 Forsøg ved alle Stationer. Resultaterne stiller sig som følger:

Forsøg, udlagte 1902, 1903, 1904 og 1906.

Gennemsnit for alle Stationer.	Høudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.					Tidlighed 1—10
	Antal Prøver	1. Aar			2. Aar	
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	
Mæhren	13	40.5	23.9	64.4	16.0	3.8
Ungarn	13	40.1	24.9	65.0	15.4	2.6

Det vil af Karaktererne ses, at Ungarsk Kløver er kendelig tidligere end Mæhrisk; i Overensstemmelse hermed har den givet lidt

¹⁾ For 1904 er Lynghbys Resultater noget usikre.

lidt mere Efterslæt og lidt mindre i 2. Aar end denne. I samlet Udbytte for begge Aar har de givet lige meget, men er dog saa forskellige, at Udbyttetallene fra de enkelte Forsøg falder forskelligt ud. Ungarsk Kløver har saaledes i 1906 paa Askov Sandmark og ved Lyngby, hvor Haardførheden blev sat lidt paa Prøve, givet 5 à 10 Ctn. Hø mindre end Mæhrisk Rødkløver.

Stejrisk og Ungarsk Kløver har ligeledes været dyrket samtidig i 4 Forsøg paa alle Stationer.

Forsøg, udlagte i 1900, 1902, 1903 og 1904.

Gennemsnit for alle Stationer.	Antal Prøver	Høudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.			Tidlighed 1—10
		1. Aar 1. Slæt	2. Aar 2. Slæt	I alt	
Stejermark.....	4	38.7	24.8	63.0	3.8
Ungarn.....	15	37.8	24.0	61.8	2.9

Stejrisk Kløver har her givet lidt større Udbytte, været lidt sildigere og lidt mere varig end Ungarsk, men den har ikke vist sig mere haardfør.

Fra Østrig har en Prøve i 1905 givet et lignende Resultat, som Mæhrisk Kløver, medens 2 Prøver i 1906, begge lidt sildigere, gav 7 Ctn. Hø mere end denne.

Men ogsaa mellem Kløveren fra forskellige Egne inden for Ungarn synes der at være lidt Forskel. Saaledes har Frø fra Siebenbürgen, dyrket sammen med Ungarsk, paa alle Stationer i 1902, 1903 og 1906 givet et Merudbytte af $1\frac{1}{2}$ til $4\frac{1}{2}$ Ctn. Hø i 1. Brugsaar.

I 1902 blev flere Prøver fra forskellige Dele af Landet sammenlignede med følgende Resultat:

	Nord-Ungarn	Syd-Ungarn	Siebenbürgen
Antal Prøver.....	3	2	2
Ctn. Hø pr. Td. Ld. 1. Aar.....	64.4	61.8	65.4

En nærmere Granskning af disse Forskelligheder frembyder ikke stor Interesse for os, idet Ungarsk Kløver dels giver for ringe Udbytte og navnlig er for usikker under vore Forhold.

Holland.

Her dyrkes en meget tidlig og frodig, men ogsaa kun lidet varig Rødkløver. I Forsøgene indgaar 13 Prøver, hvoraf de allerfleste er betegnede Brabantsk Kløver. Denne Sort blev i 1890 indført af Markfrøkontoret under Navn af »Storkornet Brabanter-Kløver« og anbefales af *H. Bichel*¹⁾ til Dyrkning i Renbestand som Staldfoderplante. Denne Dyrkningsmaade har næppe givet tilfredsstillende Resultater. I de følgende Aar led Kløveren meget af Bægersvampens Angreb, hvilket

¹⁾ »En rigtig Staldfoderplante«. 25. Aarsberetning fra Markfrøkontoret. København 1897. Se ogsaa 1898 og 1899.

synes at have bidraget til at Dyrkningen ophørte. Imidlertid blev der i nogle Aar avlet Frø af Brabantsk Kløver her i Landet. Og i Forsøgene har hjemmeavlet Frø været sammenlignet med original Saasæd med følgende Resultat:

Udlægsaar	Antal Prøver	Udbytte af Brabantsk Kløver.					
		Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar					
		Original	Udsæd	I alt	Antal	Frø af dansk Avl	
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	Prøver	1. Slæt	2. Slæt I alt
1900.....	1	23.8	17.5	41.3	2	27.1	19.4 46.5
1902.....	1	38.1	24.5	62.6	1	43.2	28.7 71.9
1903.....	1	39.1	10.5	49.6	1	40.8	11.1 51.9
Gennemsnit..		33.7	17.5	51.2		37.1	19.7 56.8

Det er ikke oplyst, om Frøavlens her i Landet strækker sig over mere end en Generation, men Prøven fra 1903 er overgemt, saaledes at baade denne og 1902-Prøven er avlet paa Planter, som har overstaaet Vinteren 1900—01. Da det er Haardførhed, Hollandsk Kløver mangler, synes det derfor meget sandsynligt, at Frøavlens her i Landet, hvor de mindst haardføre Planter i Blandingen ikke naaar over den første Vinter, hurtigt vil bevirke, at Haardførheden tiltager og at Kløveren giver en større Afgrøde.

Hollandsk Kløver staar paa Askov Lermærk højest blandt samtlige tidlige Sorter i 1. Brugsaar, men ved Lyngby, hvor der jævnlig er lidt Vinterskade paa Kløveren, staar den 10 Ctn. Hø under Russisk og 15 Ctn. under Dansk-Holstensk Kløver. I 2. Aar har den givet 6—8 Ctn. Hø mindre end Tidligkløverens sildigste Former. Den har givet fortrinlig Genvækst: 2. Slæt i pCt. af 1. er større for denne end for nogen anden Sort i Forsøgene. Dette til Trods for, at Slættiderne jævnlig har været for sene for Hollandsk Kløver, idet de har rettet sig efter Fler-tallet af de tidlige Sorter.

Paa frugtbar Jord under gode Overvintringsforhold egner Hollandsk Kløver sig godt for enaarige Græsmarker, men den er ikke haardfør i vanskelige Vintre og bør næppe dyrkes uden for Landets mildeste Egne.

Rhinegnene.

Om Kløveren fra disse Egne giver Forsøgene kun sparsomme Oplysninger. Prøver er modtagne fra Eifel, Hunsrück, Pfalz, Lothringen og Würtemberg, men de har været dyrkede i et Par Aar med saa milde Vintre, at Haardførheden ikke er bleven sat paa Prøve. Kun Würtembergsk Kløver har været udsat for vanskelige Overvintringsforhold. Den viste sig her mindre haardfør end Bøhmisk Kløver, men led dog kun ringe Vinterskade. Men Würtemberg har ogsaa et barskere Klima end de egentlige Rhinegne. Under de foreliggende Forhold har Rhinsk Kløver givet et godt Udbytte og vist sig lidt frodigere og tidligere end Bøhmisk, men sildigere end Hollandsk Kløver.

England.

Engelsk Tidligkløver er meget tidlig, men kun lidet haardfør. I nærværende Forsøgsrække har i alt været undersøgt 17 Prøver, udlagte til Forsøg i 5 forskellige Aar med følgende Resultater:

Gennemsnit af alle Forsøg. Høudbytte af Engelsk Kløver i pCt af Russisk Kløver.

Udlægsaar	1. Brugsaar
1900.....	47
1902.....	89
1903.....	91
1905.....	85
1908.....	62

Det vil ses, at Gennemsnitsudbyttet af denne Kløversort er ganske utilfredsstillende, selv om de 2 Aar med særlig vanskelige Vintre lades ud af Betragtning. I 2. Brugsaar er Udbyttet forholdsvis endnu lavere. Mellem Prøverne fra England har været nogle af de mest tidlig blomstrende, der i det hele er undersøgte, og det fortjener at nævnes, at i Tilfælde, hvor Haardførheden ikke bliver sat paa Prøve, hvor Sygdomsangreb udebliver, og hvor Forholdene i det hele er gunstige for den tidlige Varietet, vil ogsaa denne Kløver kunne give meget store Afgrøder. En engelsk Tidligkløver har givet den højeste Afgrøde i 1. Brugsaar, der i det hele er naaet siden Forsøgene begyndte. Den gav ved *P. Nielsens* (l. c. Side 3) første Forsøg paa Ørslev Skolelod 186 Ctn. Hø, medens Dansk Tidligkløver gav 170, og den bedste Prøve Dansk Sildigkløver gav 129 Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar. Som Tabel 20 viser, har de engelske Sorter ved Tystofte, hvor Vinterskaden var minimal, i Sommeren 1909 givet et gunstigt Resultat. Samme Tabel viser Eksempler paa de mange Sortsnavne, som engelske Frøhandlere benytter. Betegnelser *broad red clover* og *cowgrass* har været benyttet i Flæng om de undersøgte Prøver af Tidlig Rødkløver. Oprindeligt har Navnet *cowgrass* vistnok været benyttet om Sildig Rødkløver, idet denne Sort beskrives som en Bastard mellem Rødkløver, *Trifolium pratense*, og Bugtet Kløver, *T. medium*, og endnu tillægges det latinske Navn *T. p. perenne*. *Werner*¹⁾ regner *cowgrass*, Bullenkle, for en særlig Underart, der ogsaa i Tyskland skulde optræde rigeligt paa varige Græsgange og som med største Varighed skulde forene hurtigste Genvækst efter Afgræsning og Slæt. Hvad der sælges som *cowgrass*, og hvad der fortælles om denne Kløversort, er saaledes dels i daarlig Overensstemmelse og dels ret fantastisk.

Det kan tilføjes, at efter *Martin J. Suttons*²⁾ Beskrivelse, og han maa antages at have et indgaaende Kendskab til Spørgsmaalet, er *cowgrass* ægte Sildigkløver. Misbrug af Navnet i Frøhandelen har sandsynligvis medført den herskende Forvirring.

¹⁾ Handbuch des Futterbaues. 3. Aufl. S. 159.

²⁾ »Permanent and temporary pastures«. 5. Ed. London 1895.

I 1908 er der fra England modtaget en ægte Sildigkløver under Betegnelsen *single cut cowgrass*; heller ikke denne Sort var haardfør nok under vore Forhold.

Chile og New Zealand.

Kløveren fra disse Lande synes i alle Egenskaber at staa Engelsk Tidligkløver meget nær. Den nyzeelandske Kløver, hvorefter kun er undersøgt et Par Prøver, er fremkommen under engelske Sortsnavne.

Frankrig.

Fra Frankrig er kun modtaget Frø af Tidlig Rødkløver, der varierer fra tidlig til meget tidlig. Fransk Kløver er kun lidet haardfør og varig og egner sig derfor ikke til Dyrkning under vore Forhold. Gennemsnitlig har Fransk og Engelsk Rødkløver i 1. Brugsaar givet 17 pCt. mindre end Russisk og for 1. og 2. Brugsaar tilsammen 24 pCt. mindre end denne. Men der er væsentlig Forskel paa Kløveren inden for Landets Grænser. Allerede i den ældre Forsøgsrække gav Kløver fra Bretagne og Sydfrankrig et væsentligt daarligere Udbytte end Kløver fra den øvrige Del af Frankrig. Resultatet stiller sig som følger:

Udlagt 1886 til 1897.	Antal	Forholdstal for Høudbytte
Gennemsnit af alle Forsøg.	Prøver	i 1. Brugsaar
Nord- og Østfrankrig	22	100
Bretagne	8	92
Sydfrankrig	8	93

Et Forsøg i 1898 med Originalprøver, for hvilke Avlsstedet er nærmere opgivet, gav følgende Resultat i Gennemsnit for Lyngby, Tystofte og Askov Lermark:

Udlagt 1898.	Antal	Høudbytte ved 1. Slæt i pCt.
Gennemsnit for alle Forsøgsstationer.	Prøver	af Russisk Rødkløver.
Marne, indre Loire og Cher	3	110
Loire, Vienne og Charente	3	98
Tarn og Garonne	2	85

I 1898 var Vinteren saa mild, at selv de mindst haardføre Prøver overvintrede uden at tage Skade. I de følgende Aar forelaa i 1901, 1903 og 1905 Prøver, betegnede »Sydfrankrig« og »Nordfrankrig«, men uden Angivelse af Provins. Disse gav følgende Resultat i Gennemsnit for alle Forsøg:

Gennemsnit for alle Stationer.	Høudbytte i pCt. af Russisk Rødkløver.	
	1. Brugsaar	
Udlægsaar	Nordfrankrig	Sydfrankrig
1901	88	73
1903	98	89
1905	94	80
Gennemsnit	93	81

Selv i disse Aar, hvor Vinterskaden har været meget ringe, har Nordfransk Kløver saaledes i 1. Brugsaar været 7 pCt. og Sydfransk 19 pCt. lavere end Russisk. I 2. Brugsaar har Udbyttet været ganske minimalt.

I 1905, hvor Nordfrankrig gav 94 pCt. af Russisk Rødkløver, var Udbyttet af Bretagnekløver samtidig kun 91 pCt. Bretagnekløveren viser sig saaledes bestandig daarligere end Nordfransk Kløver. I 1906 er foretaget en Sammenligning mellem Frø fra Nordfrankrig og Mellemfrankrig med det Resultat, at det første i 1. Brugsaar gav 89, det sidste 81 i pCt. af Russisk Tidligkløver.

Nordamerika.

Amerikansk Rødkløver adskiller sig fra Europæisk derved, at den øverste Del af Stænglerne, Blade og Bladstilke er beklædt med udstaende Haar. Rødkløveren vokser ikke oprindeligt vildt i Amerika, men er indført fra Europa, ifølge *Werner*¹⁾ omkring 1790—1800. Behaaringen forklares af samme Forfatter som Tilpasning til den ringe Luftfugtighed i Nordamerika. Efter nyere Forsøg trives imidlertid glat Europæisk Sildigkløver paa sine Steder i Centralstaterne endog bedre end den haarede Form, saa det er vel tvivlsomt, om Forklaringen er rigtig. Fra Wapakoneta, Ohio, berettes om, at Græshopperne efterstræber den glatte Kløver langt stærkere end den haarede²⁾. I et Forsøg, hvor en Parcel var dyrket med Russisk Kløver, blev næsten hver eneste Plante af denne ødelagt, medens haaret Amerikansk Kløver paa Naboparcellerne forblev uskadt. De amerikanske Kløversorter ligner i Type mest de engelske, fra hvilke de sandsynligvis nedstammer og som blandt de europæiske Sorter indeholder flest haarede Planter. Hvis Græshopper i det forløbne Aarhundrede jævnlig har beskadiget eller ødelagt de glatte Planter i Blandingen, men skaanet de haarede, saaledes som i dette Tilfælde, vilde denne Omstændighed alene kunne forklare Forandringen.

Kløverfrøavlens har hidtil navnlig været lokaliseret i Staterne omkring de kanadiske Sør og i Kanadas sydligste Provinser. Sildigkløveren dyrkes fortrinsvis i de nordlige Egne. I Overensstemmelse med det typisk kontinentale og forholdsvis ensartede Klima, som hersker inden for dette Landomraade, er Nordamerikansk Kløver langt mindre forskellig end Europæisk, vel omtrent saa ensartet som Russisk Rødkløver. Tidlig Rødkløver betegnes i Amerika sædvanlig »red» eller »medium red clover» og Sildig Rødkløver »mammouth clover». *P. Nielsen*³⁾ har allerede i 1878 modtaget Kløverprøver med disse Navne fra Kanada, og hans Sortsbeskrivelse passer i Hovedsagen

¹⁾ Handbuch des Futterbaues. 3. Aufl. S. 164.

²⁾ *Ch. J. Brand*: »A new type of red clover». U. S. D. of A. B. of Plant Ind., Bull Nr. 95. Washington 1906.

³⁾ Landmandsblade 1880, Side 242.

paa disse to Kløversorter, saaledes som de endnu dyrkes i Staterne og Kanada. Mammuth-Kløveren blomstrer nogle Dage tidligere end Dansk Sildigkløver: »den er meget robust med tykke, hule, indtil 3 Fod høje Stængler, som tilligemed Bladene er stærkt haarede.« Men den europæiske Sildigkløver har forholdsvis tynde og lidet hule Stængler. Af denne Type har der kun været et Par Prøver i den sidste Forsøgsrække.

Amerikansk Tidligkløver har i Forsøgene i 1. Brugsaar gennemsnitlig staaet 5 Ctn. Hø eller 7 pCt. lavere end Russisk, som den i øvrigt ganske ligner i Tidlighed. Men i 2. Brugsaar har den givet mere og holdt sig bedst af alle tidlige Sorter, saaledes at den i Gennemsnit for begge Aar i Høudbytte kun staaar 4 pCt. under Russisk Kløver. Mindreudbyttet fremkommer derved at Amerikansk Kløver, skønt den er haardfør over for Vinterkulde og Sommertørke, ret hyppig har givet delvis Misvækst, sandsynligvis paa Grund af Sygdomsangreb. Ifølge *H. Werner* (l. c. Side 84), *R. v. Weinzierl* (l. c. Side 4) og *P. Nielsen*¹⁾ lider Amerikansk Kløver mere af Meldugangreb end de glatte Sorter. *P. Nielsen* fremhæver særlig dens mindre Modstandsevne mod Bægersvampens Angreb.

I Forsøgene, udlagte 1898, 1900 og 1905, er optaget et større Antal Prøver fra forskellige Dele af Amerika; det første af disse Forsøg var delvis mislykket, for de to sidste stiller Resultatet sig som følger:

1900.	Antal Prøver	Høudbytte i Ctn. pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar			Tidlighed 1—10
Gennems. for Lyngby, Tys- tofte og Askov Lermark.		1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Middeltidlig Kløver:					
Wisconsin.....	6	37.0	22.1	59.1	4
Indiana.....	2	33.2	23.0	56.2	4
Ohio.....	1	34.4	23.7	58.1	5
Maryland.....	1	34.5	23.1	57.6	4
Sildig Kløver:					
Kanada.....	1	44.4	19.0	63.4	7
1905.					
Tystofte, Askov Lermark og Askov Sandmark.					
Middeltidlig Kløver:					
Wisconsin.....	1	49.5	22.4	71.9	5
Ohio.....	2	45.7	24.2	69.9	3
Maryland.....	1	45.1	22.4	67.5	3
Kanada.....	1	45.9	24.5	70.4	3
Sildig Kløver:					
Wisconsin.....	1	51.5	20.6	72.1	8

Prøverne varierer indbyrdes noget i Tidlighed og lidt i Udbytte, men synes i øvrigt alle haardføre. Kanada og Wisconsin har leveret

¹⁾ Se navnlig i Fyns Tidende Nr. 40 og 41, 1897.

de sildigste Prøver. Ofte er Typen noget uens, og det synes, som om Frø af tidlige og sildige Kløverformer jævnlig blandes i Handelen. Ulemperne ved Amerikansk Rødkløver er herefter, at den er haaret og muligvis paa Grund af større Modtagelighed for Sygdomsangreb mindre sikker end Nord- og Østeuropæisk Rødkløver; desuden synes det vanskeligere at sikre sig ublandet Sæd af Tidlig eller Sildig Kløver hver for sig. Naar haardfør Europæisk Kløver kan faas, maa den derfor foretrækkes, men naar den mangler, maa Amerikansk Kløver foretrækkes for Vesteuropæisk.

Sverige.

Alle de Prøver, der er modtagne fra Sverige, i alt 14, har tilhørt Sildigkløverens Type, om end nogle har blomstret forholdsvis tidligt. Gennemsnitlig er Svensk Kløver vokset svagere til i Udlægsaaret og har givet ringere Genvækst og lavere Høudbytte end Dansk, men den har været mere haardfør. Ved Lyngby, hvor Kløveren har været mest generet af ugunstigt Vejrlig i Vinter- og Foraarsmaanederne, har den givet det bedste Resultat. I pCt. af Dansk Sildigkløver gav Svensk i 1. Brugsaar ved Lyngby 101, paa Askov Lermærk 90 og ved Tystofte 81. I 2. Brugsaar har den gennemsnitlig overgaaet Dansk med 1 Ctn. Hø pr. Td. Ld. I 1904 og 1905 blev der i Forsøgene samtidig udsaaet sildig blomstrende og tidlig blomstrende Varieteter af Svensk Sildigkløver med følgende Resultat:

Gennemsnit af alle Forsøg i 1904 og 1905.	Antal Prøver	Udbytte i Ctn. Hø pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar			Tidlighed 1—10
Sildigkløver:		1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Danmark	13	63	27	90	8.8
Sverige I	4	57	21	78	8.4
— II	3	52	19	71	5.3
Tidligkløver:					
Rusland	27	42	31	73	3.6

Som det ses, er Prøverne »Sverige II« udprægede En-Slæts Kløver, der i Genvækst staar langt tilbage for den langt sildigere danske Kløver. Fra Skaraborg Lens Husholdningsselskab er der til Forsøgene i 1908 leveret en fortrinlig sildig og haardfør men yderig Kløver.

Norge.

Herfra er modtaget 18 Prøver, alle af Sildig Rødkløver. I Norge har man allerede for flere Aar siden gennem Forsøg udpeget nogle af de bedste lokale Stammer og i de forløbne Aar med Held arbejdet paa at udvide Hjemmefrøavlen af disse Sorter. De bedst kendte Stammer er Totenkløver og Molstad Kløver¹⁾. Totenkløver er en af de allermest langsomt voksende og haardføre Kløversorter, der ken-

¹⁾ Sml. f. Eks. 19. Aarsberetning om Norges Landbrukshøjskoles Aker-vækstforsøk, 1908, ved *Bastian R. Larsen*.

des, medens Molstadkløver nærmer sig de bedste svenske Stammer i Frødighed. Flertallet af de norske Prøver i Forsøgene er modtaget under Navnet Totenkløver, men de fleste har været noget blandede med Planter af tidligere Typer. Dette har medført, at Efterslætten er bleven lidt større end for ublandet Totenkløver.

Norsk Kløver har ved de enkelte Stationer givet følgende Afgrøder i 1. Aar, angivet i pCt. af Dansk Sildigkløver: Lyngby 94, Askov Lermark 86 og Tystofte 74. I 2. Aar har den gennemsnitlig givet 2 Ctn. Hø mere end Dansk Kløver..

VIII. Resumé.

Rødkløveren er fra Europa udbredt til Nordamerika, Sydamerika og Australien. Den dyrkede Form har to Hovedvarieteter: Sildig Rødkløver og Tidlig Rødkløver, der jævnlig dyrkes Side om Side inden for samme Landomraade. Den typiske Sildigkløver skyder i Almindelighed kun een Gang Stængler i Sommerens Løb og giver derfor kun een Slæt. Tidlig Rødkløver skyder Stængler flere Gange i samme Sommer og giver flere Slæt; den blomstrer 10—20 Dage tidligere end Sildig Rødkløver.

I Italien og Frankrig dyrkes almindelig kun Tidlig Rødkløver, i Tysklands og Østrigs Bjærg egne anvendes ogsaa sildige og halvsildige Former, men mod Nord tiltager Dyrkningen af den sildige og aftager Dyrkningen af den tidlige Kløver, og hvor Vinteren er strængest og Sommeren kortest, dyrkes kun Sildig Rødkløver i sine mest udprægede Former, saaledes i Norge, det meste af Sverige, Finland, Nordrusland og Sibirien.

Danmark ligger paa et Grænseomraade, hvor begge disse Varieteter kan trives, og hvor Kløveren fra flere forskellige Lande kan dyrkes med Fordel i normale Aar. Vort Frøforbrug ansættes til lidt over 4 Mill. Pd. aarlig. Næsten hele dette Frøkvantum indføres fra Udlandet, og det har været Forsøgenes Formaal at udfinde, hvilke Lande og Landsdele der levere den bedste Kløver. Fra Forsøgene ved Ørslev begyndte sidst i 1870'erne og indtil nu, er der ved Statens Foranstaltning anstillet Dyrkningsforsøg med ca. 2000 Prøver af Rødkløverfrø fra forskellige Dele af Verden. Paa Grundlag af de herigenem indvundne Erfaringer skal de enkelte Landes Kløvertyper skitseres.

Tidlig Rødkløver. I Lille-Rusland og tilgrænsende Provinser dyrkes en Kløver, der i Tidlighed svarer til de sildigere Former af Tidligkløver, som nu er almindelige i vore Græsmarker. Denne Kløver har en paafaldende svag Vækst i Udlægsmarken og er haardfør og forholdsvis varig.

Længer mod Vest, fra Galizien, Schlesien, Polen, Posen, Holsten og Danmark, kommer en Kløver, som snart er lidt tidligere og snart lidt senere i Blomst end den russiske, men som vokser kendelig hurtigere frem i Udlægsmarken og som hyppig giver rigere Genvækst, større samlet Høudbytte og lige saa stor Varighed som Russisk Kløver. Fra det bøhmiske Højland kommer en lignende Kløvertype, lidt mere konstant end fra de før nævnte Lande og ligesom disse frodigere i Udlægsmarken, men næppe saa yderig i 2. Aar som Russisk Kløver.

Karpaterne synes at danne en Grænse, syd og vest for hvilken Kløverens Haardførhed tager af. Ungarsk Kløver er kendelig tidligere end de foregaaende, men giver mindre Afgrøder og er ikke haardfør under vore Forhold.

Mæhrisk Kløver er mere yderig og næppe saa tidlig, og fra Østrig og Stejermark kommer en lignende tidlig blomstrende Form af utilfredsstillende Haardførhed, tillige en noget sildigere, nærmest halvsildig Form, der kan give fortrinlige Afgrøder, men ikke er ganske haardfør hos os. Det er vistnok den Type, man tidligere betegnede Stejrisk Rødkløver. Det tyske Lavland indfører Hovedmassen af sit Kløverfrø andetsteds fra.

Fra Bjærgegnene omkring Rhinen, Ejfel, Hunsrück, Pfalz og Würtemberg kommer en Kløver, som er tidligere end Russisk og Bøhmisk, men ikke saa haardfør og varig. Endnu lidt tidligere, bladrig og frodig, men mindre haardfør er Hollandsk Kløver.

I Frankrig tiltager Kløveren i Tidlighed, men aftager i Haardførhed mod Vest og Syd. Tidligst og mindst haardfør blandt de europæiske Rødkløversorter er Italiensk Kløver. Nærmest den staar Sydfransk og Engelsk Kløver, men i England dyrkes ogsaa halvsildig og undtagelsesvis Sildig Rødkløver.

Nordamerikansk Rødkløver er haaret paa Blade og Stængler. Der dyrkes her almindelig en Tidligkløver, som i Tidlighed nærmest svarer til Russisk Kløver, undtagelsesvis lidt tidligere Sorter, og desuden mod Nord i noget større Omfang en halvsildig eller sildig Form. Frøavl har navnlig fundet

Sted i Staterne omkring de kanadiske Søer og i den sydlige Del af Kanada. Hele dette Landomraade har et Klima, der meget nøje svarer til Klimaet omkring Kiew og Orel i Rusland. Amerikansk Rødkløver er haardfør og lidt mere varig end Russisk Tidligkløver, men den har i Forsøgene givet mere uens Resultater og i enkelte Tilfælde lidt mere af Sygdomsangreb end denne. Handelsfrøet giver ofte en Blanding af tidlige og halvsildige Planter.

I Chile dyrkes en glat Rødkløver, der i Tidlighed og Haardførhed nærmer sig Hollandsk Kløver. Dog har nogle Prøver indeholdt en Del haarede Planter. Fra New Zealand endelig er modtaget en endnu tidligere Sort, lidet haardfør under vore Forhold.

Tidlig Rødkløver kommer hurtigt frem om Foraaret og er i Almindelighed i fuld Blomstring omkring '20.—24. Juni. Den vokser hurtigt igen efter Slæt, giver under normale Nedbørsforhold en forholdsvis tidlig og stor 2. Slæt og egner sig godt for Dyrkning i Blanding med tidligt blomstrende Græsarter.

Den bedste Kløver er kommen fra Rusland og Bøhmen, hvorfra der er leveret meget Frø i de senere Aar, samt fra Galizien, Schlesien, Polen, Holsten og Danmark, men herfra er kun kommen forholdsvis lidt Frø. Af disse Sorter har Holstensk Kløver givet det største og Dansk Kløver det næststørste Udbytte, medens Russisk Kløver har overgaaet de øvrige Sorter lidt.

Næst i Udbytte kommer Nordamerikansk, Østrigsk og Mæhrisk Rødkløver, der maa foretrækkes til 2-aarigt Græsleje, naar Frø af de førstnævnte Sorter ikke kan faas.

For enaarige Græsmarker i Landets mildeste Egne kan Hollandsk Kløver, der er kendelig tidligere, men mindre varig end de foran nævnte, anvendes med Fordel, men den er ikke haardfør under vanskelige Overvintringsforhold.

Lidet egnet for Dyrkning her i Landet er Kløveren fra England, Frankrig, Ungarn, Chile og New Zealand. Disse Sorter er navnlig ikke haardføre nok. Italiensk Rødkløver er uanvendelig i vore Græsmarker.

Sildig Rødkløver dyrkes navnlig i den østlige Del af Mellemeuropas Bjærg egne, langs Østersøkysterne, i Skandinavien, Finland, Nord- og Øst-Rusland samt lidt i England, den nord-

lige Del af Nordamerikas forenede Stater og Kanada. I Europa tiltager Kløveren gennemgaaende i Haardførhed og Sildighed, men aftager i Frodighed imod Nord og Øst. Frøet er dyrere, kommer langt sparsommere i Markedet og er mere udsat for Blanding og Forveksling end Frø af Tidlig Rødkløver.

Sildig Rødkløver kommer senere frem om Foraaret og er i Reglen først i fuld Blomst omkring 5.—10. Juli. Den giver en stor men sildig Høslæt, kommer langsomt i Vækst igen efter Slæt og yder kun undtagelsesvis en større Eftergrøde, egner sig derfor daarligere for Afgræsning, men holder sig til Gengæld bedre i 2. Aar end Tidlig Rødkløver.

Den sildige Kløver egner sig særlig for Dyrkning i Blanding med Timothe eller andre sildig blomstrende Græsarter eller i Renbestand, men ikke for Dyrkning i Blanding med tidlig blomstrende Græsarter. Den giver under saadanne Forhold i Reglen større Høafgrøder end Tidlig Rødkløver; den er desuden mere nøjsom og lykkes bedre paa kold og fugtig Bund.

Den bedste Sildig Rødkløver er kommen fra Danmark. Dansk Kløver har for begge Aar givet 8 Ctn. Hø pr. Td. Ld. mere end Svensk, 11 Ctn. mere end Norsk og 10 Ctn. mere end Schlesisk-Bøhmisk Rødkløver. Disse sidste har været mest frodige, men mindst varige og haardføre, medens Norsk Kløver i Modsætning hertil har vist sig sildigst, mest haardfør og varig, men mindst frodig.

Af Sildig Rødkløver avles der endnu en Del Frø her i Landet, og det har ved Forsøgene vist sig, at de danske Stammer indbyrdes kan være meget forskellige. Der har mellem enkelte Stammer været en Forskel i Høudbytte paa indtil 20 pCt. Hjemmefrøavlens vilde saaledes kunne vinde væsentligt i Betydning, naar den baseredes alene paa vore bedste Stammer.

Ved Ørslev og Tystofte har der været drevet Frøavl med Rødkløver gennem en længere Aarrække. Sildig Rødkløver gav her ved Frøavl af 1. Slæt fra 119 til 544, i Gennemsnit 361 Pd. Frø pr. Td. Ld. Tidlig Rødkløver gav ved Frøavl af 1. Slæt fra 103 til 252, i Gennemsnit 165 Pd. Frø pr. Td. Ld., og ved Frøavl af 2. Slæt fra 73 til 218, i Gennemsnit 124 Pd. Frø pr. Td. Ld.

Endelig er der anstillet Forsøg med Partiprøver af en Del af de større og største Frøpartier, der er forhandlede her i Landet i 1904, 1905 og 1906 af nogle af vore mest ansete Frøfirmaer. De undersøgte Partier har i de to sidste Aar repræsenteret henved $\frac{1}{5}$ af Landets Forbrug af Tidlig Rødkløver. Resultatet var, at de forskellige Firmaer under samme Avlsstedsbetegnelse leverede Kløver af omtrent samme gennemsnitlige Beskaffenhed. Avlsstedets Navn kan altsaa endnu i Praksis med nogen Ret benyttes som Sortsbetegnelse, især naar det gælder saa store, sammenblandede Frøpartier fra samme Landomraade, at lokale Stammeforskelligheder udviskes. Og hvor Sortens Ægthed, i strængeste Forstand, ikke kan garanteres, der bør en garanteret Angivelse af Frøets Avlssted træde i Stedet.

Tabel 42. Oversigt over Varme og Nedbør ved Lyngby.

Aar	Decb.	Januar	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septb.	Oktb.	Novb.	Vinter	Foraar	Sommer	Efteraar	Aaret
Middelvarmegrad i Celsius.																	
1898	2.1	3.0	0.8	1.2	4.4	9.6	14.2	13.9	15.7	13.2	7.7	4.9	2.0	5.1	14.6	8.6	7.6
1899	3.9	1.3	1.2	1.1	5.9	11.1	14.5	18.7	16.6	12.1	7.9	7.0	2.1	6.0	16.8	9.0	8.4
1900	÷ 1.0	÷ 1.2	÷ 1.8	0.0	4.8	9.5	15.5	17.4	16.6	13.3	7.9	4.8	÷ 1.3	4.8	16.5	8.7	7.2
1901	3.1	÷ 2.3	÷ 4.2	0.5	6.0	12.0	14.4	19.6	17.3	13.4	9.0	2.9	÷ 1.1	6.2	17.1	8.7	7.7
1902	0.4	2.5	÷ 3.2	1.3	4.2	8.2	14.4	14.6	12.0	10.8	7.0	2.2	÷ 0.1	4.6	14.0	6.7	6.3
1903	÷ 1.0	0.0	2.5	4.4	4.2	11.9	15.2	16.0	13.9	12.2	7.7	2.8	0.5	6.8	15.0	7.8	7.5
1904	0.3	÷ 0.4	÷ 0.9	1.2	6.2	10.2	14.8	16.9	15.9	12.8	7.7	3.9	÷ 0.3	5.9	15.9	8.1	7.4
1905	2.5	÷ 0.6	0.6	2.4	3.4	12.3	16.8	17.4	15.9	12.2	4.7	2.8	0.8	6.0	16.7	6.6	7.5
1906	1.3	0.7	÷ 0.2	1.8	7.3	13.2	15.3	16.1	15.6	12.9	8.9	6.7	0.6	7.3	15.7	9.5	8.3
1907	÷ 1.4	÷ 0.6	÷ 1.3	1.7	4.7	9.8	12.8	14.4	13.4	11.6	11.4	4.0	÷ 1.1	5.4	13.5	9.0	6.7
1908	0.6	÷ 0.4	1.1	0.7	4.8	10.2	14.6	17.2	14.8	11.9	8.7	2.1	0.4	5.2	15.5	7.6	7.2
1909	0.4	÷ 0.5	÷ 2.7	÷ 1.0	4.1	8.3	13.3	14.5	14.6	11.9	10.5	1.3	÷ 0.9	3.8	14.1	7.9	6.2
1910	1.2	0.7	1.2	3.2	6.4	11.4	15.6	16.1	15.9	12.5	8.8	2.2	1.0	7.0	15.9	7.8	7.9
Middel	1.0	0.2	÷ 0.5	1.4	5.1	10.6	14.7	16.4	15.5	12.4	8.4	3.7	0.2	5.7	15.5	8.1	7.4
Nedbør i Millimeter.																	
1898	39.2	35.4	48.5	59.0	40.5	96.2	110.1	69.1	43.4	71.4	5.6	34.2	123.1	196.6	222.6	111.2	653.5
1899	68.6	63.3	38.5	46.2	57.1	13.9	13.7	21.8	16.3	74.5	54.3	42.9	170.4	117.2	51.8	171.7	511.1
1900	47.1	71.3	64.1	37.4	31.1	21.0	29.4	95.0	64.4	48.0	105.2	32.7	182.5	89.5	188.8	185.9	646.7
1901	66.7	23.8	14.4	47.5	57.4	36.4	127.6	37.0	53.6	38.5	17.3	59.5	104.9	141.3	219.1	115.3	580.6
1902	71.2	48.6	9.7	54.2	22.3	86.6	43.3	56.4	69.6	33.1	40.5	4.3	129.5	163.1	169.3	77.9	539.8
1903	42.8	48.0	42.0	15.9	113.2	12.6	56.2	55.4	97.6	65.5	126.1	47.3	133.7	141.7	209.2	238.9	723.5
1904	3.5	36.4	37.3	34.5	45.3	61.5	35.1	25.5	28.7	15.9	53.3	75.9	77.2	141.3	89.8	145.1	452.9
1905	57.8	32.0	21.5	43.2	52.6	10.8	64.6	49.9	178.8	62.6	86.4	23.7	111.3	106.6	293.3	172.7	683.0
1906	6.7	57.9	25.2	38.0	14.8	28.7	47.7	51.1	122.8	33.8	24.4	94.7	89.8	81.5	221.6	152.9	545.8
1907	34.9	39.9	27.4	22.0	34.8	51.7	95.6	54.8	77.3	12.4	20.3	38.6	102.2	108.5	228.2	71.3	510.2
1908	67.3	35.5	45.3	39.3	53.5	77.6	65.3	51.4	84.1	62.0	13.1	39.8	148.0	170.4	200.8	114.9	634.1
1909	20.1	27.3	20.0	42.8	53.0	36.3	83.0	46.5	45.2	58.9	38.8	62.2	67.4	132.1	174.7	159.9	534.1
1910	80.5	69.1	92.6	14.5	59.6	61.6	51.3	63.7	61.8	57.9	11.7	77.0	242.2	135.7	176.3	146.6	701.3
Middel	46.7	45.3	37.4	38.1	48.8	45.8	63.3	52.2	72.6	48.8	45.9	48.7	129.4	132.7	188.1	143.4	593.6

Tabel 43. Oversigt over Varme og Nedbør ved Tystofte.

Aar	Decb.	Januar	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septb.	Oktb.	Novb.	Vinter	Foraar	Sommer	Efteraar	Aaret
Middelvarmegrad i Celsius.																	
1898	2.6	3.3	1.4	1.6	4.9	9.9	14.3	14.2	16.2	13.4	8.0	5.5	2.4	5.5	14.9	9.0	8.0
1899	4.8	2.0	1.7	1.7	6.2	11.1	14.8	18.4	16.8	13.0	8.3	7.4	2.8	6.3	16.5	9.6	8.8
1900	÷ 1.4	÷ 0.6	÷ 0.6	0.3	5.0	9.7	15.7	17.9	16.0	13.4	9.0	5.0	÷ 0.9	5.0	16.7	9.1	7.5
1901	3.9	÷ 2.0	÷ 3.3	0.8	6.3	11.9	14.6	19.3	17.5	13.5	9.9	4.2	÷ 0.5	6.3	17.1	9.2	8.0
1902	1.2	2.9	÷ 1.7	1.9	4.8	8.8	15.0	15.4	13.5	11.3	7.6	2.6	0.8	5.2	14.6	7.2	7.0
1903	÷ 0.5	0.0	2.3	4.7	4.7	12.0	15.3	16.3	14.4	12.5	8.8	4.1	0.3	7.1	15.3	8.5	7.9
1904	0.6	0.4	0.0	1.6	6.8	10.4	14.7	16.9	16.8	12.6	8.5	5.1	0.3	6.3	16.0	8.7	7.8
1905	3.5	÷ 0.1	1.4	2.9	4.2	12.3	16.7	17.8	16.3	12.7	5.6	3.5	1.6	6.5	16.9	7.3	8.1
1906	2.8	1.1	0.7	1.7	6.9	12.4	15.9	17.3	16.7	13.2	9.4	7.8	1.4	7.0	16.6	10.0	8.3
1907	÷ 0.7	0.2	÷ 1.1	2.2	4.9	10.3	13.5	14.0	14.2	12.4	11.9	4.1	÷ 0.5	5.8	14.2	9.5	7.3
1908	1.6	0.2	1.9	1.5	4.8	10.6	15.2	18.1	15.4	12.7	9.1	3.1	1.2	5.6	16.2	8.3	7.8
1909	1.2	÷ 0.2	÷ 1.6	÷ 0.2	4.7	8.9	13.8	15.3	15.6	12.5	11.2	2.9	÷ 0.2	4.5	14.9	8.9	7.0
1910	2.1	1.5	2.2	3.8	6.6	12.1	16.6	16.8	16.7	13.3	9.3	3.2	1.9	7.5	16.7	8.6	8.7
Middel	1.8	0.7	0.3	1.9	5.4	10.8	15.1	16.8	15.8	12.8	9.0	4.5	0.9	6.0	15.9	8.8	7.9
Nedbør i Millimeter.																	
1898	45.5	33.7	36.0	29.5	39.1	93.1	116.8	44.9	43.8	26.9	26.9	34.6	115.2	161.7	205.5	88.4	570.3
1899	48.7	47.2	46.4	19.1	31.6	25.3	8.5	28.3	22.0	69.6	48.1	29.8	142.3	76.3	59.9	147.5	426.0
1900	39.0	44.9	35.5	13.3	32.6	21.8	108.0	96.4	66.0	46.0	75.1	30.7	119.4	67.7	270.4	151.3	609.3
1901	40.3	24.8	12.1	46.2	48.9	20.0	88.5	35.3	47.6	19.9	39.8	53.0	77.2	115.1	171.4	112.7	476.4
1902	46.4	38.8	3.4	44.8	15.8	59.3	33.2	29.6	111.7	29.3	40.7	3.9	88.6	119.9	174.5	73.9	456.9
1903	18.4	36.1	55.6	24.4	46.2	15.1	32.1	69.0	93.4	45.8	137.3	38.5	110.1	85.7	194.5	221.6	611.9
1904	16.0	18.9	28.2	27.8	39.9	45.4	38.3	33.6	46.3	11.6	43.0	60.3	63.1	113.1	119.2	114.9	410.3
1905	48.1	18.6	15.6	49.0	48.2	16.4	64.3	66.6	94.4	55.5	73.4	33.5	82.3	113.6	225.8	162.4	584.1
1906	12.4	55.8	29.0	30.6	23.0	30.9	44.2	32.6	70.4	39.7	33.9	61.3	97.2	84.5	147.2	135.4	464.3
1907	20.9	23.2	15.3	16.9	11.0	48.8	90.4	48.0	42.2	11.0	30.4	18.7	59.9	76.7	181.2	60.1	377.9
1908	63.2	10.1	32.3	40.8	30.3	53.9	49.3	40.1	91.2	24.2	6.1	32.2	105.6	125.0	180.6	62.5	473.7
1909	7.9	16.2	13.4	26.0	38.6	41.5	40.3	63.9	44.1	61.2	38.0	45.6	37.5	106.1	148.3	144.3	436.7
1910	73.7	54.6	64.3	10.0	37.7	32.2	58.3	80.1	70.3	38.5	15.7	50.0	192.6	79.9	208.6	104.2	585.3
Middel	37.0	32.5	29.8	29.1	34.1	38.8	59.5	51.5	64.9	36.8	46.8	37.9	99.3	102.0	175.9	121.5	498.7

Tabel 44. Oversigt over Varme og Nedbør ved Askov.

Aar	Decb.	Januar	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septb.	Okth.	Novb.	Vinter	Foraar	Sommer	Efteraar	Aaret
Middelvarmegrad i Celsius.																	
1898	1.4	4.1	1.0	0.5	5.0	8.8	13.0	13.0	15.6	12.6	7.8	4.8	2.2	4.8	13.0	8.4	7.8
1899	4.4	2.1	1.8	1.5	5.4	10.2	14.8	16.7	14.9	11.6	7.6	6.8	2.8	5.7	15.3	8.7	8.1
1900	÷ 1.2	÷ 0.4	÷ 1.6	0.2	4.5	9.4	14.5	16.5	15.3	12.5	7.6	4.5	÷ 1.1	4.7	15.4	8.2	6.8
1901	3.9	÷ 2.0	÷ 3.0	1.3	6.2	11.5	13.5	17.8	16.0	13.4	10.1	3.4	÷ 0.4	6.8	15.8	9.0	7.7
1902	0.9	2.9	÷ 2.8	2.1	4.9	8.1	14.4	13.5	12.7	10.7	7.7	3.1	0.8	5.0	13.5	7.2	6.5
1903	0.0	0.3	3.1	4.9	4.4	11.8	13.9	14.9	13.4	12.8	8.5	3.8	1.1	7.0	14.1	8.2	7.6
1904	0.3	0.7	0.1	1.5	6.7	9.9	13.8	16.7	15.7	12.5	7.9	4.4	0.4	6.0	15.4	8.3	7.5
1905	3.8	0.1	1.8	3.2	3.6	12.0	16.1	16.7	15.4	11.9	5.0	2.8	1.6	6.3	16.1	6.6	7.6
1906	2.0	1.1	0.6	2.1	6.6	12.3	14.9	16.2	16.0	13.5	9.3	7.0	1.2	7.0	15.7	9.9	8.5
1907	÷ 1.5	0.3	÷ 1.5	2.2	5.2	10.3	12.8	14.1	13.6	11.4	10.9	3.9	÷ 0.9	5.9	13.6	8.7	6.8
1908	1.7	0.1	2.1	1.4	4.7	10.6	14.7	16.6	14.2	12.0	8.9	2.6	1.3	5.6	15.2	7.8	7.5
1909	1.4	0.1	÷ 1.1	÷ 0.5	5.0	8.8	12.8	14.2	14.2	12.1	10.1	2.1	0.1	4.4	13.7	8.1	6.6
1910	1.2	1.1	2.3	3.7	6.5	12.0	16.3	16.6	15.8	12.4	8.7	2.1	1.5	7.4	16.2	7.7	8.2
Middel	1.4	0.8	0.2	1.9	5.3	10.4	14.2	15.7	14.8	12.2	8.5	3.9	0.8	5.9	14.9	8.2	7.4
Nedbør i Millimeter.																	
1898	77.0	51.0	51.6	(47.0)	24.0	90.4	118.4	68.1	71.0	59.2	26.4	55.6	180.2	162.0	257.5	141.2	740.9
1899	113.4	58.5	44.4	20.3	65.2	50.5	5.4	70.5	23.6	141.1	46.7	62.8	216.3	136.0	99.5	250.6	702.4
1900	30.3	67.8	(76.4)	20.4	73.7	39.9	58.2	38.1	64.5	74.7	99.8	26.6	174.5	134.0	160.8	200.6	669.9
1901	79.0	28.0	(24.9)	27.2	53.5	35.4	58.1	37.4	33.0	10.8	55.8	65.8	131.9	116.1	128.5	132.4	508.9
1902	39.7	59.3	8.2	39.7	25.2	99.3	68.2	48.2	133.3	52.0	72.6	20.1	107.2	164.2	249.7	144.7	665.8
1903	46.1	40.2	66.7	48.2	66.4	47.9	56.3	171.2	126.4	67.6	177.5	68.3	153.0	162.5	353.9	313.4	982.8
1904	11.0	56.1	58.8	33.3	80.0	40.0	29.3	6.5	50.6	47.0	48.8	58.7	125.9	153.3	86.4	154.5	520.1
1905	81.0	37.8	19.2	79.4	57.6	17.7	64.0	95.5	126.6	81.6	83.2	49.6	138.0	154.7	286.1	214.4	793.2
1906	14.7	64.7	49.1	36.5	33.8	62.2	25.3	27.8	102.3	14.4	74.3	83.9	128.5	132.5	155.4	172.6	589.0
1907	36.4	35.6	19.6	25.2	12.0	43.5	99.5	21.2	114.1	26.2	95.4	44.8	91.6	80.7	234.8	166.4	573.5
1908	79.0	43.7	57.3	47.0	45.1	39.2	29.7	120.0	143.5	88.1	16.5	58.2	180.0	131.3	293.2	162.8	767.3
1909	46.5	48.1	22.0	40.0	49.6	46.0	120.8	71.4	96.3	110.5	114.9	55.2	116.6	135.0	288.5	280.6	820.7
1910	102.6	53.6	70.5	20.7	47.1	25.1	72.0	78.4	99.4	29.0	19.2	126.0	226.7	92.9	249.8	175.1	744.5
Middel	58.2	49.6	43.8	37.3	48.7	49.0	62.0	65.7	91.1	61.8	71.6	59.6	151.6	135.0	218.8	193.0	698.4

Tabel 45. Oversigt over Varme og Nedbør ved Tylstrup.

Aar	Decb.	Januar	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septb.	Oktb.	Novb.	Vinter	Foraar	Sommer	Efteraar	Aaret
Middelvarmegrad i Celsius.																	
1906	1.7	0.5	0.0	1.2	6.2	11.4	15.5	15.3	15.0	12.4	8.3	6.3	0.7	6.3	15.3	9.0	7.3
1907	÷ 1.5	÷ 0.3	÷ 1.5	2.0	4.8	9.9	12.2	14.2	12.8	11.1	10.6	3.5	÷ 1.1	5.6	13.1	8.4	6.5
1908	0.3	0.4	1.0	0.0	4.5	9.6	14.3	16.8	14.5	12.0	8.8	2.0	0.8	4.7	15.3	7.6	7.1
Nedbør i Millimeter.																	
1906	9.9	67.0	31.8	31.3	26.3	37.9	20.3	34.9	84.0	5.0	58.4	74.7	108.7	95.5	139.2	138.1	481.5
1907	24.7	22.9	16.8	18.2	15.5	25.8	100.8	61.5	90.1	12.7	74.8	55.1	64.4	59.5	252.4	142.1	518.4
1908	41.9	15.2	23.9	28.9	23.9	44.0	19.4	37.1	59.5	60.9	11.4	54.3	81.0	96.8	116.0	126.6	420.4

Tabel 46. Oversigt over Varme og Nedbør ved Aakirkeby.

Aar	Decb.	Januar	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septb.	Oktb.	Novb.	Vinter	Foraar	Sommer	Efteraar	Aaret
Middelvarmegrad i Celsius.																	
1907	÷ 0.6	÷ 0.9	÷ 1.2	1.4	4.2	9.5	12.8	14.5	13.8	11.9	12.1	4.8	÷ 0.9	5.0	13.7	9.4	6.8
1908	1.4	0.4	0.9	—	3.9	9.8	14.3	17.5	15.4	12.1	8.7	2.8	0.9	—	15.7	7.9	—
1909	0.5	÷ 0.3	÷ 2.5	÷ 0.3	3.2	7.2	13.3	14.5	14.3	12.7	11.0	2.9	÷ 0.8	3.4	14.2	8.9	6.4
1910	2.3	1.2	1.8	2.5	5.7	10.0	15.1	15.6	15.6	13.3	9.2	3.4	1.8	6.1	15.4	8.6	8.0
Nedbør i Millimeter.																	
1907	52.1	31.1	24.9	21.6	19.7	25.3	38.4	80.0	75.5	19.9	7.7	31.6	108.1	66.6	193.9	59.2	427.8
1908	84.0	43.3	56.5	43.4	63.6	84.4	40.7	48.5	132.9	37.8	21.4	35.8	183.8	191.4	222.1	95.0	692.8
1909	45.5	26.4	16.7	99.8	64.1	17.9	39.1	105.0	25.2	66.0	24.4	84.0	88.6	181.8	169.8	174.4	614.1
1910	66.7	—	48.0	21.2	47.1	57.5	42.8	84.7	113.2	104.6	9.8	122.0	—	125.8	240.7	126.6	—